

AT NAVIGERE I USIKKERHED: PROXIMITYS ROLLE I HOLDNINGSDANNELSEN

*Et kvantitativt studie af vælgernes holdning
til usikre policy outcomes, når disse betinges
af proximity.*

Aalborg Universitet

Titelblad

10. Semester, forår 2024

Specialeafhandling

Politik og Administration - Politik og Institutionel forandring

Institut for Politik og Samfund

Aalborg Universitet

Arbejdstitel

At navigere i usikkerhed: Proximitys rolle i holdningsdannelsen

Gruppe 16

Emma Marie Viben Bovbjerg - 20195285

Mads Reng Andersen - 20195649

Maria Bank Wichmann - 20193014

Vejleder

Kristian Kongshøj

Censor

Ekstern

Tegnangivelser

Anslag: 238.100

Ord: 32.186

Sider: 99,21

Afleveringsdato

31. maj 2024

Abstract

The following master's thesis aims to investigate how voters react to uncertain policy outcomes depending on their level of proximity to the policy instrument. The thesis employs an experimental research design and uses data collected with SurveyXact, forming the basis of the quantitative method.

The study draws inspiration from existing literature, including works by Berinsky & Lewis (2006), Tomz & Van Houweling (2009), Milita (2017), and Christensen (2021), which describe the voter's reaction to uncertainty regarding political candidates and policy outcomes, as well as methods for measuring them. Additionally, Hedegaard (2014) is included in the construction of the theoretical framework in which proximity to welfare benefits correlates with support for policy. Literature on attitudes towards the environment and climate, including Drews & van den Bergh (2016), is also incorporated into the framework.

Based on the existing literature, theoretical considerations on attitude formation are described, drawing on Elster's (1989) concepts of preferences, beliefs, and opportunities, which are also utilized by Christensen (2021a) in studies of uncertainty in policy outcomes. Theoretical considerations on uncertainty reactions by voters and the use of framing as a political tool are also included. The theoretical view of proximity is based on Soss & Schram (2007), arguing that proximity affects voters' perception of policies. This perspective bears a resemblance to rational choice theory by asserting that voters' attitudes toward policy are based on individualistic self-interest determined by the distance to policy.

The theoretical exposition of attitude formation, uncertainty, and proximity forms the basis for the main hypothesis, examining the significance of proximity for voters' reactions to uncertain policy outcomes. Two additional sub-hypotheses focus on risk aversion and partisanship.

The operationalization of the hypotheses is conducted through three vignettes: one with low proximity to the policy instrument, one with high proximity, and a control group. The experimental setup consists of four dependent variables: the first three relate to perceptions of the policy instrument's effects and consequences, while the fourth measures respondents' attitude towards a CO₂ tax on the Danish agriculture sector. An additional variable measures non-experimental proximity through respondents' actual distance to the agricultural sector.

To address the research question, linear regression analysis is employed as the primary method, supplemented by interaction. The results of the experimental setup indicate no evidence for the main hypothesis regarding the role of proximity in voters' reaction to an uncertain policy outcome. However, the analysis of non-experimental proximity shows that the distance to the agricultural sector influences perceptions and attitudes towards the tax on CO₂-emissions. With the methodological implications of an experimental and cross-sectional setup in mind, this contradicts the results of the experimental analysis. This implicates considerations regarding the theoretical framework of proximity whilst also indicating that the influence of proximity can be extended to voters' perspectives and attitudes towards an uncertain policy instrument. However, the results from the survey experiment imply a higher degree of internal validity, but at the expense of ecological validity. Conversely, the analysis of non-experimental proximity is characterized by a lower degree of internal validity, with the results needing to be viewed as correlations.

Figurliste

Figur 1: Andel af tvivlere og vælgervandringer i perioden 1971-2019.....	8
Figur 2: Udfoldelse af Hypotese 1A: Risikoaversion.....	44
Figur 3: Udfoldelse af Hypotese 1B: Partitilhørsforhold.....	46
Figur 4: Konceptualisering af forskningsspørgsmålets sammenhæng.....	48
Figur 5: Oversigt over surveyeksperimentets stimuli og kontrolgruppe.....	51
Figur 6: Surveyeksperiment.....	58
Figur 7: Oversigt over antal besvarelser indsamlet via SurveyXact.....	66
Figur 8: Regional fordeling af respondenter.....	67
Figur 9: Aldersfordeling af respondenter.....	68
Figur 10: Statistisk signifikansniveau.....	73
Figur 11: Lineær regressionsanalyse af eksperimentel proximity.....	75
Figur 12: Lineær regressionsanalyse af kontrolgruppen overfor eksperimentel proximity.....	77
Figur 13: Fordeling af tilknytning til landbrugssektoren.....	79
Figur 14: Interaktionsanalyse mellem eksperimentel proximity og tilknytning.....	80
Figur 15: Lineær regressionsanalyse af tilknytning og kontrolvariable.....	82
Figur 16: Fordeling af risikoaversion.....	88
Figur 17: Lineær regression med risikoaversion.....	89
Figur 18: Interaktionsanalyse mellem eksperimentel proximity og risikoaversion.....	90
Figur 19: Interaktionsanalyse mellem tilknytning og risikoaversion.....	92
Figur 20: Fordeling af partitilhørsforhold.....	95
Figur 21: Fordeling af tilhængere og modstandere.....	96
Figur 22: Lineær regressionsanalyse med partitilhørsforhold.....	97
Figur 23: Interaktionsanalyse mellem eksperimentel proximity og partitilhørsforhold.....	99
Figur 24: Interaktionsanalyse mellem tilknytning og partitilhørsforhold.....	101

Indholdfortegnelse

Vælgernes dilemma.....	8
Hvorfor er vælgerne usikre?.....	10
Forskningsspørgsmål.....	14
Litteraturreview.....	15
Framing og vælgeradfærd.....	16
Usikkerhed som grundvilkår i politik.....	19
Usikkerhed ved policy outcome.....	23
Vælgernes nærhed til policy.....	28
Usikkerhed og proximity: Komplexiteten af holdningsdannelse.....	31
Klima- og miljøholdninger.....	32
Teoretisk forståelsesramme.....	34
Holdningsdannelse.....	35
Usikkerhed.....	36
Sondring mellem usikkerhed og framing.....	39
Proximity.....	40
Sondring mellem proximity og rational choice.....	41
Hypoteser.....	42
Risikoaversion - Hypotese 1A.....	44
Partitilhørsforhold - Hypotese 1B.....	45
Videnskabsteoretisk sondring.....	47
Operationalisering.....	48
Eksperimentelle stimuli.....	48
Vælgernes holdning til en CO2-afgift på landbruget.....	52
Ikke-eksperimentel proximity.....	54
Baggrundvariable.....	55
Præferencer for klima og miljø.....	55
Præference for risiko.....	56
Politisk forståelse og partitilhørsforhold.....	57
Forskningsdesign.....	57
Kvalitetskriterier ved det eksperimentelle design.....	60
Ethiske overvejelser.....	61
Metode.....	62
Indsamling af surveydata.....	63
Formulering- og opstilling af survey.....	63
Indsamlingsmetode.....	66
Reliabilitet.....	68

Statistisk analyse.....	70
Analyse.....	73
Hypotese 1: Eksperimentiel stimuli.....	74
Interaktionsanalyse med ikke-eksperimentiel proximity.....	78
Betydningen af tilknytning og kontrolvariable.....	81
Delkonklusion.....	86
Hypotese 1A: Risikoaversion.....	87
Delkonklusion - Hypotese 1A.....	94
Hypotese 1B: Partitilhørsforhold.....	94
Delkonklusion - Hypotese 1B.....	102
Diskussion.....	103
Manipulering af proximity.....	103
Alternativt eksperimentelt setup.....	105
Valg af policy-instrument.....	105
Konklusion.....	107
Litteraturliste.....	110

Bilagsgliste

Bilag 1: Spørgeskema

Bilag 2: Status for gennemførte besvarelser

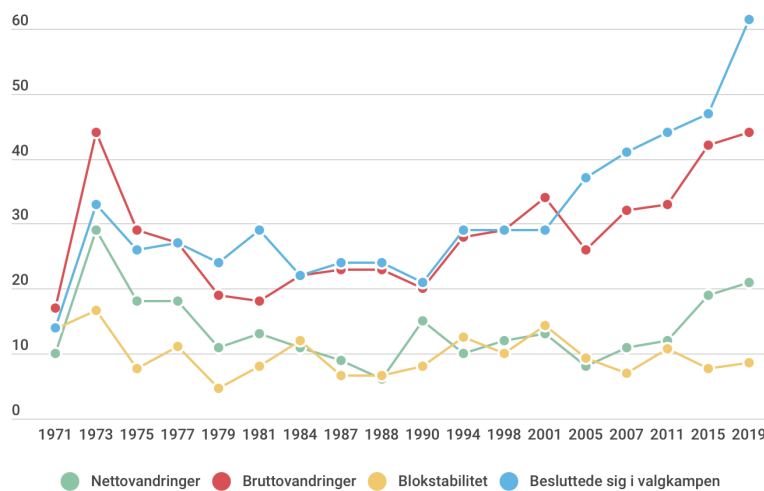
Bilag 3: Do-file

Bilag 4: Fordeling af eksperimentgrupper

Vælgerenes dilemma

I forbindelse med valgperioder står vælgerne overfor en række komplekse faktorer, der kan påvirke deres holdningsdannelse og hermed fordelingen af stemmerne. Blandt disse faktorer er usikkerhed omkring politiske resultater og konsekvenser af politiske beslutninger. Usikkerhed blandt vælgere er en væsentlig faktor i moderne politik og det afspejles oftest i vælgeres adfærd, når de skal afgive deres stemme. Det er vel belyst, at vælgerne skifter parti fra valg til valg, og det er en tendens, som går tilbage til 1973 og det såkaldte *jordskredsvalg*, hvor 44 procent af vælgerne valgte et andet parti end ved foregående valg (Bejder & Kristensen, 2012). Dette var skelsættende og nyt i 1973, da det vanlige var, at omkring 70 procent af vælgerne identificerede sig med ét bestemt parti (Eller, 2024). Lige så uventede vælgervandringerne var i 1973, lige så normale er det i dag, og det anslås, at det kun er omkring en tredjedel af vælgerne, som identificerer sig med ét parti (Eller, 2024).

Konceptet om vælgervandringer har udviklet sig siden 1970'erne (Figur 1). Efter jordskredsvalget faldt vælgervandringerne til 29 procent i 1975 og endvidere til 18 procent i 1981. Men siden 1981 er vælgervandringen kun gået én vej. I 2001 valgte 34 procent af vælgerne at skifte parti, og ved valget i 2019 steg denne andel til 44 procent af vælgerne (Holst, 2021).

Figur 1: Andel af tvivlere og vælgervandringer i perioden 1971-2019.

Kilde: (Stubager & Møller Hansen, 2024; Holst, 2021). Note: Blokstabilitet henviser til antallet af vælgere, der skifter blok.

Den 1. november 2022 blev det seneste folketingsvalg afholdt, og i februar 2024 blev valgundersøgelsen udgivet, og det viser sig, at der er flere skiftende vælgere end nogensinde før. Ved folketingsvalget i 2022 satte 53 procent af vælgerne deres kryds et andet sted end ved folketingsvalget i 2019, hvilket betyder, at valget i 2022 er det valg, hvor flest vælgere har skiftet parti, historisk set (Stubager & Møller Hansen, 2024). Omfanget af vælgervandringerne skal anskues i forlængelse af blokstabilitet, hvoraf andelen af skift mellem rød og blå blok fortsat er ca. 10 procent.

Hvorfor antallet af skiftende vælgere stiger, er der flere forklaringer på. En af årsagerne kunne være, at vælgerne reagerer på ukendte og usikre situationer. Blot i løbet af perioden fra 2019-2024, har der været flere skelsættende begivenheder, såsom Covid-19 pandemien, Ruslands invasion af Ukraine og en klimakrise, som fylder mere og mere i danskernes hverdag. Derudover har perioden været præget af kriser, som har præget den danske økonomi. Først energi- og forsyningskrise i form af stigninger på el-, olie- og gaspriser. Herefter stigende inflation, som påvirkede danskernes økonomi (Tulinius, 2022). Det må siges, at hverdagen er blevet mere usikker, hvilket kan være en af årsagerne til, at vælgeradfærden har ændret sig markant mellem valget i 2019 og 2022.

Når den politiske virkelighed er usikker, og vælgerne reagerer ved at stemme anderledes end de plejer, betyder det også, at politikerne og partierne har mulighed for at appellere til en bredere skare af vælgere. Faktisk kan der argumenteres for, at der er så få kernevælgere tilbage, at der næsten er kamp om alle vælgerne (Eller, 2024). Udover den store mængde af skiftende vælgere ved folketingsvalget i 2022, viser valgundersøgelsen ligeledes, at 66 procent af vælgerne var i tvivl om, hvor de skulle sætte deres kryds. Dette kan både skyldes, at vælgerne føler sig skubbet væk fra deres seneste partivalg, men også fordi noget andet trækker i dem, herunder præsentationen af nye partier (Eller, 2024; Stubager & Møller Hansen, 2024). Politikerne og partierne kan anvende forskellige strategier til at forsøge at appellere til de mange tvivlende og usikre vælgere. En måde hertil er for eksempel at forsøge at udkonkurrere eventuelle modstandere med modstridende argumenter i debatten om politiske tiltag, hvor udfaldet forekommer usikkert og uvist. Givet vælgernes suboptimale vidensgrundlag, hvor de mangler viden omkring policy og konsekvenserne heraf, skaber det et usikkert grundlag for, hvad de skal vælge og tro på, når de skal danne deres holdning og i sidste ende sætte deres kryds ved et valg.

Går man helt tilbage til 1960'erne, var vælgerne som udgangspunkt sikre i deres stemmeafgivelse. Her var det elementer som position på arbejdsmarkedet, der havde en betydning for, hvilket parti der blev stemt på. Skolelæreren stemte på Radikale Venstre, direktøren på De Konservative, landmanden på Venstre og arbejderne på Socialdemokratiet. Dette er imidlertid langt fra tilfældet i dag. Tilkomsten af nye partier og synliggørelsen af samfundsproblemer som indvandring, miljø- og klimaforandringer samt krig har sat flere værdimæssige perspektiver på den politiske dagsorden. Det betyder at partierne ikke længere blot kan placeres på en fordelingspolitisk akse, men også på en værdipolitisk akse. Ligeledes er der sket en centralisering, hvilket har betydet, at der ikke længere er klare linjer mellem arbejderne og landmanden. Disse ændringer i samfundet har medvirket til, at vælgerne ikke længere kan identificere sig fuldt ud med et enkelt parti, hvilket resulterer i en mere issue bestemt stemmeadfærd (Sabah, 2023). Det betyder endvidere, at vælgerne stemmer ud fra hvilket parti eller kandidat, der kan indfri de politiske emner, som de anser som de vigtigste (Hjorth, 2017, s. 207-209). Udover at vælgerne har skiftet fra at have et stærkere partitilhørsforhold til at være mere issue-orienteret, kan der også observeres en tendens, hvor vælgerne er mere orienteret imod bestemte kandidater. Ud fra resultaterne fra det seneste folketingsvalg i 2022, kan denne tendens observeres som følge af Venstres tilbagegang. I perioden op til valget blev der stiftet to nye partier, Danmarksdemokraterne og Moderaterne, som begge har tidligere velkendte venstre kandidater i front, hvilket potentielt har resulteret i at flere vælgere har søgt imod de nystiftede partierne på grund af forpersonerne (Sabah, 2023).

Hvorfor er vælgerne usikre?

Når politiske forslag bliver fremsat i Folketinget og til offentligheden, er der som oftest modstridende holdninger hertil. Disse modstridende holdninger udspringer blandt andet af usikkerheder ved forslagernes virkning og konsekvenser heraf. Vælgerne forholder sig til de informationer, som bliver fremsat, og opvejer virkning overfor usikkerhed. Et eksempel herpå kunne være debatten om atomkraft i Danmark. Oliekrisen i 1973 satte atomkraft på den politiske dagsorden, som et politisk redskab for at sikre danskernes energiforsyning. Hertil fremsatte de borgerlige partier et forslag om at indføre atomkraft i Danmark, som skabte stor debat både i Folketinget og blandt borgerne (Farbøl et al., 2018). Ifølge de borgerlige partier kunne et atomkraftværk sikre danskernes fremtidige forsyningssikkerhed og nedbringe de forhøjede priser

på olie. Imidlertid var de fleste danskere modstandere af at indføre atomkraft. Dette skyldes blandt andet usikkerhed omkring konsekvenserne af atomkraft. Hvor skal det bygges? Hvad skal der ske med det radioaktive affald? Er der tilstrækkelig sikkerhed i tilfælde af ulykker i forbindelse med et atomkraftværk? Hertil var der ikke enighed blandt folketingets partier, hvorfor forskellige argumenter for og imod atomkraft var fremtrædende i de politiske debatter. Usikkerheden vedrørende konsekvenserne af atomkraft kan dels lægges til grund for, at der ikke var opbakning til tiltaget blandt befolkningen (Farbøl et al., 2018).

Klimakrisen er et af de mest omdiskuterede emner i nutidig politik, hvorfor atomkraft igen var på dagsordenen under valgkampen i 2022. En måling fra 2016 viser, at 30 procent af den danske befolkning er tilhængere af atomkraft (Øyen, 2016), mens målinger fra 2023 viser, at 44 procent mener, det er nødvendigt med atomkraft (Date, 2024). Yderligere viser en anden måling, at 55 procent mener, at man bør undersøge muligheden for at udvikle atomkraft i Danmark (Øyen, 2023). Ved at dykke lidt mere ind i, hvem der er tilhængere af atomkraftværk, viser en undersøgelse fra 2022, at det i højere grad er de borgerlige vælgere, som mener, det er nødvendigt med atomkraft (Kongshøj & Hedegaard, 2022). Opbakningen aftager gradvist i takt med, at partiet fører en mere ambitiøs klimapolitik. Dette afspejler ligeledes, at individer, som i lavere grad mener, at klimaforandringerne er vor tids største udfordringer, samt mener, at teknologisk udvikling er løsningen på klimakrisen, også er dem, som mener, at atomkraft er nødvendigt (Kongshøj & Hedegaard, 2022). Denne øget tilslutning kan forklares ved en ændret vægtning af usikkerhederne ved atomkraft. Vælgerne skal afveje konsekvenser af klimaforandringer overfor konsekvenser ved en indførelse af atomkraft, og dermed afgøre om atomkraft er et passende politisk-tiltag for at opfylde deres præferencer for blandt andet klima- og energipolitik. I relation hertil kan det antydes ud fra Kongshøj og Hedegaard (2022), at de som er tilhængere af atomkraft plausibelt bekymrer sig om en ændring af levevilkår ved alternative løsninger på klimakrisen, hvorfor de satser på atomkraft og teknologisk udvikling. Imidlertid er politikerne fortsat ikke enige om, at atomkraft er en del af løsningen på klimakrisen. Moderaterne, Liberal Alliance og Konservative er for atomkraft, og begrundet det med, at FN's klimapanel og IPPC¹ fremhæver atomkraft som et nødvendigt tiltag, hvortil de alle henviser til egen overbevisning om, at klimakampen ikke kan vindes uden atomkraft. Argumentationen for

¹ The International Plant Protection Convention (IPPC) er en mellemstatslig traktat, som beskytter verdens planter, landbrugsprodukter og naturressourcer (Gallesio, n.d.)

indførelsen af atomkraft udspringer blandt andet af teknologiske fremskridt, hvoraf selve værkerne forventes at være mere sikre end tidligere (Øyen, 2023; Jacobsen, 2022). Endvidere argumenterer de for, at det er nødvendigt med en energikilde, som kan producere energi døgnet rundt, samt at atomkraft kan sikre billigere fjernvarme i Danmark. Dertil forsikrer de vælgerne om, at der nemt kan findes placeringer til atomkraft rundt i Danmark. Imidlertid finder Venstre det ikke relevant at oprette atomkraft i Danmark, men foreslår at støtte udviklingen og forskningen af atomkraft i EU, da det, som sol og vind, er en klimaneutral energikilde. Socialdemokratiet, Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti, Danmarkdemokraterne og Alternativet argumenterer for, at det er for dyrt, besværligt og tager for lang tid at bygge et atomkraftværk. De foreslår i stedet at udvide den vedvarende energi², da det er relativt billigere og hurtigere at etablere. Endvidere argumenterer Enhedslisten for, at atomkraft blot vil videreføre en afhængighed af en leverance af radioaktivt materiale (Jacobsen, 2022). Både omfanget og modsætningerne i argumenterne gør vælgerne usikre på potentielle outcome ved atomkraft. Konsekvenserne ved klimaforandringer er potentielt af større betydning for vælgerne i dag, hvorfor flere borgere finder atomkraft som et muligt tiltag (Europa-Kommissionen, n.d.). Imidlertid er der fortsat vælgere, som er imod atomkraft, hvoraf et hyppigt argument kan henføres til usikkerhederne ved håndteringen af atomkraft og sundhedsmæssige risici (Ho et al., 2023). Modstanden kan blandt andet anskues i forlængelse af personlig nærhed til førnævnte risici. Dette omhandler, at vælgerne er mindre tilbøjelige til at bakke op om en given politik, hvis konsekvenserne påføres dem og deres omgangskreds (Heide, 2022). Dette kan opsummeres til holdningsmæssig sensitivitet givet vælgernes nærhed til policy. Denne mekanisme benævnes *proximity* indenfor holdningsdannelses- og vælgeradfærdslitteraturen (Hedegaard, 2014; Soss & Schram, 2007). Herved kan vælgernes holdningsdannelse til atomkraft henføres til afvejningen mellem usikkerhed og policy outcome, hvortil vælgernes nærhed til en given policy også er af betydning.

Et andet eksempel på en aktuel debat, er debatten om en CO₂-afgift på landbruget. I februar 2024 udkom *Ekspertgruppen for en grøn Skattereform* med deres endelige rapport, hvor de præsenterer tre modeller for en CO₂-afgift på landbruget (Skatteministeriet, 2024).

² Vedvarende energi er en kategorisering af energikilder, der blandt andet er CO₂-neutrale: eksempelvis sol- og vindenergi (Klima-, Energi- og forsyningsministeriet, n.d.).

Grundlæggende anbefaler ekspertgruppen, at afgiften skal pålægges landbruget og ikke på forbruget. Dette begrundes de med, at en afgift på forbruget ikke tilskynder landbruget til at udvikle mere klimavenlige produktionsmetoder. Ifølge ekspertgruppens beregninger vil en afgift på 750 kr. pr. udledt ton CO₂ (model 1), være 14 gange mere effektiv end en forbrugsafgift (Flinch & Jørgensen, 2024). Hertil er det en politisk beslutning, hvorledes en afgift tilpasses erhvervsstrukturen. Fradrag og tilskud, som indgår i model 2 og 3, kan ansues som den samfundsøkonomiske omkostning for dette hensyn, idet risikoen for lækage afdæmpes samt reduceres den økonomiske belastning for landbruget (Flinch & Jørgensen, 2024).

Disse anbefalinger har skabt debat blandt folketingspartierne, hvor der forekommer uenighed om, hvorvidt en CO₂- afgift skal indføres. På den ene side står Danmarksdemokraterne, som viser klar modstand til en CO₂-afgift på landbruget. Formanden, Inger Støjberg, udtaler at en CO₂-afgift vil være ødelæggende for det danske landbrug og have negative konsekvenser for CO₂-udledningen. På samme side findes Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige, som begge viser modstand og uenighed over for forslagene (Steenbech, 2024; Munksgaard et al., 2024). I midten af debatten står Venstre, som er kendt som et gammelt landbrugsparti. Præsentationen af CO₂-afgiften har både medført partimedlemmers udmelding fra partiet, stilhed internt og manglende stillingtagen (Reimar, 2024). På den anden side af debatten står blandt andet SF, Liberal Alliance, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Enhedslisten, som er positive overfor en CO₂-afgift på landbruget, med forskellige forbehold for at opgaven er stor, men vigtigt for de danske klimamålsætninger (Steenbech, 2024; Radikale Venstre, 2024).

Ydermere er et af de helt store diskussionsemne, hvilke konsekvenser afgifterne vil medføre, og om det overhovedet har den ønskede effekt. Ifølge ekspertgruppens beregninger vil afgiften medføre en række konsekvenser, hvoraf nogle af disse omhandler tab af arbejdspladser inden for landbruget, samt prisstigninger på forbrugerprodukter. Disse konsekvenser er af varierende grad, og betinges af hvilken model der anvendes. Imidlertid forklarer ekspertgruppen, at de ledige fra landbruget kan finde beskæftigelse i andre sektorer og begrundes det med, at der mange steder er mangel på arbejdskraft (Jørgensen, 2024). Mens mange landmænd er modstandere af en afgift på landbrugets produktion, er fordelingen i den danske befolkning, at 66 procent er tilhængere af en afgift, mens 18 procent er imod (Øyen, 2023b; Thomsen, 2024; Nielsen, 2021). Denne tendens kan henføres til henholdsvis økonomiske og sociale relationer.

Den økonomiske relation for landbruget opstår som følge af øgede omkostninger, hvilket potentielt kan medføre tab af produktionskapacitet og resultere i arbejdsløshed. Samtidig er der en social relation for landmændene, idet reguleringen omfatter dem selv og deres omgangskreds. Hertil er øvrige borgere blot omfattet af økonomiske konsekvenser i form af øget forbrugerpriser, mens deres relation til erhvervet er mindre eller ikke-eksisterende. Vægten af disse konsekvenser er betydeligt større hos landbruget, hvorfor de i højere grad er modstandere af CO2-afgiften. I modsætning hertil vil en større andel af befolkningens holdningsdannelse ikke være præget af en relation til erhvervet, hvorfor de er mere tilbøjelige til at bakke op om afgiften. Denne sondring kan henføres til perspektivet om proximity, hvor relationen til en policy påvirker holdningsdannelsen. Imidlertid er klimapolitik fyldt med komplekse problemstillinger, hvor befolkningen ofte er usikre på en given policys outcome, hvorfor de trækker på personlige erfaringer, værdier og interesser. Det betyder endvidere, at når vælgerne har et fravær af relation, vil deres holdningsdannelse i højere grad bærer præg af værdier og interesser (Drews & van den Bergh, 2016).

Udfoldelsen af den politiske virkelighed som værende bestående af usikre policy outcome, dertil en stigende andel af tvivlende og usikre vælgere, indbefatter en række spørgsmål vedrørende usikkerhedens betydning for holdningsdannelsen. Debatten om atomkraft og en CO2-afgift på landbruget anskueliggør, at vælgernes relation til en given policy kan være af betydning i håndteringen af usikkerhed. På baggrund heraf opstilles et forskningsspørgsmål, der gransker holdningsdannelsen i forbindelse med usikre policy outcome, når dette betinges af proximity.

Forskningsspørgsmål

Hvorledes betinges holdninger til usikre policy outcomes af proximity?

Forskningsspørgsmålet omhandler et genstandsfelt med udgangspunkt i vælgernes holdningsdannelse. Som beskrevet i ovenstående består politik blandt andet af politiske forslag, hvor der både er uenighed og usikkerhed om en given policys outcome. Derfor er genstandsfeltet centreret omkring, hvordan vælgerne danner deres holdning til usikre policy. Dette speciale vil undersøge, hvordan vælgernes holdninger til usikre policy outcome påvirkes, når dette er

betinget af nærhed, også kendt som "proximity". Der vil blive redegjort for kompleksiteten af denne dynamik og undersøgt, hvordan vælgernes holdning formes af deres opfattelse af, hvordan politiske beslutninger kan forventes at påvirke deres hverdag og samfundet. For at gøre undersøgelsen aktuel, tages der udgangspunkt i den nuværende debat vedrørende en CO2-afgift på landbruget. Som beskrevet er debatten præget af uenighed samt usikkerhed angående afgiftens udfald. Ved at analysere denne problemstilling opnås der en dybere forståelse for, hvordan vælgernes holdningsdannelse påvirkes af usikkerhed og nærhed til politiske tiltag. Dette vil bidrage til en nuancering af indsigten i det komplekse forhold mellem vælgernes holdninger og politiske outcome.

Litteraturreview

Herværende gennemgang af den eksisterende litteratur er struktureret således, at der indledningsvist præsenteres en overordnet forståelsesramme for framing og holdningsdannelse, hvorefter usikkerhed udfoldes som et grundvilkår for vælgerne. I forlængelse heraf afdækkes eksisterende litteratur omkring usikkerhed, hvoraf formålet er at kontekstualisere og nuancere grundlaget for specialets bidrag til dette felt. Afslutningsvis præsenteres der litteratur vedrørende proximity, med formålet om at opnå en bredere forståelse af, hvordan nærheden til policy skal forstås og undersøges. Granskningen af forskningsspørgsmålet tager udgangspunkt i et klimaspørgsmål vedrørende en CO2-afgift på landbruget, hvilket gør det relevant at inddrage litteratur, der beskriver kompleksiteten ved at måle en klimaholdning, samt hvordan denne påvirkes af forskellige faktorer.

Vælgernes holdningsdannelse og deres adfærd er et essentielt område af politologien, hvortil det også kontinuerligt er under udvikling. Årsagen hertil kan afgrænses til variationen i tilgangene til området, der strækker sig fra økonomi til psykologi, og de metodiske fremskridt. Som følge af kompleksiteten og volumen af området, bør det indledningsvis nævnes, at specialet gransker et økonomisk/rationelt perspektiv. Dette indebærer, at vælgerne formår at bearbejde information og foretage rationelle beslutninger. Gennemgangen af den overordnede forståelsesramme bærer således præg heraf.

Framing og vælgeradfærd

Vælgernes holdninger til politik afhænger ofte af, hvordan denne virkelighed formidles (Entman, 2015; Chong & Druckman, 2007a, s. 99). Udmeldingen er af ældre karakter, men allerede på daværende tidspunkt var evidensen for påvirkningen af vælgernes holdninger omfattende. Litteraturen anviste blandt andet, hvorledes anvendelsen af strategisk kommunikation kunne påvirke vælgernes tolerance over for hadgruppers³ demonstrationer (Chong & Druckman, 2007a s. 101). Påvirkningen sker som resultat af framing, hvilket betyder, at en given politisk sag præsenteres for vælgerne fra en specifik vinkel (Chong & Druckman, 2007a s. 100-101). Såfremt demonstrationerne blev formidlet i forlængelse af et frame angående ytringsfrihed, steg vælgernes tolerance, hvortil et frame omkring den offentlige sikkerhed medførte lavere tolerance (Chong & Druckman, 2007a s. 102). Det vil sige, at politikere med relativt minimale omkostninger kan påvirke vælgernes holdninger mod forhold, der er overlappende med deres formål. Imidlertid anviser litteraturen også andre eksempler på, hvorledes vælgernes holdninger også er i de politiske aktørers vold. Siden 1960'erne, og dermed udgivelsen af *The American Voter*, har indflydelsen af politiske partier på vælgernes holdninger været af større betydning. Værket fremfører en teori omkring partiidentifikation, som bærer præg af en socialpsykologisk proces. Teorien kan opsummeres til et mikroorienteret perspektiv, hvor vælgernes adfærd og holdninger afhænger af relation til et parti (Slothuus & Bisgaard, 2021). Siden hen har perspektivet dannet grundlaget for social identitetsteori, der udvider det relationelle tilhørsforhold til øvrige grupperinger i samfundet, eksempelvis race, etnicitet og religion (Greene, 2004). Herved er holdningsdannelsen påvirkelig overfor en heuristik, hvor holdningsdannelsen påvirkes af individets relation, der centrerer sig omkring en orientering ud fra et tilhørsforhold. Anvendelsen af heuristikken kan henføres til manglende engagement eller evne til at forstå policy, men ligeså tilskrives tilstedeværelsen af tilhørsforholdet (Entman, 2015; Slothuus & Bisgaard, 2021). Et studie, foretaget sideløbende med finanskrisen, undersøger, hvordan Venstres tilpasning til den økonomiske recession påvirker partiets vælgere. Dette undersøges gennem paneldata, hvor det longitudinale element muliggør en granskning af den enkelte vælgers holdningsdannelse over tid. Studiet viser, at venstre-vælgernes holdningsdannelse påvirkes af Venstres positionering i forhold til redueringen af

³Sammenslutning af individer, der samles omkring had, fjendtlighed og vold mod bestemte karakteristika (Det kriminalpræventive råd, n.d.).

dagpengeperioden og reformeringen af tilbagetrækningssystemet (Slothuus & Bisgaard, 2021 s. 899). Endvidere er anvendelsen af førnævnte heuristik også gældende for vælgere, der forudgående var imod Venstres nye positionering. Betydningen af heuristikken på tværs af forudgående holdninger udbygger opfattelsen af, at vælgernes holdninger ofte afhænger af den politiske virkelighed. I relation hertil viser et andet studie, at venstrefløjspartier kan tiltrække flere vælgere ved at positionere sig mere højreorienteret. Studiet undersøger, om Socialdemokratiet kan øge deres vælgerstøtte ved at ændre deres position angående immigrationspolitik, og dermed appellere til højreorienterede vælgere. Dette er dermed omvendt af ovenstående mekanisme, idet partierne positionerer sig efter vælgerne. Resultaterne anviser, at Socialdemokratiet, med en mere restriktiv tilgang til immigrationspolitik, kan øge deres vælgerstøtte. Imidlertid fordrer strategien en række overvejelser vedrørende konsekvenserne, idet en appellering til højreorienterede vælgere må forventes at støde venstreorienterede vælgere væk. I forlængelse heraf anviser resultaterne, at der forekommer en større tilslutning til venstrefløjen som helhed. Dette skyldes, at Socialdemokratiet formår at tiltrække vælgere fra højrefløjen, som efterspørger og foretrækker en mere restriktiv immigrationspolitik, mens vælgere, som ikke foretrækker den restriktive tilgang, søger imod partier længere til venstre (Hjorth & Larsen, 2020). Dermed formår Socialdemokratiet strategisk at tiltrække flere vælgere, men samtidig sikre, at de "tabte" vælgere forbliver inden for fløjen. Således opstår der en sontring, hvoraf en strategisk formidling af den politiske virkelighed eller repositionering skal ansues i forlængelse af konsekvenserne om at frastøde vælgere.

Ovenstående eksempler tager henholdsvis udgangspunkt i centrale politiske værdier, såsom ytringsfrihed og offentlig sikkerhed, og etablerede politikområder i form af arbejdsløshed, tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og immigration. Herved er holdningsdannelsen præget af eksisterende viden og forudgående partiidentifikation. Vælgerne er således med høj sandsynlighed bekendte med politikområdernes konsekvenser og partiernes holdning hertil (Chong & Druckman, 2007b, s. 113). Imidlertid bliver nye områder integreret i den politiske virkelighed, hvoraf både vælgere og politiske aktører gennemgår holdningsdannelsen. Dette medfører usikkerhed og tvivl, eftersom vælgerne ikke er bekendt med konsekvenserne af den nye politiske virkelighed samt partiernes positionering. Det er blandt andet disse omstændigheder, som studiet omkring Socialdemokratiets appellering til højreorienterede vælgere drager nytte af. Herved opstår det konkurrerende miljø mellem partier, hvoraf vælgerne bliver eksponeret for

modstridende argumenter, der har til formål at påvirke deres holdninger. Selve holdningsdannelsen kan modelleres som følgende:

$$\textit{Holdning} = \sum v_i * w_i$$

Modellen anviser en summering af overvejelser, v_i , hvortil den enkelte overvejelse besidder en grad af vigtighed, w_i . Eksempelvis vil vælgernes holdning til en CO2-afgift på det danske landbrug højst sandsynligt bestå af en række overvejelser vedrørende politikens effekt på klima, privatøkonomi og samfundsøkonomi. Hertil bliver disse overvejelser vægtet på forskellig vis, hvoraf summeringen af de to led resulterer i en holdning for eller imod afgiften (Chong & Druckman, 2007a, s. 107). Når litteraturen anviser, at vælgernes holdninger er påvirkelige overfor framing, skyldes det en påvirkning af w_i , altså vigtigheden af de eksisterende overvejelser. Framing anvendes som et strategisk værktøj til at justere vigtigheden. Eksempelvis anvender Danmarksdemokraterne et frame angående CO2-afgiften på landbruget, der omhandler konkurstruede landmænd (Danmarks Radio, 2024). Alt efter effektiviteten af dette frame, samt indvirkningen af andre partiers frames, vil Danmarksdemokraternes strategi blandt andet medfører en justering af vigtigheden for overvejelsen. Hvis modellen anskues ud fra perspektivet omkring partiidentifikation, påvirkes holdningsdannelsen som følge af relationen til et parti. Summeringen af v_i og w_i er dermed præget af partiets positionering. Som anført tidligere, er Venstres tilpasning til finanskrisen et eksempel herpå.

Imidlertid kan modellen for holdningsdannelse tolkes på forskellig vis. I den gængse forstand repræsenterer w_i , vigtigheden af en given overvejelse, men denne kan også anskues som værende sigende for sandsynligheden af forskellige udfald (Jerit, 2009, s. 412). Diskussionen omkring en CO2-afgift indebærer eksempelvis en sontring omkring fordelingen mellem afgiftsniveauet og subsidiering overfor lækage⁴ (Danmarks Radio, 2024; Skatteministeriet, 2024). Vælgerne opvejer de samme overvejelser som anført tidligere, men i stedet bliver disse vægtet efter sandsynligheden herfor. Dette kunne blandt andet centrere sig omkring sandsynligheden for lækage ved et afgiftsniveau på 750kr pr. ton CO2 eller sandsynligheden for at landmændene tilskyndes korrekt gennem subsidiering (Skatteministeriet, 2024). Det klassiske eksempel på

⁴ Lækage henviser til en forskydning af CO2-udledninger, eftersom CO2-regulering kan forskyde produktionen (De Økonomiske Råd, 2019).

denne tolkning af holdningsdannelsen udspringer af debatten vedrørende minimumsløn. En forhøjelse af minimumsløn kan både forventes at medføre en øget levestandard for pågældende grupper, men omvendt også tilskynde virksomheder til at nedregulere antallet af medarbejdere og dermed medføre større ledighed. Holdningsdannelsen beror på disse overvejelser, mens vægtningen afhænger af vælgernes subjektive forståelse af sandsynligheden for øget levestandard eller øget ledighed (Jerit, 2009, s. 412).

Betydningen af w_i er dermed bundet op på et givent policy outcome. Politiske aktørers formidling af den politiske virkelighed er således ikke afgrænset til at påvirke vælgernes holdninger gennem vigtigheden af forskellige dimensioner, overvejelser eller værdier, men også gennem formidlingen af usikkerheden ved policy outcome (Jerit, 2009, s. 412). I den politiske virkelighed er der sjældent en sikker og entydig forståelse mellem en given problemstilling og mulige policy-instrumenter, hvilket er af betydning for holdningsdannelsen. Dette indebærer et iboende element af usikkerhed, der nødsager vælgerne til at foretage inferenser (Christensen, 2021a, s. 4-9).

Usikkerhed som grundvilkår i politik

Et af grundvilkårene i den politiske virkelighed er usikkerhed, hvor der fra vælgernes perspektiv kan skelnes mellem usikkerhed ved kandidater og outcome. Kandidatusikkerhed indebærer, at vælgerne ikke kan være sikre på, hvilken policy en kandidat vil indføre, hvis vedkommende bliver valgt. Usikkerhed ved outcome er karakteriseret ved uvisse effekter af reformer. Studier, som tager afsæt i en amerikansk kontekst, har vist, at kandidatusikkerhed ofte baserer sig på tvetydighed i kandidaters udtalelser. Kandidaters hensigter kan derfor forekomme usikre for vælgerne (Milita et al., 2017; Tomz & Van Houweling, 2009). Tvetydighed anvendes som et værktøj, hvor politiske kandidater bevidst udtaler sig tvetydigt om et givent emne for ikke at positionere sig under en debat. Denne tvetydighed kan anvendes på flere måder. For det første kan kandidaten erklære sig enig med en målsætning uden at give konkrete forslag til, hvilke midler der skal afsættes for at opnå et givent mål. For det andet kan kandidaten forsøge at skabe balance ved at fremlægge begge sider af en problemstilling, og for det tredje kan en kandidat angribe deres modstandere uden at give et konkret bud på, hvordan de vil løse en given problemstilling (Milita et al., 2017, s. 49). Der findes forskellige argumenter for, hvorfor kandidater anvender tvetydighed som et redskab. Et argument er, at kandidaterne ikke vil bindes

til deres position. På den måde kan kandidaten ikke bryde med deres valgløfter, og dermed undgå at blive straffet i fremtidige valg. Et andet argument er, at kandidatens faktiske holdning ikke afspejler, hvad flertallet af vælgerne giver opbakning til. Ydermere kan der argumenteres for, at kandidaterne bruger tvetydighed med formålet om at tiltrække vælgere fra deres modstandere (Milita et al., 2017, s. 49-50). Studier viser, at betydningen af kandidatusikkerhed er af varierende størrelse, og der forekommer ikke en entydig tendens for, hvordan tvetydigheden virker. Tomz og Van Houweling (2009) undersøger kandidatusikkerhed gennem et surveyeksperiment, hvor respondenterne skal gennem tre faser. Først måler de respondenternes præference for omfanget af velfærdsydelser “the appropriate level of government service”. For at måle dette præsenteres respondenterne for en kort tekst, som beskriver, at der er modstridende holdninger til, hvorvidt staten skal stille flere velfærdsydelser til rådighed. Herefter skal respondenterne vælge én ud af syv svarmuligheder, som alle angiver en position ift. flere eller færre velfærdsydelser. Som et ekstra spørgsmål bliver halvdelen af respondenterne spurgt om, hvor sikre de er i deres holdning. Det er kun halvdelen af respondenterne, der skal besvare spørgsmålet for at undgå mulig priming. I anden del af surveyen skal respondenterne vælge mellem to kandidater; en tvetydig kandidat og en præcis kandidat. Den ene halvdel af respondenterne bliver præsenteret for parti neutrale kandidater, mens den anden halvdel præsenteres for kandidater fra det amerikanske valgsystem. Efter at respondenterne har angivet deres svar, skal de vælge endnu en kandidat. Denne gang præsenteres respondenterne for to “nye” kandidater, men i virkeligheden byttes der blot rundt på kandidaterne fra foregående spørgsmål. I den tredje fase i Tomz og Van Houweling survey skal respondenterne angive, hvilken position de tror, den tvetydige kandidat i virkeligheden vil tage (Tomz & Van Houweling, 2009, s. 86-89).

Tomz og Van Houweling finder, at der er lige stor sandsynlighed for, at respondenterne vælger de tvetydige kandidater som de præcise kandidater. Dette gælder både for kandidater, der er præsenteret som parti neutrale, samt parti kandidater (Tomz & Van Houweling, 2009, s. 89-90). Herved er der ingen forskel i opbakningen til kandidaterne på trods af usikkerheden. Tomz og Van Houweling argumenterer for disse resultater med flere forklaringer, hvoraf en omhandler vælgernes risikovillighed. I eksperimentet skal respondenterne ligeledes angive en grad af risikovillighed, og her anviser resultaterne, at vælgere som er risiko-neutrale og risikovillige er mere tilbøjelige til at vælge de tvetydige kandidater. Derudover kan valget af en tvetydig kandidat forklares ved usikkerhed i policy præferencer. Resultaterne viser, at jo mere

usikker vælgerne er i sine præferencer, jo mere villig er de til at vælge en tvetydig kandidat. Som afrunding forklarer Tomz og Van Houweling, at partitilhørsforhold ligeledes har betydning for vælgerens kandidatvalg. Hvis den tvetydige kandidat kommer fra vælgerens foretrukne parti, vil vælgeren være optimistisk om usikkerheden, og tro på at kandidaten vil tage en position, som vælgerne selv tager. Opsummeret konkluderer de, at tvetydighed kan fungere som et værktøj for politiske aktører. Når der anvendes tvetydighed finder de, at kandidaterne hverken straffes eller belønnes, hvorfor strategien om tvetydighed i nogle tilfælde kan have positive effekter for kandidaterne (Tomz & Van Houweling, 2009, s. 96-97).

Milita et al. (2017) finder i lignende studier, at kandidater, som anvender tvetydig retorik, blot bliver identificeret med partiets holdning (Milita et al., 2017, s. 55). Dette kan forklare, hvorfor Tomz og Van Houweling (2009) ikke finder nævneværdig forskel på vælgerstøtte til kandidater, som er præcise og tvetydige. Milita et al. undersøger tvetydighed gennem to surveyeksperimenter i USA. I modsætning til Tomz og Van Houweling anvender Milita et al. udelukkende aktuelle kandidater, men angiver ved hvert eksperiment, hvilket parti kandidaten er fra. Det første eksperiment anvendes til at måle, hvordan retoriske strategier former den måde, vælgerne opfatter og vurderer kandidater på (Milita et al., 2017, s. 50-51). Det andet eksperiment undersøger, hvordan retorik påvirker stemmeafgivelsen. Her blev respondenterne stillet en række spørgsmål for at vurdere deres partitilknytning og niveau af støtte til tre love: en lovændring af forfatningen for at forbyde homoseksuelle ægteskaber, en lov om at autorisere militær intervention i et fremmed land af humanitære årsager, og en lov, der gør det lettere for ansatte at sagsøge arbejdsgivere for kønsdiskrimination på arbejdspladsen. I anden del af surveyen udsættes respondenterne for stimulus, hvor de præsenteres for republikanske udsagn om skattelettelse og national sikkerhed, og demokratiske udsagn om økonomisk genopretning og kvinders rettigheder. Dette var ens for alle respondenter. Udsagnene om homoseksuelle ægteskaber blev manipuleret, så respondenterne enten modtog en klar holdning, en tvetydig holdning eller slet ingen holdning (Milita et al., 2017, s. 53-54).

For begge eksperimenter finder Milita et al. den samme tendens. Det er besværligt for en kandidat at undslippe partiets holdning til et emne, selvom de anvender tvetydig retorik. For at afdække om respondenterne har en forventning til, hvordan partierne vil agere ud fra nogle specifikke issues, skal respondenterne vurdere, hvor mange medlemmer fra kongressen fra hvert parti, som er tilhængere af udvalgte issues. De udvalgte issues, som respondenterne skal tage

stilling til, er ægteskab mellem homoseksuelle par og indførelse af topskat, som også er gennemgående for studiets eksperimenter. Den gennemsnitlige respondent angiver, at 74 procent af Demokraterne er tilhængere af ægteskab, hvor det kun er 24 procent af Republikanerne. Respondenterne angiver ligeledes, at 71 procent af Demokraterne og 20 procent af Republikanerne er tilhængere af indførelse af topskat. Dette indikerer, at respondenterne kan identificere specifikke holdninger til henholdsvis Demokraterne og Republikanerne. Imidlertid findes der ingen forskel mellem kandidater med tvetydige udtalelser og respondenternes forventning til, hvordan partierne vil agere. Det betyder dermed, at kandidater, der anvender tvetydige retorik, blot bliver identificeret med partiet. Med andre ord anvender vælgerne heuristikken om partiidentifikation, når de skal håndtere usikkerhed ved kandidater (Milita et al., 2017, s. 52-53).

Ovenstående studier viser, at betydningen af kandidatusikkerhed er af mindre grad, forstået på den måde, at der ikke er forskel i opbakningen som følge af usikkerhed hos kandidater. Imidlertid anviser resultaterne af interaktion, at der forekommer variation i forlængelse af vælgernes grad af dannede holdninger, partiidentifikation og risikoaversion. Netop dette forhold granskes af Berinsky og Lewis (2006), som undersøger sammenhængen mellem vælgernes nytte og risiko ved stemmeafgivelse i det amerikanske valg, hvoraf tilslutningen til usikre kandidater afhænger af vælgernes grad af risikoaversion. Studiet finder, at amerikanske vælgere fra 1972-1996 generelt har været risikovillige eller risiko-neutrale, når det kommer til valg af præsidentkandidater. Dette skyldes, at usikkerhed omkring præsidentkandidater ikke minimerer vælgernes forventede nytte, hvis det stemmer overens med deres idealer (Berinsky & Lewis, 2006). Respondenternes idealer måles ved en selvrapporteret vurdering inden for et givent policy emne, hvor usikkerheden estimeres ud fra mængden af non-respons, når respondenterne skal angive deres opfattede placering af præsidentkandidaterne. Estimeringen af usikkerhed baseres på et argument om, at hvis et individ er tilstrækkeligt sikker på en kandidats holdning til et emne, ville det være muligt at angive en placering, hvoraf et non-respons vil indikere en utilstrækkelig viden (usikkerhed). Berinsky og Lewis modellerer usikkerheden (mængden af non-repsonse) med respondenternes køn, alder, etnicitet, uddannelse, partitilhørsforhold, politisk viden og interesse. Bestemmelsen af vælgernes forventede nytte baseres på placeringen af præsidentkandidaters holdning (Berinsky & Lewis, 2006, s. 6-8). Imidlertid viser andre studier, at politiske emner er af større betydning end først antaget, når det

kommer til, hvor risikoaverse vælgerne er ved valg af præsidentkandidater, hvoraf dette varierer på tværs af vælgergrupper (Berinsky & Lewis, 2006, s. 11-12). Dette lægger op til en sontring omkring betydningen af politiske emner i forbindelse med vælgernes håndtering af usikkerhed. Det antydes, at vælgernes tilknytning til politiske emner kan have betydning for graden af risikoaversion, og dermed håndteringen af usikkerhed.

Usikkerhed som et grundvilkår i politik er ikke udelukkende henført til usikkerhed ved politiske kandidater, men kan, som tidligere nævnt, også henføres til usikkerhed ved policy outcomes. Det er af specialets opfattelse, at der altid vil forekomme usikkerhed i større eller mindre grad ved politik. Tidligere litteratur har i større omfang haft fokus på kandidatusikkerhed, og hvordan dette kan anvendes som et redskab til at påvirke vælgerne. Imidlertid findes der et begrænset omfang af litteratur, som undersøger usikkerhed ved policy outcome, som udgør specialets genstandsfelt. Hertil skal det nævnes, at selvom usikkerhed ved policy outcome og kandidater kan henføres til forskellige genstandsfelter i politik, anskues disse som overlappende vilkår for vælgerne. Årsagen hertil udspringer af, at begge former for usikkerhed er centreret omkring outcome for vælgerne, enten i form af kandidaternes handlinger efter valgperioden eller en given policys effekter. Foregående litteratur omhandlende kandidatusikkerhed skal således anskues som værende af samme betydning som følgende litteratur om policy outcome, idet konceptualiseringen og betydningen af usikkerhed er overlappende.

Usikkerhed ved policy outcome

Ved debatter om politiske reformer vil der som udgangspunkt være usikkerhed om konsekvenser af reformer. Usikkerheden danner grundlaget for, at der under den politiske debat kan opstå modstridende perspektiver og argumenter, som vælgerne skal tage stilling til under deres holdningsdannelse. Hvordan usikkerheden omkring policy outcome påvirker vælgerne, har Love Christensen (2021b) beskrevet og undersøgt i artiklen *How Does Uncertainty Affect Voters' Preferences?*. Christensen argumenterer for, at vælgernes holdningsdannelse udgøres af præferencer, muligheder og betragtninger (Christensen, 2021a, s. 3). Præferencer skal forstås som vælgernes grundlæggende interesser og værdier, eksempelvis etableringen af et bæredygtigt samfund. Denne grundlæggende karakteristika af præferencerne gør, at disse er svært påvirkelige overfor strategisk kommunikation og overtalelse (Christensen, 2021a, s. 3). Muligheder defineres

som handlingsinitiativer, der kan bruges som redskaber til at opnå præferencer. I forlængelse af førnævnte præference om et bæredygtigt samfund kunne en CO₂-afgift på landbruget være en mulighed eller subsidiering til implementering af CO₂-reducerende teknologier. Dermed skal muligheder opfattes som værende de potentielle policy-instrumenter. Sammenkoblingen mellem præferencer og muligheder opstår gennem betragtninger, der i princippet kan opsummeres til troen på et givent policy-instrument. Vælgerne danner således deres holdning på baggrund af effekter og outcome ved et policy-instrument, som dermed udgør vælgerens tro på et givent policy-instrument. Imidlertid fungerer betragtninger som et suboptimalt redskab, eftersom det beror på ekstern information fra blandt andet politiske aktører, hvortil den iboende usikkerhed angående policy outcome også gør sig gældende (Christensen, 2021a, s. 3-9). I den førnævnte artikel undersøges det, hvordan vælgerens betragtninger omkring policy outcome dannes, og hvordan disse lægges til grund for holdninger i tilfælde af modstridende information i form af prognoser.

Christensen teoretiserer, at politiske aktører, der er i opposition til en given policy, kan nedbryde opbakningen hertil ved at udnytte den iboende usikkerhed om outcome. Herved er formålet ikke at påvirke eller betvivle vælgerens præferencer, men derimod fremhæve usikkerhed ved policy-instrumentets kapacitet til at opnå disse, hvorigennem opbakningen og troen herpå nedbrydes (Christensen, 2021b, s. 1186-1188). Før de politiske aktører udnytter usikkerheden, foretrækker vælgerne en given policy, eftersom den forventes at medføre et outcome, som er tættere på deres præferencer end status quo. Idet politiske aktører fremlægger prognoser, der udnytter usikkerhed omkring et givent outcome, øges variansen af policy-instrumentets outcome. Variansen af policy-instrumentet inkluderer både sandsynligheden for at medføre et bedre outcome end status quo, men samtidigt også risikoen for et værre outcome. I dette tilfælde vil usikkerheden resultere i en nedbrydning af opbakningen, hvoraf vælgerne vil foretrække status quo. Som tidligere anført beror dette framework på antagelserne om svært påvirkelige præferencer for outcome, mens det er muligt at påvirke betragtningerne for outcome ved at udnytte usikkerhed (Christensen, 2021b, s. 1189-1190). Eksempelvis er vælgerens holdning til en CO₂-afgift på landbruget afhængig af vælgerens præferencer for et bæredygtigt samfund og betragtningerne af afgiftens outcome. Såfremt præferencerne er

overlappende med klimamålene for 2030⁵, vil vælgerne foretrække afgiften, hvis denne medfører et outcome tættere på præferencerne end status quo. I dette tilfælde kunne et bedre outcome være en simpel reducere af udledninger. Imidlertid kan oppositionen til afgiften inducere usikkerhed om afgiftens outcome ved at fremsætte prognoser angående muligheden for lækage. Variansen af mulige outcome inkluderer sandsynligheden for en reducere af udledningerne, men eventuelt også en stigning, såfremt produktionen forskydes til lande med mere klimabelastende metoder (CONCITO, 2024b). På baggrund af antagelsen om risikoaversion hos vælgerne, vil opbakningen til afgiften nedbrydes som følge af oppositionens prognoser. Christensens framework for vælgerne dannelsen af præferencer for policy danner grundlaget for, at politiske aktører opstiller modstridende prognoser, som vælgerne beror deres betragtninger på.

For at undersøge, hvordan usikkerhed ved outcome påvirker den offentlige holdning, opstiller Christensen et survey-eksperiment, hvor respondenterne bliver præsenteret for prognoser af udfald fra tre aktuelle politiske forslag fra den amerikansk-politiske debat. De tre politiske forslag er alle økonomiske emner og omhandler 1) effekten af en forhøjelse af minimumslønnen 2) en sænkning af selskabsskattens effekt på beskæftigelse og 3) deltagelsen i en frihandelsaftale (a Trans-Pacific Partnership) effekt på beskæftigelsen i fremstillingssektoren (Christensen, 2021b, s. 1192-1194). Eksperimentet udgøres af vignetter, hvilket vil sige, at respondenterne bliver præsenteret for et konkret scenarie, som de herefter skal tage stilling til (Harrits et al., 2020, s. 194). Christensens vignetter udgøres af en kort beskrivelse af formålet med en given politik, hvorefter det beskrives, at der forekommer uenighed om det forventede outcome af politikken. Afslutningsvist beskrives det, at hvis politikken ikke vedtages vil det resultere i status quo. Kontrolgruppen præsenteres ikke for yderligere informationer, mens stimulusgrupperne præsenteres for én eller to kvantitative prognoser fra enten eksperter eller partimedlemmer vedrørende de forventede outcome. Som et supplerende element inddrager Christensen ligeledes et grafisk eksempel, som illustrerer de forventede outcome (Christensen, 2021b, s. 1192). For at sikre sammenlignelighed mellem forudsigelserne opstilles vignetterne som symmetriske og numeriske. Det vil sige, at forudsigelserne beskrives med numeriske

⁵I 2030 skal Danmark have reduceret sin udledning af drivhusgasser med 70 procent i forhold til 1990 (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet).

værdier, hvor eventuelle spredninger i modsigelserne forekommer symmetriske (Christensen, 2021b, s. 1194).

Christensens eksperiment viser, at respondenternes betragtninger omkring policy-instrumenterne påvirkes positivt, når de eksponeres ensidige prognoser fra eksperter. Christensen framer dermed prognoserne således, at de skal opfattes som et neutralt indlæg. Imidlertid viser interaktionen med politikere som afsender ikke en signifikant forskellig effekt, hvormed både eksperter og partimedlemmer påvirker betragtningerne i samme grad. Dermed er vælgernes betragtninger påvirkelige overfor ensidige prognoser, hvor der er konsensus omkring policy-instrumentets outcome, men ikke selve størrelsesordenen heraf. Endvidere viser resultaterne, at respondenternes præferencer er uændret ved stimuli. Således finder Christensen belæg for hans framework for holdningsdannelsen, idet prognoser omkring policy outcome påvirker vælgernes betragtninger, og dermed troen på policy-instrumenter, mens vælgernes præferencer forbliver upåvirket (Christensen, 2021b, s. 1196-1197). Eksempelvis har vælgerne fortsat grundlæggende værdier og interesser omkring, at staten skal intervenere og yde velfærd for at aflaste ulighed, mens deres betragtninger af en stigning i minimumslønnen ændres, eftersom dette policy-instrument forventes at føre til en stigning i ledighed. Stabiliteten af præferencerne undersøges gennem række spørgsmål, hvor vælgerne skal angive deres forhold til velfærd, omfanget af statslig intervention og statens medvirken i international politik. Ingen af stimuligrupperne anviser signifikante forskelle i præferencerne, hvorved Christensen udleder, at prognoserne påvirker vælgernes betragtninger for policy-instrumenter, mens deres grundlæggende værdier og interesser er upåvirkede givet den stabiliserende karakteristika. Ved granskning af resultaterne for modstridende prognoser, fremgår der ingen effekt på hverken respondenternes betragtninger eller præferencer. Givet resultaterne fra de ensidige prognoser, kan dette tolkes som, at respondenterne tildeler lige stor vægt til modstridende prognoser (Christensen, 2021b, s. 1196-1197). Resultaterne for påvirkningen af opbakningen til de tre politiske forslag anviser lignende tendenser som ved betragtningerne. Der forekommer statistisk signifikante resultater ved ensidige prognoser med positive ændringer i opbakningen. I forlængelse heraf viser interaktionen med partimedlemmer, at ensidige prognoser resulterer i en større opbakning end ved eksperterne. I strid med Christensens forventning om, at usikkerhed ved outcome vil frastøde respondenterne, viser resultaterne, at opbakningen til frihandelsaftalen stiger signifikant, når usikkerhed øges. Således anviser resultaterne for både betragtninger og

opbakning ikke belæg for, at inducering af usikkerhed fra politiske aktører nedbryder støtten til reformer (Christensen, 2021b, s. 1198). Christensen sætter spørgsmålstegn ved hans opstillede teori om vælgeradfærd i forbindelse med usikkerhed, da resultaterne anviser, at usikkerhed har en mindre betydning for holdningsdannelsen end teoretiseret (Christensen, 2021b, s. 1202).

Christensen bringer afslutningsvis en sontring af sit design, hvor han sætter spørgsmålstegn ved, om den numeriske tilgang ved sine vignetter potentielt har lempet omstændighederne for usikkerheden, og dermed påvirket effekten. Lignende kritik drages angående symmetrien, som påvirker respondenterne således, at respondenterne anser partierne som øvre og nedre grænser, mens ekspert udtalelserne anses som værende troværdige estimater, hvorfor eksperimentet potentielt ikke opnår den ønskede effekt (Christensen, 2021b, s. 1202).

Jerit (2009) har lavet et lignende studie om usikkerhed ved policy outcome. Studiet undersøger, om prognoser kan ændre amerikanernes støtte og tro på en given policy. Som tidligere anført, opstiller Jerit en konceptualisering af vælgernes holdningsdannelse, som centrerer sig omkring sandsynligheden for en given policy (jf. Framing og vælgeradfærd). Denne konceptualisering skal forstås som overlappende med Christensens, eftersom begge beskæftiger sig med påvirkning af holdningsdannelsen gennem sandsynligheden eller usikkerheden ved en given policy. Jerit anvender privatisering af pension som policy, hvor respondenterne bliver præsenteret for muligheden for at investere noget af deres folkepension på aktiemarkedet. Jerit anvender et survey-eksperiment til at undersøge usikkerhed ved policy outcome med opstillede vignetter, som afspejler prognoser for outcome. Hertil bliver respondenterne udsat for ensidigt positive eller negative prognoser, direkte modsvar eller et alternativt modsvar. Ensidede forudsigelser og direkte modsvar bygger på argumenter om tab eller gevinst af penge, hvor det alternative modsvar omhandler en forringelse eller forbedring af pensionen (Jerit, 2009, s. 411-415).

Jerit finder, at respondenterne er modtagelige overfor de ensidede prognoser, hvilket er ensstemmende med Christensens resultater. Respondenter, der modtager en positiv prognose, udviser en højere grad af støtte til forslaget om privatisering af pensionen. Omvendt anviser respondenter, som har modtaget en negativ prognose, en lavere grad af støtte. Imidlertid er der ingen signifikant forskel mellem kontrolgruppen og stimuligruppen. Dette resultat begrundes Jerit med, at den generelle holdning blandt de amerikanske borgere er negativ over for en privatisering af pension, hvorfor en negativ prognose blot bekræfter deres holdning. Endvidere

viser resultaterne, at prognosernes effekt medieres gennem sandsynligheden for prognosen. Dette implicerer, at opbakningen til en given policy kan påvirkes ved at justere vælgernes opfattelse af sandsynligheden eller usikkerheden (Jerit, 2009, s. 416-421).

Jerit (2009) baserer, ligesom Christensen (2021b), sine resultater på policy emner, hvor konsekvenserne heraf kan anskues som værende distancerede, hvorfor det kan være svært for respondenterne at forholde sig hertil. Christensen gør selv opmærksom på, at stimulien vedrørende minimumsløn ikke nødvendigvis opnår den ønskede effekt, idet et fåtal af amerikanerne er omfattet af lovgivningen (Christensen, 2021b, s. 1203). Samme argument kan opstilles vedrørende de øvrige emner, idet vælgere kan have svært ved at omsætte og fortolke effekterne af en frihandelsaftale og en nedjustering af selskabsskatten til deres egen politiske virkelighed. Jerit anvender debatten omkring investering af pension, hvilket må forventes at være håndgribeligt for de fleste af respondenterne. Imidlertid er de umiddelbare konsekvenser distancerede for vælgere, eftersom ulemperne og fordelene indtræffer ved en senere alder. Jerits design formår dermed heller ikke at undersøge, om vælgernes materielle eller relationelle forhold har en betydning for deres reaktion på usikre policy outcomes. Derfor findes det relevant at udfolde perspektivet omkring proximity, der omhandler vælgernes nærhed til policy.

Vælgernes nærhed til policy

For at kunne forstå betydningen af vælgernes nærhed til en given policy, må det indledningsvist udfoldes, hvorfor nogle politikker eller politiske forslag er mere populære eller har større tilslutning fra befolkningen end andre. Derfor inddrages litteratur, som gransker politikdesign-effekter på mikroniveau. Hedegaard (2014) undersøger betydningen af proximity for vælgernes opbakning til policy. Proximity defineres som vælgernes personlige erfaringer med en given policy samt deres kendskab til modtagerne af denne policy. Variationen af proximity kan opgøres i grader, hvoraf den højeste grad indebærer, at vælgere selv bliver direkte påvirket af en given policy, hvortil den laveste grad implicerer, at vælgere ikke har kendskab til modtagere eller selv påvirkes. De mellemliggende grader skelner mellem, om kendskabet til modtagerne udspringer af familiære eller venskabelige relationer. Hedegaard argumenterer for, at højere grader af proximity medfører en større opbakning til en given velfærdsydelse (Hedegaard, 2014, s. 372-376). Sammenhængen sandsynliggøres gennem et udgangspunkt i perspektiver om

rational choice, værdier og normer samt *policy feedback*. Rational choice defineres som de kortsigtede og materielle interesser for goder til individet selv. Der kan i nogle tilfælde forekomme indirekte goder, hvor det er i vælgernes interesse, at goder bliver tildelt et familiemedlem eller anden tæt relation. Perspektivet om værdier og normer er ækvivalent med ovenstående begreb omkring præferencer, hvilket kan opsummeres til grundlæggende interesser og værdier (jf. Usikkerhed ved policy outcome). Afslutningsvis udfoldes policy feedback, der udgøres af incitamenteffekter og fortolkningseffekter. Som benævnelsen af perspektivet også antyder, kan holdningen til visse politikker og politiske forslag anskues som en reaktion på ydelserne. Incitamenteffekter kan defineres som en tilskyndelse af individet, idet der opstår et incitament for at have en positiv holdning til en given ydelse, såfremt der kan drages nytte heraf. Fortolkningseffekter skal forstås som effekten af, at politikker i sig selv giver anledning til at anskue modtagergrupper på bestemt vis (Hedegaard, 2014, s. 367-369).

Hedegaard forsøger indledningsvist at anvende ovenstående perspektiver som forklaringsramme for variationen i opbakning til fem velfærdsydelser, som enten identificerer en universel ydelse (folkepension, uddannelsesstøtte), en bidragsydelse (dagpenge) eller en selektiv ydelse (førtidspension, kontanthjælp) (Hedegaard, 2014, s. 366-367). Imidlertid forekommer perspektiverne utilstrækkelige i forklaringen af opbakningen til ydelserne. Det er i forlængelse heraf, at proximity udfoldes, blandt andet med udgangspunkt i policy feedback. Relationen mellem de to udspringer af, at policy feedback betinges af vælgernes relation til en given policy. Hermed forstået, at variationer i vælgernes personlige erfaringer og kendskab til modtagergruppen kan henføres til incitaments- og fortolkningseffekter. Eksempelvis er universelle ydelser gældende for alle, hvorfor incitamentet for individet mindskes og kendskabet til modtagergruppen udbredes. Omvendt er incitaments- og fortolkningseffekten større ved selektive ydelser, som følge af afgrænsningen af modtagere. Herigennem kan holdningsdannelsen til policy blandt andet henføres personlige erfaringer og kendskab til modtagergruppen.

Overordnet anviser resultaterne belæg for betydningen af proximity, hvilket indebærer, at opbakningen til ydelserne stiger i takt med graden af nærhed samt, at politikdesignet medierer effekten af proximity. Hedegaards artikel bidrager med en forståelse af, hvorfor nogle politikker eller politiske forslag har større opbakning end andre ud fra et mikroorienteret perspektiv. Imidlertid kan der opstilles en sondring, hvor graden af proximity indebærer en interagerende

effekt i tilfælde af usikkerhed ved policy outcome. Argumentet herfor udspringer af perspektivet om, at graden af proximity kan henføres til grader af incitaments- og fortolkningseffekter. Såfremt en given gruppe af vælgere besidder en højere grad af proximity, vil disse være mere tilbøjelige til at reagere på usikkerheden ved policy outcome, idet eventuelle konsekvenser og gevinster er gældende for dem selv eller nærtstående. Hvorimod vælgere med en lavere proximity i mindre grad vil tænke yderligere over eventuelle gevinster eller konsekvenser, eftersom både incitaments- og fortolkningseffekterne er minimale for dem. Denne sammenhæng kan illustreres gennem eksemplet om minimumsløn, hvoraf en forøgelse af lønnen forventes at medføre stigende levestandard eller stigende ledighed. Imidlertid er overvejelserne vedrørende usikkerheden og outcome i højere grad væsentlige for vælgerne med en højere grad af proximity, idet de selv er omfattet af minimumslønnen eller har en relation til modtagergruppen. Udlægningen af proximity kan i overvejende grad relateres til logikken i rational choice, idet vælgernes adfærd anskues i forlængelse af forventet nytte. Hertil skal det påpeges, at proximity tager udgangspunkt i kontaktfladen til en given policy, hvoraf dette medfører en variation i mulige overvejelser for vælgerne (Soss & Schram, 2007). Kontaktfladen til policy kan blandt andet bestemmes gennem geografi, eftersom en policy er gældende for en bestemt region, men også ved tidshorisonten for effekterne, idet en længere tidshorisont forskyder kontaktfladen med policy. Herved skal graden af proximity ikke reduceres til, om individet tilhører modtagergruppen af en given policy, men udbredes til muligheden for at erfare konsekvenserne heraf. Perspektivet om proximity skal derfor kategoriseres som en mekanisme baseret på nærhed, hvor muligheden for interaktion med policy påvirker individets overvejelser (Soss & Schram, 2007, s. 121-122).

Ud fra ovenstående kan perspektivet om proximity inddrages som et element i holdningsdannelsen. Dette knytter sig imidlertid til vælgernes afvejning mellem overvejelser og troen herpå, hvorved konceptualiseringen af tidligere anførte ligning udfoldes:

$$Holdning = \Sigma (v_i * w_i) * p$$

Inddragelsen af perspektivet muliggør en forståelse, hvor vælgernes holdningsdannelse påvirkes af selve graden af proximity til emnet. Herved er både overvejelserne og den subjektive sandsynlighed betinget. Proximity påvirker overvejelserne, v_i , idet relationen til det givne

politikområde forudsætter væsentlige hensyn og vilkår for vælgerne. Eksempelvis forekommer der et skel i overvejelserne vedrørende en CO2-afgift på landbruget, som følge af nærheden til erhvervet. Lokalsamfund, hvor en større andel af beskæftigelsen er relateret til landbrug, vil i højere grad inkludere overvejelser omkring lokalsamfundets levedygtighed i form af arbejdsløshed, fraflytninger og nedlukning, hvorimod borgerne i større byer plausibelt vil være optaget af prisstigninger på fødevarer. Givet at reguleringen påvirker lokalsamfundene direkte, besidder de en højere grad af proximity, hvorfor de inkluderer overvejelser med udgangspunkt i nærheden til deres lokalsamfund. Omvendt er overvejelserne færre for borgerne i større byer, eftersom graden af proximity er lavere. Ydermere påvirker proximity vælgernes vægtning af overvejelserne, w_i , som følge af relationen til den pågældende politik. Højere grader af proximity forudsætter således både en højere grad af vigtighed, der er den gængse forståelse af vægtningen, men også en højere grad af aversion omkring usikkerheden for et givent policy outcome. I debatten omkring en CO2-afgift på landbruget besidder pågældende lokalsamfund en større grad af aversion mod reguleringen, fordi usikkerheden for afgiftens konsekvenser påføres dem. Omvendt er aversionen mod usikkerheden lavere for individer, der ikke har en relation til erhvervet. Herved opstilles en forståelse mellem proximity og vægtningen af overvejelser, w_i , hvor en højere grad af proximity forventes at påvirke vælgernes reaktion på usikkerhed, eftersom konsekvenserne af den pågældende policy kan påføres vælgerne selv eller nære relationer. Opsummeret kan proximity i holdningsdannelsen forstås som et led i holdningsdannelsen, der påvirker vælgernes overvejelser, men også deres vægtning af vigtighed og sandsynlighed for et givent outcome, hvortil graden af proximity medfører aversion overfor den iboende usikkerhed i policy-instrumenter.

Usikkerhed og proximity: Komplexiteten af holdningsdannelse

Den eksisterende litteratur skitserer, hvorledes vælgerne er påvirkelige overfor politiske aktørers handlinger. Hermed opstilles der en forståelse, hvor holdningsdannelsen ikke udelukkende er givet ved individet selv, men også gennem udefrakommende faktorer, såsom strategisk kommunikation og partiernes positionering. Imidlertid viser litteraturen også begrænsninger ved de udefrakommende faktorer, hvorved vælgerne er i stand til at reflektere over information omhandlende nye emner og politiske forslag. Dette afspejles også i notationerne af holdningsdannelsen som en ligning, hvor denne proces udspringer fra individet, men er

påvirkelig overfor de politiske aktører. Dette understøtter forskningsspørgsmålets præmis om, at vælgernes holdninger er påvirkelige. Endvidere udfoldes litteraturen omkring usikkerhed i politik, hvoraf dette granskes som et redskab for politiske aktører. Betydningen og omfanget af usikkerhed i holdningsdannelsen afhænger af perspektivet. Studier af kandidatusikkerhed viser ingen foreløbig nytte på kort sigt for politiske aktører, eftersom tvetydige og entydige kandidater får samme opbakning. Imidlertid er bestemte karakteristika hos vælgerne af betydning i håndteringen af usikkerhed. Hermed afspejler litteraturen, at betydningen af usikkerhed afhænger af interaktion, eksempelvis med graden af risikoaversion, dannede holdninger og partiidentifikation. Dette understøtter indeværende forskningsspørgsmål, der centrerer sig omkring en variation i betydningen af usikkerhed givet interaktionen med vælgernes nærhed.

Litteraturen vedrørende usikkerhed ved policy outcome antyder, at usikkerheden er af mindre betydning end teoretiseret. Ensidige prognoser påvirker holdningsdannelsen som forventet, mens modstridende prognoser for outcome ikke anviser nogen effekt. Sandsynliggørelsen af usikkerhedens påvirkning på vælgernes holdninger finder dermed ikke belæg i de inddragede studier. Imidlertid kan inddragelsen af perspektivet omkring proximity understøtte førnævnte sammenhæng, og dermed også nuancere effekten af usikkerhed. Forståelsen af proximity, som værende vælgernes nærhed til en given policy, opstiller en forståelse, hvor en højere grad af proximity varierer vælgernes holdningsdannelse overfor konsekvenserne af policy. Dette implicerer, at betydningen af usikkerhed skal anskues i forlængelse af graden af proximity, hvorved nærheden betinger vælgernes omkostninger ved at håndtere usikkerheden. De foregående studier af usikre policy outcome tager alle udgangspunkt i tiltag, hvor graden af proximity kan anskues som værende af lavere grad. På grund heraf er betydningen af usikkerhed kun gransket i en kontekst af distancerede konsekvenser, hvorfor herværende forskningsspørgsmål beskæftiger sig med usikkerhed givet variation i graden af proximity.

Klima- og miljøholdninger

Idet specialet tager udgangspunkt i holdningsdannelse og en CO₂-afgift på landbruget, er det relevant at overveje kompleksiteten samt hvilke aspekter der er forbundet med dannelsen af vælgernes klimaholdninger. For at belyse dette inddrages Stefan Drews og Jeroen C.J.M. van den Berghs (2016) metastudie: *What explains public support for climate policies? A review of*

empirical and experimental studies. Metastudiet er en gennemgang af eksisterende litteratur, og har til formål at samle og belyse, hvad der har indflydelse på vælgernes klimaholdning. Metastudiet indeholder en lang række af studier og perspektiver, hvorfor der i dette litteraturreview dannes et mere grundlæggende overblik.

Først og fremmest er der en helt generelt tendens til at vælgernes ideologi har betydning for deres holdning. I forhold til at måle en klimaholdning er der ofte sammenhæng mellem venstreorienterede positioner og en opbakning til klimapolitik (Drews & van den Bergh, 2016, s. 857). I forlængelse heraf er vælgere mest tilbøjelige til at støtte klimapolitik, hvis omkostningerne er progressive, samt at indtægter går til et specifikt formål, hvilket betyder, at det påvirker vælgernes holdningsdannelse, hvis policy-instrumentet er usikker (Drews & van den Bergh, 201, s. 862-863). Udover den ideologiske betydning beskriver Drews og van den Bergh, at holdningen ligeledes udspringer af vælgernes værdier. Her anvender forskningen begreber såsom *self-transcendent values* og *self-enhancement values* til at forklare opbakning og modstand. Vælgere med *self-transcendent values* er mere opmærksomme på at opnå kollektive målsætninger og har generelt mere fokus på samfundet og naturen end individet selv. Forskningen finder også, at det er vælgere med værdisæt som disse, hvor opbakningen til klima- og miljøpolitik er størst. Omvendt er vælgere med mere *self-enhancement values* mere egoistisk orienteret og tænker i højere grad på, hvordan de kan opnå egne målsætninger og præferencer. Disse vælgere udviser i højere grad modstand til klima- og miljøpolitik (Drews & van den Bergh, 2016, s. 857).

Vælgernes holdning afhænger ydermere af usikkerhederne ved klimapolitikker fremfor selve klimaforandringerne. Usikkerhederne kommer af regeringers anvendelse af incitamenter af enten push eller pull, såsom skatter, afgifter eller tilskud. Generelt støtter vælgere frivillige ændringer eller tilskud. Dette skyldes, at det kræver mindst adfærdsændringer, og ikke forårsager økonomisk belastning, hvor modstanden til hård regulering skyldes følelsen af tabt personlig frihed og eget valg (Drews & van den Bergh, 2016, s. 859-860). Imidlertid er det ikke altid tilfældet, at hård regulering møder stor modstand, hvis det drejer sig om klimapolitik. Studier viser, at når det omhandler klimaincitamenter, er der minimal forskel på vælgernes betalingsvillighed for afgifter til CO2 reduktioner. Dette skyldes, at frivillige adfærdsændringer betragtes som utilstrækkelige, når det kommer til klima- og miljøbevidsthed (Drews & van den Bergh, 2016, s. 860). Udover at anvendelse af forskellige incitamenter har betydning for den

offentlige klimaholdning, har det ligeledes en betydning, hvem en potentiel afgift rammer. Eksempelvis er der større opbakning til klimapolitik, hvis økonomiske konsekvenser, såsom afgifter, pålægges de rigere borgere i et land, mens tilskud eller indtægter fordeles blandt de svagere borgere i samfundet. Dette afspejler et retfærdighedsprincip, hvor der er fokus på, hvem der udleder mest, men også på et fælles ansvar i forbindelse med klima- og miljøreduktioner (Drews & van den Bergh, 2016, s. 862).

I metastudiet af Drews og van den Bergh beskrives det desuden, at vælgerne ofte er bekymrede over usikkerheder og spekulerer på, om de politiske incitament er effektive, samt hvilke risici der er forbundet hermed. Derfor kan den offentlige holdning ændre sig før, under og efter implementering af policy (Drews & van den Bergh, 2016, s. 860-861). Dette skyldes, at der er forskel mellem opfattede konsekvenser og faktiske konsekvenser, hvoraf vælgerne kan overvurdere konsekvenser og overse skjulte konsekvenser ved en alternativ politik (Drews & van den Bergh, 2016, s. 861-862). Troen på klimaforandringer og vælgernes følelse af menneskelig og personlig ansvarlighed har ligeledes betydning for deres holdning, hvor vælgere med stærk følelse af ansvarlighed og en høj tro på klimaforandringer, er mere positive over for klimapolitik. Hertil viser undersøgelser, at individer, der er skeptiske over for klimaforandringer, ofte har en lavere grad af personlig viden om emnet. Derfor anvender de i stedet heuristikker, som skal anskues i forlængelse af eksponering for framing og mediedækning (Drews & van den Bergh, 2016, s. 858-859; 865-866).

Teoretisk forståelsesramme

Følgende afsnit har til formål at teoretisere det opstillede forskningsspørgsmål. Dette gøres med udgangspunkt i den eksisterende litteratur indenfor usikkerhed og proximity, hvoraf mekanismerne bag en given adfærd fra vælgerne udfoldes. Som følge af omfanget af litteraturen vedrørende usikkerhed ved policy outcome, vil teoretiseringen heraf drage inspiration på tværs af studier omhandlende usikkerhed. Dernæst udfoldes proximity, hvoraf omstændighederne for graden af nærhed specificeres samt henføres til aktuelle policy.

Indledningsvist udfoldes specialets konceptualisering af individets holdningsdannelse, eftersom dette udgør grundlaget for betydningen af usikkerhed og proximity.

Holdningsdannelse

For at forstå, hvordan vælgerne reagerer på usikre policy outcomes, er det nødvendigt med en grundlæggende forståelse af, hvordan politiske holdninger dannes hos vælgerne. Som gennemgangen af den eksisterende forskning også anviser, så er holdningsdannelsen en kompleks proces, hvor adskillige faktorer gør sig gældende. Herværende konceptualisering af holdningsdannelsen tager udgangspunkt i Christensens (2021a) udlægning, der endvidere er baseret på Elster (1989). Denne forståelse af holdningsdannelsen udgøres af *præferencer*, *betragtninger* og *muligheder* (Elster, 1989, s. 13-21; Christensen, 2021a, s. 3-4). Præferencer, som er individets værdier og interesser, skal forstås som et iboende og grundlæggende element, der varierer på tværs af individer. Variationen afspejles i den politiske virkelighed, hvor der forekommer uenighed omkring indretningen af samfundet, såsom bæredygtighed eller håndteringen af ulighed. Præferencerne angående klima og miljø kan dateres tilbage til 60'erne og 70'erne, hvor der kom et større fokus på klimaforandringer og miljøproblemer. Årsagen til den stigende opmærksomhed skyldes et stigende omfang af klima- og miljøproblemer samt større mulighed for at erfare og observere disse (Heymann, 2009). Dette resulterede i den første globale miljøkonference i 1972, som blev afholdt af FN. Op igennem 80'erne og 90'erne kom der et yderligere fokus, og i 1990'erne indførte Danmark sine første nationale klimapolitikker. Herved er præferencerne for et bæredygtigt samfund og grøn omstilling opbygget henover tid, hvor folketingsvalget i 2019 er et eksempel på omfanget og mobilisering af disse præferencer. I forbindelse med dette valg udgjorde klima det vigtigste politikområde for 57% af vælgerne (Øyen, 2021).

Dernæst er der muligheder, som repræsenterer de mulige handlinger for at opnå sine præferencer. I forlængelse af klimamålsætningen om en 70 procent reduktion af drivhusgasudledninger diskuteres en række muligheder for at opnå dette. Diskussionerne inkluderer blandt andet afgifter på landbrug og luftfart samt innovation og implementering af teknologi (Skatteministeriet, 2024). Herved er der en række policy-tiltag, som danner grundlaget for en indfrielse af præferencer om grøn omstilling og bæredygtighed.

Betragtninger udgør bindeleddet mellem muligheder og præferencer, og skal forstås som en særskilt tro på eller subjektiv sandsynlighed for en given mulighed (Christensen, 2021a). Om vælgerne foretrækker nogle af førnævnte policy-tiltag beror således på, hvilke af disse tiltag, som de finder mest sandsynlige i forhold til outcome samt opfylder deres præferencer. Christensen

(2021b) og Elster (1989) argumenterer for, at en påvirkning af holdningsdannelsen er mest plausibel ved at påvirke vælgernes betragtninger fremfor deres præferencer og muligheder, givet den iboende usikkerhed ved policy (jf. Usikkerhed ved policy outcome). Dette skyldes, at præferencer er et grundlæggende og stabilt tankesæt, mens muligheder er en eksogen faktor, idet de betinges af den politiske virkelighed (Christensen, 2021a). Eksempelvis kan vælgerne overveje og tænke over deres præference for et bæredygtigt samfund, hvortil mulighederne for at opnå dette afhænger af den politiske virkelighed. Imidlertid kan denne udlægning af holdningsdannelse anskues som værende overlappende med Jerit (2009), idet fokuset også er centreret omkring den subjektive sandsynlighed for et givent policy outcome (jf. Framing og vælgeradfærd). Denne forståelse af holdningsdannelsen opstiller således en mulighed for påvirkning gennem vælgernes betragtninger, forstået på den måde, at den subjektive sandsynlighed for eller troen på et givent policy outcome påvirkes. Eksempelvis kan den subjektive sandsynlighed for effekten af en CO₂-afgift på landbruget påvirkes ved, at politiske aktører fremfører prognoser, der antyder lavere reduktioner end forventet eller endda en stigning i udledninger på global plan (jf. Framing og vælgeradfærd; Christensen, 2021b). Derved påvirkes betragtningerne ved at ændre vælgernes subjektive sandsynlighed eller troen på policy-instrumentets udfald, hvilket kan betegnes som usikkerhed ved policy outcome. Christensen finder intet belæg for betydningen af usikkerheden, hvortil indeværende forskningsspørgsmål fremfører et argument om, at betydningen interagerer med proximity (jf. Vælgernes nærhed til policy). Denne udlægning af holdningsdannelsen danner grundlaget for den videre udfoldelse af vælgernes adfærd og forståelsen af proximity.

Usikkerhed

Med udgangspunkt i forskningsspørgsmålets karakter er det relevant med en teoretisering af usikkerhed, hvorved det er muligt at forklare sammenhænge mellem holdningsdannelse og usikkerheder for det enkelte individ. Heraf inddrages Downs (1957) med sin teoretiske forklaring af den *spatiale model*, som grundlæggende antager, at vælgerne stemmer på det parti, som bedst kan indfri deres præferencer. For eksempel vil en vælger, som har en stærk klima overbevisning, stemme på et parti, som har en tilsvarende klimapolitisk dagsorden. Downs bygger sin model på en rationel forståelse, hvoraf vælgeren træffer sine beslutninger på baggrund af perfekt og omkostningsfrit information. Han beskriver, at vælgerne sammenlægger fordele og ulemper ved

hvert parti og udleder derfra, hvilket parti, der bedst kan afdække vælgernes præferencer (Downs, 1957, s. 83; Nielsen, 2009, s. 1197-1198). Antagelsen omkring perfekt og omkostningsfri information indebærer, at vælgerne optimalt kan forstå den politiske virkelighed i relation til deres præferencer og betragtninger. Som følge heraf vil vælgerne være sikre på, hvilket parti der kan drages størst nytte af. Imidlertid må den spatiale model anskues i den virkelige verden, hvor perfekt og omkostningsfri information ikke er eksisterende (jf. Vælgernes dilemma; Litteraturreview). Dette skyldes blandt andet, at det er uvist, hvordan partier vil agere, når de først er valgt. Endvidere er effekterne af policy uvist, eftersom det er svært at estimere (jf. Vælgernes dilemma; Christensen, 2021a, s. 4). Herved opstår omstændighederne for uperfekt og omkostningsfuld information, der giver anledning til usikkerhed for vælgerne, eftersom forståelsen af den politiske virkelighed er ufuldstændig. Usikkerheden kommer til udtryk i form af modtagelighed overfor påvirkninger (jf. Framing og vælgeradfærd). Forstået på den måde, at vælgernes overvejelser og betragtninger består af den ufuldstændige information, hvortil dette kan påvirkes af øvrige faktorer såsom framing, partitilhørsforhold og proximity. Modtageligheden overfor påvirkninger skal imidlertid forstås som henholdsvis ekstern og intern, idet framing foretages af politiske aktører, mens partitilhørsforhold og proximity udspringer fra vælgerne selv. Fælles for dem er, at de er af betydning i vælgernes håndtering af usikkerhed.

Sammenhængen mellem vælgernes adfærd og usikkerhed kan forklares ved forskellen mellem samtale og overtalelse (Christensen, 2021a). Begge tager udgangspunkt i forholdet mellem enheder, såsom vælgere og partier, og fordelingen af deres interesser. Forudsætningen for samtale indebærer, at begge enheder har en gensidig interesse i at tilkendegive sine omstændigheder. Herved har begge enheder mulighed for at vurdere og forholde sig til den anden part ud fra optimale omstændigheder, hvilket er overlappende med antagelserne om perfekt og omkostningsfri information. Dette kan relateres til den politiske virkelighed, hvor partier har en interesse i at kommunikere sin politik på optimal vis, således at vælgerne har mulighed for at placere sig herefter ud fra deres præferencer. Endvidere har vælgerne også en interesse i at formidle deres præferencer således, at partierne kan positionere sig herudfra. Forudsætningen for samtale er overlappende med logikken i Downs spatiale model, idet den beskriver et ideal om effektiv formidling og positionering. Imidlertid har partier og vælgere ikke nødvendigvis en gensidig interesse i formidlingen, hvorved forudsætningen for overtalelse opstår. Overtalelse står i modsætning til samtale, idet enhederne ikke har udtømmende og

fuldstændig viden. Årsagen hertil skyldes, at enhederne ikke kan formidle på optimal vis. Givet forskningsspørgsmålets genstandsfelt omhandler dette uvisheden og kompleksiteten af policy, hvoraf partierne ikke kan garantere en given policy's outcome (jf. Litteraturreview; Christensen, 2021a). Dette skal forstås således, at partierne har mulighed for at positionere sig og udforme policy i forlængelse af vælgernes præferencer, men omvendt er vælgerne usikre på den fremlagte policy, eftersom indfrielsen af præferencer er usikker. Vælgernes usikkerhed omkring den fremlagte policy kommer til udtryk igennem deres betragtninger, hvilket repræsenterer den subjektive opfattelse af policy-instrumentet. Det vil sige, at perfekt og omkostningsfri information medfører betragtninger, der er overensstemmende med policy-instrumentets reelle outcome, hvorimod realiteten af uperfekt og omkostningsfuld information resulterer i suboptimale betragtninger relativt til policy-instrumentets outcome. Selve dannelsen af vælgernes betragtninger beror på ekstern information fra blandt andet politiske aktører og eksperter, hvorved de er modtagelige overfor det eksterne informationsindhold. Modtageligheden skal anskues som en reaktion på usikkerheden, hvorved partitilhørsforhold og framing kan påvirke vælgernes betragtninger (jf. Litteraturreview). Selve modtageligheden udspringer af en grundlæggende antagelse om risikoaversion hos vælgerne, hvorfor de forsøger at håndtere usikkerhed ved policy outcome. Eksempelvis kan framing fremhæve vigtigheden af en bestemt overvejelse i forbindelse med en CO₂-afgift, såsom vigtigheden af dansk produktion, mens partitilhørsforhold kan minimere udvalget af mulige politiske standpunkter. Ens for begge faktorer er, at de kan inkluderes i vælgernes reaktion på usikkerhed, eftersom de anvendes til at udbedre de suboptimale betragtninger. Framing påvirker vigtigheden af en overvejelse, der alt andet lige er vigtig, selvom policy-instrumentet er usikkert. Framing kan således påvirke vælgernes betragtninger i den retning, der er overlappende med vinklingen af overvejelsen. Partitilhørsforhold er en relation mellem vælgernes og partiernes præferencer, hvorved partiernes skildring af policy-instrumentets outcome kan forventes afspejlet i de pågældende vælgeres betragtninger (jf. Framing og vælgeradfærd). Som tidligere anført, finder Christensen (2021b) ikke en effekt af usikkerhed på vælgernes betragtninger, hvilket kan skyldes valget af policy, som udgør en lavere grad af proximity for vælgerne (jf. Usikkerhed ved policy outcome). Graden af proximity forventes at variere vælgernes reaktion på usikkerhed ved policy outcome, hvorfor proximity udfoldes som en teoretisk betragtning.

Sondring mellem usikkerhed og framing

I litteraturreviewet beskrives det, hvordan framing anvendes som strategisk kommunikation til at påvirke vælgerne (jf. Framing og vælgeradfærd). I forlængelse af den teoretiske udlægning af usikkerhed, findes det relevant at foretage en sondring mellem framing i teoretisk forstand, samt hvordan dette skal forstås i konteksten af usikkerhed. Der tages udgangspunkt i Robert Entmans (2015) beskrivelse af framing, hvor der præsenteres fire aspekter indenfor framing (Entman, 2015, s. 116). Kort og præcist kan de fire aspekter beskrives således. Frames kan definere et problem, det vil sige, at frames hjælper med at definere de resultater og konsekvenser, som en aktørs handlinger medfører, hvor disse vurderes ud fra, hvad der anses som værdifuldt eller acceptabelt i kulturen. Derudover kan frames diagnosticere årsager. Dette skal forstås som identifikation af, hvilke faktorer, som skaber problemet. Ydermere kan frames foretage moralske vurderinger, hvilket betyder, at frames foretager moralske vurderinger ved at evaluere de aktører, der er årsag til en given situation og deres handlingers effekter. Afslutningsvist kan frames foreslå behandling. Udpenslet betyder dette, at frames kommer med forslag til, hvordan et problem kan løses og giver argumenter for, hvorfor disse løsninger er gode eller nødvendige, samtidig med at de overvejer, hvilke resultater eller effekter løsningerne kan have (Entman, 2015, s. 117). Opsummeret betyder det, at frames fremhæver udvalgte dele af den information, der formidles om et emne i en kommunikationsproces, og dermed gør disse dele mere fremtrædende og vigtige. Ordet framing kan dermed defineres som: at gøre en oplysning mere iøjnefaldende, meningsfuld og nem at huske for modtagerne. Når information fremhæves, øges sandsynligheden for, at modtagerne vil bemærke informationen, forstå dens betydning og dermed behandle og gemme den i hukommelsen (Entman, 2015, s. 117).

I kontekst til teoretiseringen af usikkerhed kan der argumenteres for, at framing kan anvendes som et redskab i usikre situationer, da usikkerheden åbner op for muligheden for at portrættere udvalgte informationer gennem framing. Det er netop i denne kontekst, at framing er relevant, da framing i dette speciale anvendes til at rette opmærksomheden mod bestemte aspekter af den politiske virkelighed, mens andre aspekter skjules eller ignoreres. Dette kan påvirke, hvordan individer håndterer den information, de får præsenteret, ved at forme deres betragtninger og holdninger baseret på, hvilke dele af virkeligheden der fremhæves eller overses (Entman, 2015, s. 119). Opsummeret vil det sige, at framing anvendes som et redskab til at

opstille og portrættere et usikkert policy outcome ved at anvende en blanding af at definere et problem, samt at foreslå behandling.

Proximity

I litteraturen om usikkerhed ved policy outcomes er et gennemgående karakteristika, at studierne udføres i en kontekst, der holder vælgernes relation til politikken konstant. Herved udelades betydningen af mikroperspektivet om proximity. I granskningen af forskningsspørgsmålet er der derfor behov for en teoretisering af begrebet proximity for efterfølgende at opnå en bedre forståelse af, hvordan dette influerer holdningsdannelsen blandt vælgerne.

Proximity er et omfangsrigt begreb, hvilket vil sige, at det anvendes med forskellige betydninger, men det kan grundlæggende defineres som nærhed eller tæthed. I konteksten af offentlig politik og samfundsvidenskab henviser proximity typisk til nærheden af en politik eller politisk handling til et individ. Jo tættere en politik er på individets liv, jo mere er den karakteriseret som *tæt på* eller *proximate*. Dette kan omfatte politikker, der har direkte indvirkning på individets dagligdag eller politikker, der skaber mærkbare konsekvenser inden for individets nærliggende omgangskreds (Soss & Schram, 2007; Hedegaard & Larsen, 2014). Eksempelvis er sundhedspolitik og forbrugerpolitik ofte at forbinde hermed, idet begge områder er centreret omkring større andele af befolkningen. I modsætning hertil fremgår en regulering af selskabsskat, der henviser til en mindre og afgrænset gruppe, hvorved politikken er mere fjern fra den almene vælger (Soss & Schram, 2007, s. 120-122). Denne distance til policy er også gældende for Christensen (2021b), hvor emnerne i eksperimenterne omhandler policy, der enten omfatter en mindre gruppe i samfundet eller udgør distancerede områder og effekter (jf. Usikkerhed ved policy outcome). Proximity kan også komme til udtryk som en given policys geografiske påvirkning, hvorved en geografisk afgrænsning indebærer højere grad af proximity for de berørte områder, mens øvrige områder har en lavere grad af proximity (Soss & Schram, 2007, s. 120-122). Herved skal proximity forstås som et kontinuum, hvor graden heraf udgør forskellige størrelser for forskellige grupper i samfundet. Forskellen mellem kontinuumets yderpunkter indebærer en variation i individets grundlag til at forholde sig til policy, hvor en fjern policy opleves og forstås gennem ekstern information, hvorimod nærheden medfører individuelle erfaringer og observationer (Soss & Schram, 2007, s. 120-122). Proximity udgør dermed et mikroperspektiv, idet variationen på kontinuumet kan relateres direkte til individet (jf.

Litteraturreview). Imidlertid kan graden af proximity også betinges af et temporalt element. Dette omhandler tidshorisonten for, hvornår effekterne af en policy indtræffer. Eksempelvis omfatter en reformering af pensionssystemet i form af egenbetaling og indkomst-differentiering en større andel af befolkningen, men eftersom effekterne og konsekvenserne ikke indtræffer med øjeblikkelig virkning, vil graden af proximity være lavere. Dette er blandt andet gældende for Jerit (2009), idet hendes surveyeksperimentet omhandler reformering af folkepensionen i USA (jf. Usikkerhed ved policy outcome). Kontinuumet for proximity er således fortsat endimensionelt, hvortil placeringen herpå afhænger af nærheden samt temporaliteten (Soss & Schram, 2007, s. 121). Som tidligere anført kan graden af proximity også henføres til omfanget af incitaments- og fortolkningseffekter. Incitamentet omhandler nytten for individet, dets omgangskreds samt lokalt ved en given policy, mens fortolkningen udgøres af bekendtskabet til modtagergruppen (jf. Vælgernes nærhed til policy). Både Jerit (2009) og Christensen (2021b) holder begge former for effekter konstant i deres studier, hvortil de ikke har mulighed for at granske betydningen af nærhed.

I forlængelse af vælgernes betragtninger om usikre policy outcomes skal graden af proximity anskues som en mulig måde at håndtere usikkerheden på. Betragtninger er påvirkelige overfor graden af proximity, idet nærheden og kontaktfladen til policy betinger vælgernes mulighed for at erfare og observere. Forstået på den måde, at en højere grad af proximity øger omkostningerne ved de suboptimale betragtninger. Dette skyldes, at vælgernes ufuldstændige viden og nærhed til policy konstruerer en situation, hvor usikkerheden om indfrielse af præferencer og konsekvenser af policy indtræffer samtidigt. Eksempelvis vil usikkerheden omkring effekten af en stigning i minimumslønnen indebære større omkostninger for vælgere på minimumsløn, idet præferencer potentielt ikke indfries og konsekvenserne af policyen påføres dem selv. Proximity påvirker således betragtningerne, da nærheden til policy øger omkostningerne ved den ufuldstændige viden.

Sondring mellem proximity og rational choice

Ved anvendelse af proximity er det nødvendigt med en diskussion omkring, hvordan proximity og rational choice adskiller sig fra hinanden. Ifølge rational choice træffer individet beslutninger ved at vælge den handling, der forventes at give den højeste grad af tilfredshed eller nytte, givet de tilgængelige valgmuligheder og de begrænsninger, de står overfor. En af de centrale

antagelser bag rational choice er, at individerne er målorienterede og søger at opnå deres præferencer. Dette indebærer også, at de har en klar forståelse af egne præferencer og konsekvenserne af deres handlinger. Ifølge rational choice vil individer derfor afveje fordele og ulemper ved forskellige handlinger og vælge den handling, der giver dem den største forventede nytte (Mouritsen, 2009, s. 654). I proximity er et af hovedpunkterne nærheden til individets omgangskreds, som en del af holdningsdannelsen. Det vil sige, at der både tages stilling til individet selv, men også individets omgangskreds, når der præsenteres et policyforslag. Dermed handler individet ikke alene ud fra egne præferencer (jf. Proximity).

Rational choice og proximity adskiller sig på flere niveauer, primært i deres tilgang til forståelse af individuel beslutningstagning og samfundsmæssige processer. For det første fokuserer rational choice primært på individets rationelle beslutningsproces, hvor individet anses for at være en isoleret enhed, der afvejer fordele og ulemper ved forskellige handlinger ud fra deres præferencer. Teorien antager ofte, at individet er fuldt informeret og i stand til at foretage velovervejede valg baseret på deres egen nyttemaksimering. På den anden side betoner proximity vigtigheden af individets sociale omgivelser og den indflydelse, de har på individets holdninger og adfærd. Her ses individet ikke blot som en isoleret enhed, men som en del af et større socialt netværk, hvor interaktioner og relationer spiller en afgørende rolle i beslutningsprocessen. Ydermere lægger rational choice vægt på individets rationalitet og evne til at forudsige konsekvenserne af deres handlinger, hvor proximity anerkender kompleksiteten af sociale forhold og den påvirkning, de har på individets opfattelser og handlinger. Proximity antyder, at individets beslutninger ikke kun er baseret på indfrielsen af egne præferencer, men også på interaktion med policy, idet dette faciliterer en opfattelse af den politiske virkelighed.

Opsummeret adskiller rational choice og proximity sig ved deres fokus på henholdsvis individuel rationalitet og sociale forhold, hvilket afspejler forskellige tilgange til forståelse af kompleksiteten i vælgernes adfærd og samfundsmæssige processer.

Hypoteser

Den eksisterende litteratur og teoretiske forståelsesramme vil i det følgende blive sammenfattet. På baggrund heraf udformes den overordnede hypotese, hvortil denne suppleres med underliggende teser.

Indeværende forståelse af holdningsdannelse og usikkerhed ved policy outcome giver anledning til en overordnet antagelse om, at vælgernes holdning kan påvirkes gennem deres betragtninger. Herved forstås, at vælgernes opbakning til policy kan påvirkes ved at ændre deres opfattelse af policy outcome. Imidlertid viser gennemgangen af den eksisterende litteratur, at usikkerhed er af mindre betydning end teoretiseret (Christensen, 2021b; Jerit, 2009). Udfoldelsen af proximity giver anledning til en antagelse om, at betydningen og håndteringen af usikkerhed afhænger af vælgernes nærhed til policy. Overordnet kan proximity knyttes til udformningen og designet af policy, idet nærhed indbefatter konsekvenser som kan påføres vælgeren. Ud fra denne forståelse kan der opstilles en tese om, at variationen i vælgernes nærhed til policy betinger deres håndtering af usikkerhed. Årsagen hertil udspringer af kombinationen mellem førnævnte usikkerhed ved outcome og nærheden til konsekvenser, idet vælgerne skal afbalancere et uvist outcome overfor nære konsekvenser. Anvendelsen af proximity indebærer således en sondring om variation i policy, hvor en højere grad af proximity medfører større omkostninger for individet og dets omgangskreds i håndteringen af usikkerhed. Dette kan sammenfattes til den overordnede hypotese:

Hypotese 1 (H1): En højere grad af proximity medfører lavere opbakning til et usikkert policy outcome.

Hypotesen baseres på en antagelse om, at graden af proximity medfører en variation i omkostningerne ved suboptimale betragtninger. Forstået på den måde, når vælgerne er tættere på policy og samtidig har ufuldstændig viden, vil en usikker indfrielse af præferencer have større betydning. Derfor forventes en højere grad af proximity at medføre lavere opbakning, idet vælgerne forsøger at håndtere usikkerheden. Hypotesen har dermed også en grundlæggende antagelse om en grad af risikoaversion hos vælgerne, hvorfor de forsøger at reagere på usikkerheden (Christensen, 2021b).

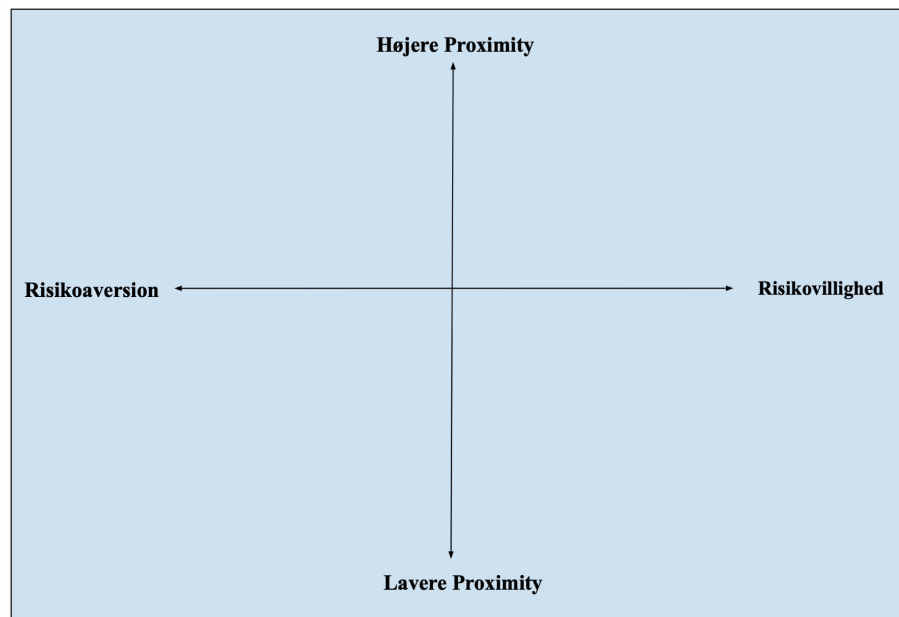
Med afsæt i H1 udfoldes der yderligere to hypoteser, som tager udgangspunkt i observerede tendenser fra den eksisterende litteratur. Heraf betydningen af risikoaversion og partitilhørsforhold (jf. Litteraturreview).

Risikoaversion - Hypotese 1A

Hypotese 1A tager afsæt i den eksisterende litteratur, hvor studier har anvist en sammenhæng mellem risikoaversion og holdningsdannelse under usikkerhed (jf. Litteraturreview).

Hypotese 1A: En højere grad af risikoaversion medfører større modstand overfor et usikkert policy outcome.

Risikoaversion er den modsatte tilstand af risikovillighed og litteraturen indenfor kandidatusikkerhed belyser betydningen af risikoaversion eller -villighed. Resultaterne viser, at risikovillige og risikoneutrale vælgere er mere tilbøjelige til at støtte kandidater med tvetydig retorik (Tom & Van Houweling, 2009; Berinsky & Lewis, 2006). Det påpeges i litteraturen, at reaktionen på usikkerhed varierer afhængigt af, hvilke politiske spørgsmål der stilles, samt hvor tæt vælgerne føler sig på disse spørgsmål. Christensen (2021b) finder ingen effekt af risikoaversion, hvilket muligvis skyldes hans valg af emner, som har en lavere grad af proximity for vælgerne.

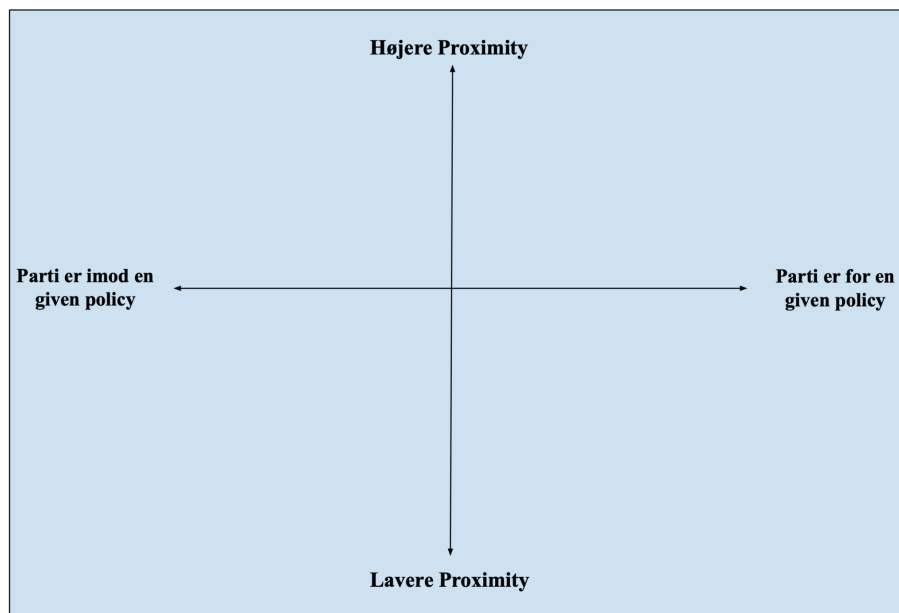
Figur 2: Udfoldelse af Hypotese 1A: Risikoaversion.

Ud fra litteraturen må det antages, at graden af proximity (y-aksen) samt vælgerne risikoaversion eller -villighed (x-aksen) har betydning for, hvordan de reagerer på usikre policy outcomes. Hypotese 1A antyder dermed, at en øget grad af risikoaversion hos vælgerne vil resultere i større modstand overfor usikre policy outcomes. Endvidere kan tesen ses i sammenhæng med proximity, hvor vælgere, der er mere tilbøjelige til at undgå risiko og samtidig har høj proximity, i højere grad vil reagere på usikkerhed omkring outcome. Omvendt forventes det, at nærheden til et usikkert policy outcome er af mindre betydning givet en højere grad af risikovillighed, eftersom usikkerheden kan håndteres. Der er således en forventning om, at proximity til et usikkert policy-instrument håndteres forskelligt givet præferencen for risiko.

Partitilhørsforhold - Hypotese 1B

Hypotese 1B drager hovedsageligt inspiration fra litteraturen om kandidatusikkerhed (Tomz & Van Houweling; Milita et al., 2017; Berinsky & Lewis, 2006). I undersøgelsen af kandidatusikkerhed anviser resultaterne, at vælgerne i nogle tilfælde stemmer på en kandidat ud fra den position, kandidatens parti har. Det vil sige, at vælgerne anvender heuristikken for partiidentifikation ved håndteringen af en tvetydig kandidat (Milita et al., 2017). Endvidere viser andre studier, at vælgerne følger partiernes holdning, når partierne skifter position (jf. Framing og vælgeradfærd). Ud fra dette vil vælgerne følge partiernes positioner, når de skal danne deres holdninger. Derfor kan det antages, at vælgerne håndtering af usikre policy outcomes varierer med deres partiidentifikation. Dette giver anledning til hypotese 1B, hvor det forventes, at partitilhørsforhold har en betydning for opbakningen til usikre policy outcomes. Forstået på den måde, at vælgerne håndterer et usikkert policy outcome ved at bruge deres partipolitiske orientering.

Hypotese 1B: Ved et usikkert policy outcome er vælgerne mere tilbøjelige til at følge deres partitilhørsforhold.

Figur 3: Udfoldelse af Hypotese 1B: Partitilhørsforhold

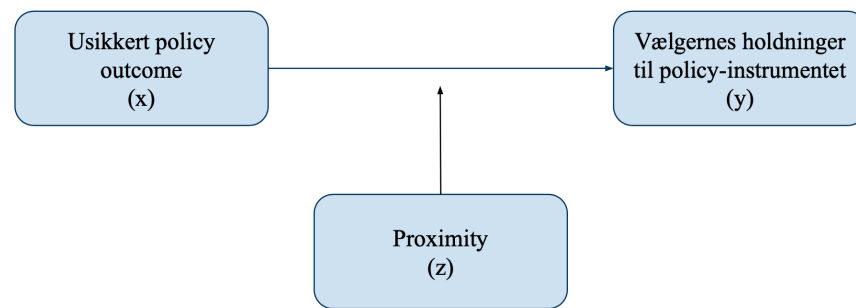
Ovenstående koordinatsystem illustrerer forventningerne til en sammenfatning mellem den overordnede hypotese og hypotese 1B. Det forventes, at respondenterne kan opdeles betinget af deres partitilhørsforhold og proximity. Akserne er fordelt således, at x-aksen angiver partiets holdning til en given policy, mens y-aksen viser graden af proximity. Med udgangspunkt i en CO₂-afgift på landbruget forventes det, at vælgere, der vil stemme på et parti, som er modstander af forslaget, vil være mere tilbøjelige til at være imod afgiften. Herved håndterer vælgerne usikkerheden ved at orientere sig efter deres partitilhørsforhold, eftersom der er en indbyrdes relation mellem præferencer. Imidlertid forventes graden af proximity at interagere med denne sammenhæng, hvorved en højere grad af nærhed øger modstanden. Dette skyldes, at usikkerheden omkring policy outcome medfører modtagelighed overfor påvirkninger. Vælgernes proximity øger omkostningerne ved deres suboptimale betragtninger, hvortil partitilhørsforholdet anvendes til at udbedre disse. Det betyder også, at gruppen med en lavere grad af proximity, hvor partiet er for en CO₂ afgift på landbruget, vil være mere tilbøjelig til at bakke op om forslaget, eftersom omkostningerne er lavere og usikkerheden fortsat skal håndteres. Dermed er hypotese 1B et udtryk for, at vælgernes partitilhørsforhold kombineret med proximity kan variere, hvordan vælgerne håndterer usikre policy outcome.

Videnskabsteoretisk sontring

Dette afsnit har til formål at udfolde specialets videnskabsteoretiske forståelse, som skal ses i forlængelse af forskningsspørgsmålets struktur samt de opstillede hypoteser. Forståelsen drager inspiration fra både realistiske positioner, herunder kritisk realisme og kritisk rationalisme, men også de idealistiske positioner (Ingemann, 2013). Med udgangspunkt i indeværende genstandsfelt og den teoretiske forståelsesramme skal den observerede virkelighed opfattes som bestående af mange lag og forskellige sammenhænge, hvorfor den må anskues at være kompleks og kontekstuel (Ingemann, 2013, s. 89). Overført til specialets genstandsfelt vil det sige, at sammenhængen mellem vælgernes proximity og deres holdning til et usikkert policy outcome findes komplekst, samtidig med at konteksten ligeledes er af betydning. Ontologisk indebærer dette, at genstandsfeltet eksisterer relativt uafhængigt af granskningen, mens kontekstualiteten og kompleksiteten kan variere tilgangen. Derfor bærer det epistemologiske grundlag også præg af en tilgang, der fokuserer på teoretisk forklaring i forlængelse af umiddelbar observation. Givet genstandsfeltet og den teoretiske forståelsesramme antydes det, at respondenternes nærhed til CO2-afgiften kan observeres og relateres til holdningen angående afgiften, mens en nærmere forklaring heraf afdækkes gennem teorien. Endvidere anvender specialet en deduktiv tilgang for at tilslutte det komplekse og kontekstuelle til noget universelt. Det betyder, at specialet anvender en teoretisk forståelse, som udledes til konkrete hypoteser (Ingemann, 2013, s. 89-91). På baggrund heraf er det relevant at overveje, hvornår udledte sammenhænge antages for at være sande. Forståelsen heraf baseres på kritisk rationalisme, hvor sandhedskriteriet bygger på falsifikation. Det betyder, at falsificering af hypoteserne erkendes som sand viden, hvortil en verificering skal anskues som provisorisk viden (Ingemann, 2013, s. 75-76). Dette skal ses i forlængelse af en kompleks og kontekstuel virkelighed, hvor det observerede skal anskues i relation hertil. Den videnskabsteoretiske forståelse bærer ligeledes præg af idealisme, hvilket skyldes specialets valg af forskningsdesign, hvor der blandt andet forekommer manipulation af proximity (Ingemann, 2013, s. 152).

Operationalisering

Den teoretiske forståelsesramme er opstillet med formålet om at undersøge og analysere forskningsspørgsmålet, hvor det ønskes at undersøge, hvordan det påvirker vælgerne holdning til et usikkert policy outcome, når dette er betinget af proximity.

Figur 4: Konceptualisering af forskningsspørgsmålets sammenhæng

For at undersøge sammenhængen er det nødvendigt med en operationalisering af de teoretiske forståelser af holdningsdannelse, usikkerhed og proximity med formålet om at gøre begreberne målbare. Denne operationalisering udgøres af 3 vignetter, som danner rammerne for specialets eksperimentelle design. Vignetterne fremgår som uafhængige variable, idet disse varierer graden af proximity, mens vælgerne vurdering af CO2-afgiften udgøres af 4 afhængige variable. Endvidere operationaliseres en række uafhængige variable, som omhandler klima- og miljøholdninger, præference for risiko, politisk forståelse, alder, køn, uddannelse samt tilknytning. Selve opstillingen af surveyeksperimentet og spørgeskemaet kan tilgås i bilag 1. De generelle overvejelser omkring udfoldelsen af surveyen, såsom etik, sprogbrug mv., vil fremgå af specialets metodiske overvejelser.

Eksperimentelle stimuli

Specialets primære uafhængige variabel opstilles som tre vignetter. Dette indebærer, at respondenter præsenteres for information i form af kort beskrevne scenarier (Harrits et al., 2020, s. 194). De øvrige uafhængige variable kan kategoriseres som tværsnitsdata. Som anført i ovenstående er indeværende speciale designet som et surveyeksperiment, hvorved vignetterne varierer beskrivelsen af scenarierne på en relevant dimension for proximity. Imidlertid skal det

nævnes, at både forskningsspørgsmålet og den eksisterende litteratur antyder, at graden af proximity interagerer med usikkerheden ved policy outcome. Herved skal scenariernes variation af proximity anskues som manipulation af en interagerende variabel (z), hvortil beskrivelsen af det usikre policy outcome (x) er identisk på tværs scenarierne. Den eksperimentelle stimuli tager udgangspunkt i reguleringen af CO₂-udledninger i form af en afgift. Årsagen hertil udspringer blandt andet af aktualitet, idet policy-instrumentet præsenteres som et centralt værktøj i den grønne omstilling, og effekterne heraf diskuteres løbende (Skatteministeriet, 2024; Øyen, 2023b). Særligt diskussionen af afgiftens effekter danner grundlaget for den eksperimentelle stimuli, idet disse er baseret på modelleringer, hvorfor diskussionen præges af usikkerhed. Ingen andre lande har indført en CO₂-afgift på landbruget, hvilket betyder, at der forekommer usikkerhed i afgiftens effekter og konsekvenser (Skatteministeriet, 2024, s. 60). Debatten omkring effekterne omhandler blandt andet forholdet mellem tilskyndelse og risikoen for lækage, der ofte forbindes med et argument om, at afgiften kan have en mindre effekt, da udledningerne blot forskydes til lande, som har mulighed for at øge deres produktion (CONCITO, 2024a). Den eksperimentelle stimuli udnytter usikkerheden ved at fremhæve uvisheden om policy-instrumentets effekt. Forstået på den måde, at vignetterne opstiller et scenarie, hvor det er usikkert i hvilket omfang afgiften indfrier præferencen om grøn omstilling (CONCITO, 2024b).

Den systematiske variation af proximity foretages ved henholdsvis at præsentere konsekvenserne af afgiften som værende fjern eller tæt på. Herved skal variationen forsøge at facilitere forskellige positioner på kontinuumet for proximity (jf. Proximity). Som tidligere anført i konceptualiseringen af proximity, skal graden heraf ikke udelukkende forstås ved at være en del af en given policys modtagergruppe, men ligeledes i form af kontaktfladen til effekterne af en policy (jf. Vælgernes nærhed til policy; Proximity). Herved vil den systematiske variation indebære en forskel i beskrivelsen af kontaktfladen, hvilket blandt andet bestemmes gennem temporalitet. Endvidere vil forskellen i beskrivelserne variere omfanget af incitaments- og fortolkningseffekter, der omhandler specificering af nytte og berørte bekendtskaber. Hertil skal det bemærkes, at positionerne for proximity foretages ved at ændre flere elementer, hvilket muliggør en større afstand mellem en lavere og højere grad af proximity. Elementerne skal imidlertid ikke anskues som værende enkeltstående, men som andele af en helhed, der påvirker placeringen på kontinuumet. Dette er i overensstemmelse med forskningsspørgsmålet, som

centrerer sig omkring den overordnede betydning af proximity (jf. Forsknings spørgsmål). Variationen af proximity fremgår af nedenstående tabel.

Eksperiment			
<i>Lavere proximity</i>		<i>Højere proximity</i>	
Gr. 1	Danmark har en målsætning om at reducere CO2-udledningerne. I forlængelse heraf er en CO2-afgift på landbruget blevet foreslået. Afgiften på landbruget er blevet foreslået af en gruppe eksperter. De vurderer, at afgiften vil reducere CO2-udledningerne. Imidlertid er der usikkerhed om, hvor meget udledningerne reduceres. Hvis afgiften indføres, forventes det at have konsekvenser efter 2030. Dette inkluderer blandt andet en forringelse af konkurrenceevnen for dansk-producerede fødevarer.	Gr. 2	Danmark har en målsætning om at reducere CO2-udledningerne. I forlængelse heraf er en CO2-afgift på landbruget blevet foreslået. Afgiften på landbruget er blevet foreslået af en gruppe eksperter. De vurderer, at afgiften vil reducere CO2-udledningerne. Imidlertid er der usikkerhed om, hvor meget udledningerne reduceres. Hvis afgiften indføres, forventes det at have konsekvenser indenfor samme år. Dette inkluderer blandt andet prisstigninger på fødevarer samt et mindre udvalg af dansk-producerede fødevarer i dit lokale supermarked.

<i>Kontrolgruppe</i>	
Gr. 3	Danmark har en målsætning om at reducere CO2-udledningerne. I forlængelse heraf er en CO2-afgift på landbruget blevet foreslået. Afgiften på landbruget er blevet foreslået af en gruppe eksperter. De vurderer, at afgiften vil reducere CO2-udledningerne. Imidlertid er der usikkerhed om, hvor meget udledningerne reduceres.

Figur 5: Oversigt over surveyeksperimentets stimuli og kontrolgruppe.

Den eksperimentelle stimuli udgøres af to scenarier, der enten baseres på en lavere eller højere grad af proximity. Scenarierne indledes med en identisk beskrivelse af Danmarks målsætning om en reduktion af CO2-udledningerne, hvortil en CO2-afgift på landbruget er blevet foreslået. Den politiske virkelighed er således identisk på tværs af stimuli, hvortil afgiften præsenteres som muligheden for at indfri præferencer (jf. Holdningsdannelse). Dernæst fremgår beskrivelsen af usikkerheden ved en CO2-afgift på landbruget, hvoraf det fremhæves, at afgiftens reduktion af udledningerne er uvist (CONCITO, 2024a; CONCITO, 2024b; Skatteministeriet, 2024). Beskrivelsen af afgiftens usikre outcome er identisk på tværs af beskrivelserne, hvorved usikkerheden ved et givent policy outcome (x) holdes konstant. Respondenterne bliver således præsenteret for en politisk virkelighed, hvor det er usikkert i hvilket omfang en indførelse af afgiften indfrier deres præference om et mere bæredygtigt samfund og grøn omstilling (jf. Vælgernes dilemma). Herefter fremgår variationen af proximity, som omhandler afgiftens forventede konsekvenser, hvis den indføres. Vignetten, som omhandler en lavere grad af proximity, beskriver en længerevarende tidshorisont, hvorved kontaktfladen til de forventede effekter forskydes til 2030 og derefter. Muligheden for at erfare og observere konsekvenserne er således ikke muligt indenfor kort tid, hvilket distancerer respondenterne herfra (Soss & Schram, 2007). Endvidere beskrives en forringelse af konkurrenceevnen for dansk-producerede fødevarer. Formålet hermed er at minimere tilstedeværelsen af incitamenteffekter, idet respondenterne i højere grad vil have svært ved at identificere og gennemskue nytten for dem selv og deres omgangskreds. Omfanget af fortolkningseffekter er identisk på tværs af vignetterne, da de alle beskriver hensigten om at pålægge en afgift på landbruget. Dermed bliver effekterne af en afgift specificeret i samme omfang i forhold til modtagergruppen af afgiften. En lavere grad af

proximity udføres ved at minimere kontaktfladen og udbrede påvirkningen, hvorved det er uklart, om konsekvenserne kan erfares og observeres af respondenterne og deres omgangskreds. Vignetten angående en højere grad af proximity udgør modsætningen til ovenstående, hvorved beskrivelserne af kontaktfladen og påvirkningen vendes om. Tidshorisonten for konsekvenserne er således forkortet og forventes at indtræffe indenfor samme år. Respondenternes forståelse af kontaktfladen bærer således præg af, at de forventede effekter er gældende umiddelbart efter afgiftens indførelse. Ovenstående beskrivelse af den forringede konkurrenceevne for dansk-producerede fødevarer præciseres, hvorved dette kommer til udtryk som prisstigninger og nedsat udvalg i deres lokale supermarked. Forstået på den måde, at forringelsen af konkurrenceevnen gøres mulig at erfare og observere ved at henhøre den til respondentens og omgangskredsens dagligdag. Dette skal ydermere også anskues som værende en specificering af geografi i forhold til respondenterne, hvilket ikke var specificeret i vignetten med lavere proximity. Endvidere indebærer beskrivelsen omkring prisstigninger og mindsket udvalg en højere grad af incitamenteffekter, eftersom det er muligt at identificere nytten for dem selv og deres omgangskreds. Samlet udgør denne vignette en højere grad af proximity, som følge af en større kontaktflade for respondenterne og deres omgangskreds.

De to vignettens stimuli skal betragtes relativt til hinanden, hvoraf konsekvenserne er ækvivalente, mens variationen derimellem er kontaktfladen til CO₂-afgiften. Forstået på den måde, at vignettens variation giver mulighed for at estimere betydningen af proximity (z) på forholdet mellem afgiftens usikre policy outcome (x) og vælgerens holdning til afgiften (y).

Vælgerens holdning til en CO₂-afgift på landbruget

Ovenstående gennemgang af specialets eksperimentelle stimuli forventes at betinge vælgerens holdning til policy-instrumentet. I dette tilfælde er policy-instrumentet en CO₂-afgift på landbruget, hvilket dermed betyder, at specialets afhængige variable er vælgerens vurdering af CO₂-afgiften. Dette bliver målt gennem fire variabler. Den første variabel omhandler respondenternes opfattelse af, om deres privatøkonomi potentielt påvirkes, hvis der indføres en CO₂-afgift på landbruget.

I hvilken grad tror du, at en CO₂-afgift på landbruget vil påvirke din privatøkonomi negativt?

Respondenterne skal vurdere spørgsmålet på en 7-trins skala, hvor 1 angiver “Slet ikke” og 7 angiver “I meget høj grad”. Denne variabel inddrages med formålet om at måle respondenternes opfattede proximity i forhold til policy instrumentets potentielle konsekvenser. Dette indbefatter en forventning om, at gruppen, der modtager vignetten om højere proximity, vil angive en højere grad af negativ påvirkning. Dette skyldes orienteringen mod prisstigninger i de lokale supermarkeder, et mindsket udvalg samt at dette vil indtræffe inden for samme år.

Den anden af de afhængige variable centrerer omkring respondenternes betragtninger, hvor respondenterne skal angive, hvor effektivt policy instrumentet er. Det opstillede spørgsmål lyder således:

I hvilket omfang tror du, at en CO2-afgift på landbruget vil bidrage til at nedbringe udledningerne?

Skaleringen er 1-7, hvor det laveste skalatrin anføres med teksten “Udledningerne falder minimalt”, mens det højeste skalatrin udgøres af “Udledningerne falder meget”. Formålet er at indfange respondenternes reaktion på usikkerhed og dermed troen på et givent udfald, når det er betinget af proximity. Variablen skal således anskues som værende ensbetydende med betragtninger indenfor holdningsdannelsen, idet den indfanger den subjektive sandsynlighed for afgiftens udfald.

Den tredje af de afhængige variable centrerer omkring selve holdningen til CO2-afgiften. Variablen har således til formål at indfange akkumuleringen af elementerne i holdningsdannelsen, herunder betragtninger og overvejelser (jf. Holdningsdannelse; Framing og vælgeradfærd). Respondenten skal ud fra følgende spørgsmål vurdere deres opbakning til policy-instrumentet:

Hvad er din holdning til CO2-afgiften på landbruget?

Dette gøres på en 7-trins-skala, hvor det laveste skalatrin indebærer “I høj grad imod”, mens det højeste skalatrin anviser “I høj grad for”. Formålet er at indfange i hvilken grad respondenterne bakker op om instrumentet.

Hertil inddrages den sidste afhængige variable, som har til formål at måle respondentens opfattelse af nødvendigheden af konsekvenserne ved policy-instrumentet. Spørgsmålet lyder som følgende:

Jeg mener, at konsekvenserne af en CO₂-afgift på landbruget er nødvendige for at nedbringe udledningerne

Meningen er således at indfange respondentens overvejelser omkring konsekvenserne overfor indfrielsen af deres præferencer. Forstået på den måde, om respondenterne finder konsekvenserne som nødvendig for at indfri præferencen om mindre CO₂-udledning. Forventningen er således, at respondenter som modtager vignetten med høj proximity, i mindre grad vil finde konsekvenserne nødvendige, da disse pålægges respondenterne eller deres omgangskreds direkte.

Ikke-eksperimentel proximity

Proximity indgår som et manipuleret element i ovenstående strukturering og operationalisering af specialets eksperimentelle stimuli. Imidlertid vurderes det, at det er relevant at opstille en variabel for ikke-eksperimentel proximity. Teoretisk skal proximity forstås som vælgernes nærhed til en given policy. Da dette eksperiment baseres på spørgsmål vedrørende en CO₂-afgift på landbruget, findes det nødvendigt at opstille en variabel, som indfanger proximity gennem vælgernes tilknytning til landbrugssektoren.

Du bedes vurdere din tilknytning til den danske landbrugssektor. -Tilknytningen til den danske landbrugssektor omhandler også følgerhverv, såsom slagterier, mejerier osv.

Med ovenstående spørgsmål har respondenterne mulighed for at svare:

1. *Min primære beskæftigelse er indenfor den danske landbrugssektor*
2. *Min primære beskæftigelse er indenfor et følgerhverv*

3. *Nogle i min familie er beskæftiget indenfor den danske landbrugssektor eller følgerhverv*
4. *Nogle fra min vennekreds er beskæftiget indenfor den danske landbrugssektor eller følgerhverv*
5. *Jeg har ingen tilknytning til den danske landbrugssektor eller følgerhverv*

Ved at inddrage denne variabel gives der mulighed for at undersøge respondenternes reelle tilknytning og proximity til en CO₂-afgift på landbruget. Denne variabel kan blandt andet anvendes som en kontrolvariabel med formålet om at kontrollere effekterne af eksperimentet sammenholdt med tilknytning til landbrugssektoren. Derudover kan variabelen anskues som en del af proximity, hvorfor den kan anvendes i analysen af hypotese 1.

Baggrundsvariable

Udover specialets primære uafhængige og afhængige variable findes det relevant med en operationalisering af spørgsmål vedrørende klima- og miljøholdninger, præference for risiko samt politisk forståelse. Disse variable udspringer fra litterære og teoretiske perspektiver, som anvendes i målingen af specialets forskningsspørgsmål (jf. Litteraturreview; Teoretisk forståelsesramme).

Præferencer for klima og miljø

Da specialets uafhængige og afhængige variable omhandler en CO₂-afgift på landbruget, findes det relevant at inddrage elementer, der omhandler respondenternes interesser og værdimæssige standpunkt ift. klima og miljø.

Ifølge Elster (1989) dannes holdninger på baggrund af præferencer, muligheder og betragtninger (jf. Holdningsdannelse), hvor holdningen til klima og miljø placeres indenfor præferencer, da klimaholdningen udspringer af værdier og interesser. Det er komplekst at måle klimaholdninger, hvorfor det kan være besværligt at indfange gennem ét enkelt spørgsmål (jf. Klima- og miljøholdninger). Dette giver anledning til at opstille flere elementer for at indsamle et nuanceret billede af respondenternes holdninger.

Jeg mener, at klimaforandringerne er menneskeskabte

Jeg er bekymret for klimaforandringerne

Jeg oplever et personligt ansvar, når det kommer til at gøre en indsats for klimaet og miljøet

Jeg tænker over miljøbelastning til dagligt

De fire opstillede udsagn drager alle inspiration fra Drews og Van den Berghs metastudie fra 2016 (jf. Klima- og miljøholdninger). Grundlæggende konkluderer de, at holdningen til klima og miljø udgøres af forskellige faktorer, hvorved det er relevant at inddrage flere variable for at imødekomme dette (Drews & van den Bergh, 2016). Udsagnene tager udgangspunkt i opfattelsen af klimaforandringer og årsagen hertil. Disse besvares på en skala 1-7, hvor det laveste skalatrin er “Meget uenig” og det højeste er “Meget enig”. En højere grad af enighed i udsagnene indikerer præferencer for et bæredygtigt samfund og grøn omstilling.

Præference for risiko

Ifølge den eksisterende litteratur kan vælgernes variation i risikoaversion have en betydning for, hvorledes de håndterer usikkerhed (jf. Usikkerhed ved policy outcome; Usikkerhed som grundvilkår i politik; Hypoteser). Dette operationaliseres til følgende variable:

Jeg er ofte villig til at tage chancer

Formålet med at måle variationen af risikoaversion er at belyse, om dette har en betydning for respondenternes vurdering af policy-instrumentet. Med andre ord antages det, at individer, der i højere grad er villige til at tage chancer, ikke bekymrer sig om mulighederne og konsekvenserne, men derimod er villige til at løbe risikoen for at få indfriet deres præferencer. Samtidig skal dette spørgsmål ansues og forstås i forlængelse af antagelsen af hypotesen 1A.

Politisk forståelse og partitilhørsforhold

Endvidere opstilles et spørgsmål omkring politisk forståelse, som har til formål at indfange respondenternes politiske kompetencer (Chong & Druckman, 2007b, s. 112). Spørgsmålet har en enighedsskala på 1-7, hvor 1 indikerer den højeste grad af politisk forståelse, mens 7 er den laveste.

Sommetider er politik så indviklet, at folk som jeg ikke forstår, hvad der foregår

Denne inkluderes af hensyn til to årsager, hvoraf den ene omhandler fordelingen af politisk kompetente respondenter, mens den anden omhandler anvendelsen af variabelen som statistisk kontrol. Betydningen af politisk forståelse skal opfattes i forlængelse af H1, hvorved en højere grad af politisk forståelse medfører en grad af stabilitet i vælgernes holdning til CO2-afgiften (Chong & Druckman, 2007b, s. 112).

Afslutningsvis i surveyen adspørges respondenterne om deres partivalg. Her skal respondenterne angive deres foretrukne parti, hvis der var folketingsvalg i morgen. Denne variabel opstilles med henblik på at undersøge og analysere hypotese 1B, som antager, at vælgernes holdning til et usikkert policy-instrument betinges af deres partitilhørsforhold (jf. Partitilhørsforhold - Hypotese 1B). Variablen placeres afslutningsvis i surveyen med formålet om at undgå priming af respondenterne. Spørgsmålet lyder som følgende:

Hvis der var folketingsvalg i morgen, hvilket parti ville du så stemme på?

Respondenterne har mulighed for at vælge imellem partierne som stillede op til folketingsvalget 2022, hertil er det ligeledes muligt at vælge “Andet parti”, “Vil ikke stemme”, “Vil stemme blankt”, “har ikke stemmeret” og “Ønsker ikke at svare”.

Forskningsdesign

Specialet forskningsdesign opstilles som eksperimentielt med afsæt i anvendelsen af surveyeksperimentet som illustreret i ovenstående afsnit. Det eksperimentelle forskningsdesign

er kendetegnet ved manipulation gennem surveyens uafhængige variabel (x) med formålet om at finde en kausal effekt på den afhængige variabel (y). For dette eksperiment vil tilstedeværelsen af z, herunder proximity, indgå som et element i specialets uafhængige variable. Respondenterne i surveyeksperimentet opdeles gennem randomisering, hvoraf stimulusgrupperne tilføres manipulation, mens kontrolgruppen ikke gør (Bækgaard et al., 2020, s. 122).

Som beskrevet i specialets operationalisering, vil stimuli bestå af ét tekststykke med to delelementer. Der vil altså i alt være tre tekststykker; stimuli 1, stimuli 2 og kontrol. Respondenterne præsenteres kun for én af de tre udgaver. Den første del beskriver et usikkert policy outcome, der i denne kontekst er en CO2-afgift på landbruget, hvor udfaldet heraf forekommer usikkert. Denne del vil være identisk for begge stimulusgrupper. Den anden del udgøres af en variation af proximity, hvilket indebærer et tidsaspekt samt graden af nærhed (jf. Operationalisering). Kontrolgruppen vil således kun blive præsenteret for det første delelement, som udgøres af det usikre policy outcome omhandlende CO2-afgiften på landbruget. Det kan illustreres således:

	Påvirkning	Observation
<i>Stimulusgruppe 1</i>	Usikkert policy outcome + lav grad af proximity	Vælgernes holdning til CO2-afgiften
<i>Stimulusgruppe 2</i>	Usikkert policy outcome + høj grad af proximity	Vælgernes holdning til CO2-afgiften
<i>Kontrolgruppe</i>	Usikkert policy outcome	Vælgernes holdning til CO2-afgiften

Figur 6: Surveyeksperiment

Ved at anvende surveyeksperimentet giver det mulighed for at måle den kausale effekt mellem den uafhængige og den afhængige variabel givet anvendelse af randomisering. Overført til denne kontekst; hvordan proximity ved usikre policy outcome påvirker holdningen til en eventuel CO2-afgift. Anvendelsen af surveyeksperiment giver mulighed for at have en højere grad af kontrol, da designet bygger på en systematisk tildeling af stimuli. Dette danner grundlaget for en højere grad af intern validitet i undersøgelsen (Andersen et al., 2020, s. 106).

For at sikre tilfældig fordeling af kontrol og stimuli anvendes der en randomisering. Randomiseringen danner grundlag for, at det som udgangspunkt ikke er nødvendigt at kontrollere for eventuelle baggrundsvARIABLE, da dette bør være tilfældigt (Bækgaard et al., 2020,

s. 136). For dette speciale vil randomiseringen ske gennem fødselsmåned. Hvis randomiseringen er succesfuld, hvilket betyder, at tildelingen af stimuli og kontrol forekommer tilfældig, er der blot to kriterier, der skal opfyldes før rammerne for eksperimentet er optimale. For det første skal der være *ekskluderbarhed*. Dette henviser til, at respondenterne kun reagerer på manipulationen og intet andet. Imidlertid kan surveyeksperimentet ikke sikre tilstedeværelsen af ekskluderbarhed, dog vil randomiseringen tilfældigt fordele afvigelser herfra mellem grupperne. For ydermere at imødekomme dette er det forsøgt at gøre eksperiment teksten neutral i den forstand, at den ikke indeholder ord eller begivenheder, som påvirker respondenterne. Dette er eksempelvis gjort ved at ikke at præsentere en specifik afsender på landbrugsafgiften. Derudover præsenteres respondenterne indledningsvist ikke for den specifikke 2030 målsætning, da det vurderes, at en række respondenter potentielt har en holdning til denne. Ved at benævne en specifik afsender, for eksempel et politisk parti eller en politiker, samt de præcise 2030-klimamål, kan det igangsætte en kognitiv proces, hvilket kan påvirke respondentens svarafgivelse. For det andet skal der være et fravær af *interferens*, hvilket betyder, at respondenterne ikke påvirker hinanden og dermed afslører en eventuel manipulation. For netop dette speciale kan det være besværligt at kontrollere om der forekommer interferens, da surveyen kun kan tilgås gennem en web adgang. Derfor er det umuligt at kontrollere, hvorvidt respondenterne er i kontakt med andre respondenter, mens de gennemfører surveyen (Bækgaard et al., 2020, s. 124). Når surveyeksperimentet anvendes som en del af det eksperimentelle forskningsdesign, skal det vurderes, om der skal anvendes en post- og/eller prætest, som angiver om der skal benyttes en før- og/eller eftermåling på en holdning til et givent spørgsmål. For dette design opstilles surveyeksperimentet med en posttest, hvilket betyder, at holdningen til CO2-afgiften kun måles efter stimuli. Dette gøres med formålet om at undgå at afsløre eksperimentets formål, også kaldet for *demand characteristics* (Aarhus Universitet, n.d.; Bækgaard et al., 2020, s. 142-143).

Som beskrevet er specialets forskningsdesign struktureret som eksperimentelt ved anvendelsen af manipulation gennem den uafhængige variabel. Dog kan der argumenteres for at selve datamængden også kan kategoriseres som tværsnitsdata. En af de grundlæggende forskelle mellem eksperiment- og tværsnitsdesignet er muligheden for at undersøge en kausal sammenhæng. Dog findes det også relevant at foretage undersøgelser på baggrund af den resterende data, hvor eksperimentet ikke indgår. Dette drejer sig blandt andet om relevansen af

respondenternes tilknytning til landbrugssektoren sammenholdt med holdningen til en CO₂-afgift på landbruget. Her vil der altså i højere grad være tale om en tværsnitsundersøgelse, da resultaterne baserer sig på korrelationer mellem variablene. I denne del af analysen, er det ydermere relevant at inddrage kontrolvariable, da variationen i den uafhængige variabel ikke forekommer tilfældig.

Det er nødvendigt at redegøre for den interne validitet ved tværsnitsundersøgelsen. Da det kun er muligt at analysere korrelation og ikke en kausal sammenhæng i dele af analysen, må det antages, at validiteten af resultaterne for dette forekommer af lavere grad, hvorfor resultaterne kun kan accepteres indenfor undersøgelsens præmisser.

Kvalitetskriterier ved det eksperimentelle design

Når det eksperimentelle forskningsdesign anvendes, er det relevant at overveje de kvalitetsmæssige fordele og ulemper ved designet, herunder den interne-, eksterne- og økologiske validitet. Grundlæggende kan der argumenteres for, at det eksperimentelle design giver en interessekonflikt mellem god intern validitet og kontrol overfor en god økologisk validitet (Bækgaard et al., 2020, s. 126).

Da der anvendes et surveyeksperiment, kan der argumenteres for, at designet har en højere grad af intern validitet indenfor studiets egne rammer. Intern validitet henviser til gyldigheden af kausaliteten, hvilket betyder, at den uafhængige variabel påvirker den afhængige variabel uden påvirkning af en anden faktor (Andersen et al., 2020, s. 106). For dette eksperiment udgøres den uafhængige variabel af både usikkerhed og proximity, hvor variationen i stimuli findes ved en ændring i graden af proximity. Herved kan estimeringen af stimuliens effekt måles direkte på de afhængige variable. Derudover anvendes der randomisering, hvilket betyder, at eventuelle baggrundsvariabler bør være tilfældigt fordelt, hvorfor de ikke påvirker den kausale sammenhæng mellem x og y.

Ved at opstille et surveyeksperiment gives der afkald på en højere grad af økologisk validitet, hvilket også er gældende for denne undersøgelse. Ved at deltage i en survey er respondenterne klar over, at de indgår i en undersøgelse, hvilket potentielt påvirker eller ændrer deres adfærd. Derudover er det ikke muligt at observere, om respondenterne er inkonsistente eller afgiver falske svar, når de deltager i surveyen. Dette giver anledning til en sontring omkring, hvorvidt resultaterne af undersøgelsen er applicerbare for virkeligheden, idet data er

kunstigt indsamlet. Endvidere skal den økologiske validitet ansues i forlængelse af eksperimentets skildring af den politiske virkelighed. Den systematiske tildeling af stimuli medfører kunstige omstændigheder for holdningsdannelsen, eftersom respondenterne kun kan forholde sig delvist til CO₂-afgiften. Dette må forventes at afvige fra realiteten af den politiske virkelighed, hvor vælgerne højst sandsynlighed eksponeres for flere elementer i relation til policy.

Det vurderes for denne undersøgelse, at den eksterne validitet af resultaterne kan forekomme af lavere grad. Ekstern validitet henviser til, om studiets resultater kan generaliseres til virkelige situationer. En af årsagerne til at denne undersøgelse besidder en lavere grad af ekstern validitet er, at undersøgelsen anvender selvindsamlet data, hvilket betyder, at det kan være vanskeligt at opnå et repræsentativt udsnit af den danske befolkning. Dermed er resultaterne af undersøgelsen ikke sigende for den danske befolkning, men i højere grad sigende for de respondenter, som deltager i surveyen. Imidlertid er resultaterne fortsat interessante, da de kan være sigende for tendenser indenfor den danske befolkning. I forhold til resultaternes eksterne validitet er det ligeledes nødvendigt at overveje, hvorvidt resultaterne kan generaliseres ud på andre tidspunkter eller situationer. Der kan argumenteres for, at de teoretiske betragtninger, som resultaterne af undersøgelsen viser, kan være sigende for andre politiske spørgsmål, hvor policy outcome er usikkert og respondenterne har en grad af proximity hertil.

Etiske overvejelser

Som en del af det eksperimentelle forskningsdesign er det nødvendigt at sondre over de etiske spørgsmål, der må opstå ved anvendelsen af manipulation. Der findes en række diskussionspunkter, som kan være relevante at inddrage i denne sontring, men det er nødvendigt at pointere at disse punkter ikke skal være opfyldt før eksperimentet kan udføres. Det skal i højere grad ses som afvejninger mellem ulemper og gevinster, som eksperimentet kan tilvejebringe. I den forbindelse skal målsætningen være at reducere etiske problematikker, således der ikke opstår et behov for at gå på kompromis med den viden, som ønskes indsamlet (Bækgaard et al., 2020, s. 145).

Specialets vignetter udgøres af en variation i proximity, samt en beskrivelse af et usikkert policy outcome. Da begge stimulusgrupper præsenteres for fiktive konsekvenser ved policy outcome, er det nødvendigt at overveje, om respondenterne kan føle sig vildledt af de

informationer, de præsenteres for. Det vurderes for denne survey, at graden af manipulation er af mindre grad, da respondenterne præsenteres for informationer, som i forvejen drøftes i de danske medier og under den politiske debat. Derudover beskrives stimuli ikke som et vedtaget lovforslag, men blot som et forslag. Dermed giver det formentlig ikke anledning til at respondenterne opfatter forslaget som vedtaget lovgivning, men blot et eksempel der afspejler den nuværende debat. I forbindelse med de første overvejelser er det nødvendigt at vurdere effekten af eksperimentet. Det vil sige, om respondenterne udsættes for mere manipulation end nødvendigt for at opnå den ønskede statistiske sammenhæng. Dette imødekommes på samme måde ved at vælge et emne og et policy-instrument, som afspejler den nuværende klimadebat, hvorfor konsekvenserne ligeledes angiver emner, som drøftes af de danske medier og politikere (Bækgaard et al., 2020, s. 145-146).

Ved at foretage et surveyeksperiment skal det ligeledes overvejes, om der skal indhentes samtykke og gives en debriefing efter endt survey. Det vurderes for dette eksperiment, at det ikke er nødvendigt at indhente samtykke indledningsvist, da manipulationen er af mindre grad, og derfor ikke vildleder eller manipulerer respondenterne mere end nødvendigt. Derudover gør eksperimentet ikke "skade" på respondenterne, da vedkommende ikke udsættes for voldsomme elementer samt sindsforvirrede udsagn. Dog angives det indledningsvist, at besvarelsen af surveyen er anonym og behandles under god databehandlingsskik. En overvejende grund til ikke at indhente samtykke indledningsvist i surveyen er, at det giver risiko for at påvirke den tilfældigt tildelte manipulation, da respondenterne gøres opmærksom på deltagelsen i eksperimentet. Da der ikke foretages en indledende indhentning af samtykke, anvendes der en debriefing, hvor respondenterne bliver gjort opmærksom på deltagelsen i eksperimentet. Dette gøres med formålet om at klargøre for respondenterne, at de informationer som vedkommende har læst og overvejet er manipuleret og fiktive, hvorfor de nødvendigvis ikke er sigende for virkeligheden (Bækgaard et al., 2020, s. 146-147).

Metode

Nærværende speciale anvender et eksperimentelt forskningsdesign i form af surveyeksperimentet, hvilket udgør specialets datakilde. Dette danner grundlaget for brugen af kvantitativ modellering, hvor der anvendes lineær regression som analysemodel. Ved at anvende denne metode er der mulighed for at analysere og undersøge, hvordan vælgernes holdning til et

usikkert policy outcome påvirkes, når dette betinges af proximity. Ved at anvende den lineære regressionsmodel er det muligt at identificere og vurdere eventuelle sammenhænge og mønstre mellem de uafhængige og afhængige variable.

Nedenstående afsnit har til formål at belyse de metodiske overvejelser i forbindelse med at anvende surveydata, samt hvordan dette analyseres. Derudover granskes de kvalitetsmæssige muligheder og begrænsninger, som metoden og designet forudsætter.

Indsamling af surveydata

Som beskrevet tidligere anvendes der selvindsamlet surveydata i undersøgelsen. Da data indsamles specifikt til denne undersøgelse, er der tale om en primær datakilde. Primær data kan betragtes som en fordel, da surveyen er opstillet med udgangspunkt i specialets forskningsspørgsmål og teoretiske udgangspunkt, hvorfor der kan sikres en større grad af målingsvaliditet (Bjarnøe & Møller Hansen, 2020).

Imidlertid er det nødvendigt med en sontring omkring den proces, der foretages ved selv at indsamle data. Dette indebærer blandt andet, hvordan spørgsmålene er formuleret, hvordan surveyen er opstillet samt hvordan indsamlingen er foregået. Derudover er det vigtigt at være opmærksom på, hvilke bias der kan forekomme, når surveydata anvendes, og hvordan dette potentielt kan påvirke svarafgivelsen (Bjarnøe & Møller Hansen, 2020).

Formulering- og opstilling af survey

Først og fremmest er det vigtigt at overveje, hvor langt spørgeskemaet er, idet frafald kan stige i takt med længden på spørgeskemaet (Rathlev et al., 2017, s. 60). I opstillingen af specialets spørgeskema er det forsøgt at minimere længden så meget som muligt, hvor der samtidig indfanges de relevante variable. Denne overvejelse har sammenhæng med indsamlingsmetoden, hvor det er begrænset, hvor stort antallet af respondenter kan blive, hvilket har betydning for den interne validitet. For at imødekomme dette og minimere frafald så meget som muligt, er der gjort overvejelser omkring omfanget af spørgsmål, der er fremtrædende på hver side, samt i hvilken rækkefølge disse præsenteres. Med fokus på længden af spørgeskemaet har dette blandt andet haft betydning for målingen af klima- og miljøholdning, hvor der kun anvendes fire spørgsmål. Disse er udvalgt på baggrund af eksisterende litteratur (jf. Klima- og miljøholdninger), og det forventes at kunne indikere klima- og miljøholdninger i relation til indeværende emne. Imidlertid

skal der tages forbehold for eventuelle manglende aspekter heraf, eftersom surveyen forsøger at minimere sandsynligheden for frafald.

Minimering af længden på spørgeskemaet betyder ligeledes, at spørgsmålet om risikoaversion "*Jeg er generelt villig til at tage chancer*" kan opfattes som et omfattende spørgsmål, der kan forstås på forskellige måder. Spørgsmålet kunne med fordel måles gennem flere indikatorer med formålet om afslutningsvist at samle disse som et indeks. Imidlertid vurderes dette at være for omfattende i spørgeskemaet, hvorfor det er fravalgt. Fravalget findes imidlertid acceptabelt, da den eksisterende litteratur ligeledes anvender et enkelt spørgsmål for at indfange graden af risikovillighed (Christensen, 2021b; Tomz & Van Houweling, 2009). Derfor forsøges risikoaversion indfanget gennem en enkeltstående indikator, da det antages som en relevant faktor for håndteringen af usikre policy outcomes i forlængelse af proximity (jf. Usikkerhed og proximity: kompleksiteten af holdningsdannelse).

For at sikre målingsvaliditeten er de teoretiske aspekter operationaliseret til målbare indikatorer. Imidlertid er det relevant at overveje, hvordan respondenten forstår disse, således at validiteten bevares. Før respondenterne afgiver deres svar gennemgår de en kognitiv proces, hvoraf de først skal forstå spørgsmålet, hertil skal de huske og drage på deres eksisterende information, som skal bruges til deres vurdering af spørgsmålet, og dermed kan udledes til et svar (Clement, 2017, s. 102). Hertil skal sandsynligheden for bias anskues i forlængelse af respondenternes evner og motivation for at svare på undersøgelsen (Clement, 2017, s. 107; Møller Hansen, 2020, s. 335). Derfor bærer surveyen præg af et forsimplet sprog, hvorved alle har mulighed for at forstå formålet med spørgsmålene og minimere risikoen for misforståelser (Møller Hansen, 2020, s. 333-334). Dette har særligt været gældende ved udformningen af de eksperimentelle vignetter, hvor informationen er kort og konkret samt giver de nødvendige input. Det betyder blandt andet, at vignetterne ikke indeholder længere forklaringer på, hvad en CO2-afgift kan eller ikke kan gøre, men blot korte sætninger om omstændighederne. Dette er både gældende for usikkerheden og variationen af proximity. På den måde er det håndgribeligt for respondenten at forstå og relatere informationen til egen position og kontekst, som dermed kan aflaste den kognitive proces (Clement, 2017, s. 103). Imidlertid er det ikke alle, der finder politiske problemstillinger interessante eller nemme at forstå, hvorfor der skal tages højde for politisk efficacy eller nærmere politisk viden. Det er plausibelt, at individer med en lavere forståelse af politik vil afgive svar, som er præget af bias eller non-response (Clement, 2017).

For at imødekomme dette indeholder surveyen en variabel, som kan indfange graden af politisk viden. I forlængelse heraf skal det ligeledes overvejes, hvorvidt *satisficing bias* kan forekomme, hvor respondenter lempes deres kognitive belastning, og dermed ikke aflægger et fyldestgørende svar (Clement, 2017, s.104). Dette er både gældende for vignetterne og de øvrige spørgsmål, som indgår i undersøgelsen.

Idet undersøgelsen er centreret omkring klima- og miljøholdninger, og at disse i sig selv er komplekse, skal der tages højde for *acquiescence bias* (jf. Klima- og miljøholdninger). Komplexiteten af klima- og miljøholdninger, og dermed også klimapolitik, kan være et udfordrende emne for nogle respondenter, hvorfor de vil aflaste den kognitive belastning ved blot at erklære sig enig, da det er i overensstemmelse med gældende sociale normer og heuristikker for klima- og miljøholdninger (Clement, 2017, s. 105). Dette er i relation til *social desirability bias*, hvor respondenter har overvejet spørgsmålet grundigt, men ikke finder det socialt acceptabelt at tilkendegive sin holdning, hvorfor de justerer svarafgivelsen til at være i overensstemmelse med de sociale normer (Clement, 2017, s. 109). Imidlertid kan det diskuteres i hvilket omfang disse former for bias vil være fremtrædende for vignetterne. For det første er det plausibelt, at klimapolitik i sig selv medfører større sandsynlighed for socialt acceptable svarafgivelser. For det andet indebærer genstandsfeltet en specificering af proximity i forbindelse med CO₂-afgiften, hvorved dette må forventes at påvirke respondenternes svarafgivelse. Denne form for bias kan være besværlig at undgå, hvorfor forbehold herom er nødvendige i fortolkningen af resultaterne.

Som en del af surveyeksperimentet er der opsat en aktivering, som sikrer undersøgelsens randomisering. Formålet med randomiseringen er at tildele stimuli og kontrol tilfældigt til respondenterne. Randomiseringen tager udgangspunkt i fødselsmåned, da det vurderes, at denne variation er tilfældig fordelt blandt respondenterne. Den er opstillet således, at respondenter født i januar modtager stimuli i form af lav proximity, respondenter født i februar modtager stimuli i form af høj proximity, mens respondenter født i marts bliver en del af kontrolgruppen, hvorfor de ikke modtager stimuli (jf. Operationalisering; Forskningsdesign). Fordelingsmønstret anvendes på de resterende måneder i året således, at januar, april, juli og oktober angiver stimulusgruppen med lavere proximity. Februar, maj, august og november angiver stimulusgruppen med højere

proximity, mens marts, juni, september og december er kontrolgruppen. Et nærmere overblik kan aflæses i bilag 4, hvor respondenterne er fordelt i deres respektive stimulusgrupper.

Indsamlingsmetode

Det er relevant at gøre sig en række overvejelser i forhold til, hvordan indsamlingen af surveydata struktureres, således at den distribueres til de relevante respondenter. For det første er det nødvendigt at overveje, hvilken målgruppe surveyen skal rettes imod. Forskningsspørgsmålet giver ikke anledning til undersøgelse af en specifik målgruppe, hvorfor en casebaseret undersøgelse fravælges. Dette muliggør, at respondentgruppen kan indsamles gennem en websurvey, hvor respondenterne kan tilgå denne gennem links på Facebook, LinkedIn og Instagram (Bjarnøe & Møller Hansen, 2020, s. 308). Indsamlingen på tværs af platformene er foretaget ved opslag på egne private profiler samt i relevante grupper. Dette indebærer blandt andet by-grupper, hvor grupperne udvælges således, at der mindst er en gruppe for hver kommune. Derudover er surveyen distribueret i Facebookgrupper, hvor målgruppen er dansk landbrug. Dette gøres med formålet om at indsamle respondenter med en tilknytning til landbrugssektoren, således at der indsamles respondenter med forskellig tilknytning til sektoren. Hertil skal det nævnes, at opslag i nogle tilfælde skal godkendes, før de vises i grupperne. Ydermere er der under indsamlingen taget kontakt til diverse institutter på Aalborg Universitet, samt andre relevante uddannelsesinstitutioner i Danmark, herunder landbrugsskoler og VUC. Formålet med at anvende en websurvey er at maksimere mængden af respondenter. Ved afslutningen af indsamlingsprocessen er surveyen åbnet af i alt 834 respondenter, hvor 672 har gennemført.

Oversigt over besvarelser	
Distribueret	34 (4 %)
Nogen svar	128 (15 %)
Gennemførte besvarelser	672 (81 %)
I alt	834 (100 %)

Figur 7: Oversigt over antal besvarelser indsamlet via SurveyXact.

I analysen af specialets forskningsspørgsmål sorteres kategorien “Distribueret” og “Nogen svar” fra. Dette gøres med formålet om at sikre en højere kvalitet af data. Det antages, at respondenter, som ikke har gennemført surveyen, potentielt er blevet forstyret under svarafgivelsen eller har stoppet svarafgivelsen på baggrund af manglende interesse, hvorfor der kan argumenteres for, at denne kan forekomme biased og mangelfuld. Det vil sige, at antallet af respondenter, som indgår i analysen, er 672 respondenter.

Det er relevant at understrege, at det ikke er muligt at indsamle en repræsentativ stikprøve af populationen, da der ikke er mulighed for at kontrollere, hvilke personer der tilgår surveyen. Eftersom det ikke er muligt at kontrollere hvilke personer, som tilgår surveyen, er det forventeligt, at der forekommer skævvridninger i fordelingerne. For eksempel kan det observeres af figur 8, at ca. 49 procent af respondenterne er fra Region Nordjylland, hvilket afviger med ca. 40 procentpoint fra populationen. Der skal derfor tages forbehold for dette i forbindelse med validiteten. Imidlertid er Region Midtjylland og Region Syddanmark relativt vel repræsenteret, da disse udgør sammenlignelige andele i forhold til regional placering.

	Indsamlet data	Populationen
Region Nordjylland	48,7 %	9,9 %
Region Midtjylland	18,5 %	22,9 %
Region Syddanmark	22,0 %	20,8 %
Region Sjælland	4,9 %	14,3 %
Region Hovedstaden	6,0 %	32,1 %

Figur 8: Regional fordeling af respondenter

Kilde: Danmarks Statistik (FOLK1A) (Danmarks Statistik, n.d.).

Derudover forekommer der ligeledes en skæv fordeling af alder, hvor det kan aflæses af figur 9, at ca. 48 procent af respondenterne er i aldersgruppen 18-29 år, hvilket afviger med ca. 30 procentpoint fra populationen. Imidlertid forekommer de øvrige aldersgrupper relativt lige med populationen med undtagelse af 70+ år gruppen.

	Indsamlet data	Populationen
10-17 år	4,0 %	9,9 %
18-29 år	46,9 %	17,3 %
30-39 år	12,2 %	14,3 %
40-49 år	10,9 %	13,4 %
50-59 år	14,4 %	15,1 %
60-69 år	7,4 %	13,0 %
70 + år	4,2 %	16,9 %

Figur 9: Aldersfordeling af respondenter

Kilde: Danmarks Statistik (FOLK1A) (Danmarks Statistik, n.d.).

Den indsamlede data anviser afvigelser for sammensætningen i populationen, hvormed repræsentativitet ikke er gældende. Imidlertid kan der fremføres en overvejelse omkring nødvendigheden af repræsentativitet, idet herværende forskningsdesign omhandler årsagssammenhænge og sikring heraf ved randomisering. I det der anvendes randomisering antages det, at der forekommer en lige og tilfældig fordeling på tværs af eksperimentgrupperne. Ved en deskriptiv gennemgang af variablene kan det aflæses, at randomiseringen har haft den ønskede virkning (Bilag 4).

En eventuel opnåelse af repræsentativitet eller sammenlignelighed med populationen kan endvidere ikke opnås gennem websurvey, eftersom selvsektion ikke kan forhindres samtidigt med, at der ikke kan redegøres for et udtømmende omfang af udeladte tredje variable. Den samlede fordeling af respondenterne på tværs af spørgsmålene kan tilgås gennem bilag 2.

Reliabilitet

For at sikre en robust måling af undersøgelsen er det relevant at overveje reliabiliteten. Det betyder endvidere, at det er nødvendigt at overveje sammenhænge mellem de opstillede spørgsmål i undersøgelsen, og hvor præcist det afspejler det, som ønskes målt (Andersen et al., 2020, s. 103-105). I relation hertil er det tidligere angivet, at spørgsmålet, som skal indfange respondenternes risikoaversion, kan forekomme tvetydigt, hvorfor reliabiliteten potentielt påvirkes. Dette skyldes, at der plausibelt kan være flere dimensioner i respondenternes

risikoaversion. Samme overvejelse kan gøres i relation til målingen af respondenternes politiske viden. Det opstillede spørgsmål lyder således: *"Sommetider er politisk så indviklet, at folk som jeg ikke forstår, hvad der foregår"*. Politisk viden har mange aspekter og værdigrundlag, hvorfor det ligeledes kan afspejles i flere indikatorer. Imidlertid er respondenternes politiske viden målt gennem en enkelt indikator, for blandt andet at indskrænke længden på spørgeskemaet. Det betyder endvidere, at reliabiliteten forekommer af lavere grad.

I modsætning hertil findes det væsentligt at undersøge respondenternes klima- og miljøholdninger gennem flere indikatorer, hvorfor der er opstillet fire indikatorer herfor. Idet undersøgelsen centrerer omkring en CO2-afgift på landbruget, er det essentielt at indfange respondenternes klima- og miljøholdninger, da disse afspejler respondenternes præferencer for området (jf. Litteraturreview). Dette er med til at styrke reliabiliteten og findes væsentlig for undersøgelsens kvalitet.

I forlængelse heraf er det ligeledes relevant at diskutere undersøgelsens replicerbarhed. For at sikre en højere grad af reliabilitet er det nødvendigt med transparens, hvilket betyder, at studiets præmisser skal være tilgængelige, således at der gives anledning til, at andre forskere har mulighed for at gentage studiet og eventuelt opnå samme resultat (Andersen et al., 2020, s. 98-105). For dette speciale undersøges det, hvordan vælgerne reagerer på et usikkert policy outcome, når dette betinges af proximity. Der kan argumenteres for, at håndteringen af usikkerhed ved policy outcomes, samt graden af proximity forekommer dynamisk, hvilket betyder, at omstændighederne herom kan ændre sig over tid. I forhold til usikkerhed ved et policy outcome må det antages, at usikkerheden ændrer sig over tid i takt med at policyen behandles eller belyses, og de reelle konsekvenser synliggøres, hvorfor det potentielt kan anses som mindre usikkert. Det må ligeledes antages, at proximity ændrer sig i takt med tid, hvorfor nærheden til specifikke policy issues kan ændre sig. Sammenholdt med graden af reliabilitet må det derfor konkluderes, at det er muligt at opstille og gentage samme undersøgelse, men at det derimod kan forekomme besværligt at opnå sammenlignelige resultater på grund af begrebernes og genstandsfeltets dynamik.

Statistisk analyse

Indeværende forskningsspørgsmål gransker sammenhængen mellem usikkerhed ved policy outcome og vælgers holdning til policy-instrumentet givet betingelsen af proximity. Som tidligere anført undersøges forskningsspørgsmålet gennem et surveyeksperiment, hvor usikkerheden holdes konstant, mens stimuli baseres på en systematisk variation af proximity (jf. Eksperimentelle stimuli). Den statistiske analyse har således til formål at undersøge betydningen af proximity, hvoraf den overordnede hypotese omhandler statistisk signifikante forskelle i holdningen til policy-instrumentet (jf. Hypoteser). Analysen heraf foretages ved en lineær regression, idet de opstillede afhængige variable kan kategoriseres som tilnærmelsesvis intervallskalerede (Hansen & Hansen, 2020b, s. 373). Eftersom forskningsspørgsmålets sammenhæng primært er centreret omkring uafhængige variable med binær-skalering, vil anvendelsen af den lineære regression være overlappende med en t-test. Dette skyldes, at forskningsspørgsmålets sammenhæng granskes ved sammenligning af gennemsnitlig variation mellem en lavere og højere grad af proximity samt mellem disse positioner og kontrolgruppen. Herfor kan de primære uafhængige variable kategoriseres som værende binært-skaleret, idet kategorierne repræsenterer gensidigt udelukkende tilstande. Resultatet af denne sammenligning kaldes for *Average Treatment Effect* (ATE), hvilket skal forstås som den gennemsnitlige effekt af proximity til et usikkert policy outcome (x) på respondenternes holdning (y). Imidlertid anvendes den lineære regression, eftersom denne muliggør en videre granskning af H1A og H1B, hvor ATE undersøges givet variation i partitilhørsforhold og risikoaversion (jf. Hypoteser). Forskelle i ATE kaldes heterogene effekter, eftersom den gennemsnitlige effekt af stimuli forventes at være forskellig. Herved er forventningerne til den videre granskning af H1A og H1B centreret omkring, at den gennemsnitlige effekt af proximity varierer, som følge af respondenternes partitilhørsforhold og risikoaversion. Hertil skal det nævnes, at granskningen af heterogene effekter ikke har samme interne validitet som den eksperimentelle stimuli, eftersom respondenternes partitilhørsforhold og risikoaversion ikke er tildelt tilfældigt. Interaktionsanalysen i forlængelse af H1A og H1B omhandler derfor forskellen på den gennemsnitlige effekt, mens den bagvedliggende årsagssammenhæng ikke kan afgrænses.

Anvendelsen af den lineære regression forudsætter en række betingelser for at kunne anvise retvisende estimer af ATE. Efterlevelsen af betingelserne omhandler gyldigheden af den

lineære regression, hvor eventuelle brud eller afvigelser forringer granskningen af forskningsspørgsmålet. På baggrund af forskningsdesignets tildeling af stimuli findes det ikke relevant at behandle overvejelser vedrørende spuriøsitet og endogenitet for de primære uafhængige variable (jf. Forskningsdesign). Førstnævnte omhandler uhensigtsmæssig estimering, eftersom dette enten påvirkes af udeladte variable eller anden variation blandt respondenterne. Dette er imidlertid ikke gældende for indeværende statistiske analyse af eksperimentet, idet anvendelsen af simpel randomisering tilstræber lige fordeling af henholdsvis udeladte variable og øvrig variation. Hermed forstået, at forskellen blandt grupperne kan tilskrives surveyeksperimentets stimuli, eftersom den øvrige variation er ens. Derudover behandles problemet om endogenitet gennem forskningsdesignets systematik, idet variationen af proximity foregår eksogent og tilfældigt fra de øvrige variable.

Betingelserne for lineær regression omhandler modellens behandling af empirien. Indledningsvist for anvendelsen af lineær regression er det nødvendigt, at den afhængige variabel er intervalskaleret. Dette er ofte ikke gældende i håndteringen af surveydata, eftersom variablerne typisk indebærer en ordinal skaling, hvorved svarkategorierne kan rangordnes, men med en ikke entydig distance derimellem. Anvendelsen af lineær regression på typisk ordinal surveydata kan potentielt føre til biased koefficienter, eftersom forholdet mellem svarkategorier ikke er entydigt, mens regressionen vil angive sådan et estimat. Imidlertid kan distinktionen mellem ordinal og interval skaling afblødes, hvis det pågældende surveydata opfylder en række karakteristika. Først og fremmest skal den ordinale skaling indeholde flere end 5 svarkategorier, hvoraf de indeværende afhængige variable har en skala fra 1-7. Størrelsesforholdet i omfanget af svarkategorier knytter sig til den forventede udvikling i de afhængige variable. Et større omfang medfører en finere fordeling af svar, hvorved den gradvise udvikling, der forventes i lineær regression, i højere grad imødekommes. Derudover skal de pågældende labels til svarkategorierne antyde en gradvis udvikling, hvor respondenter har mulighed for at opfatte entydig afstand mellem disse. Dette opnås ved at specificere yderpunkterne af variablerne, mens mellemliggende kategorier blot angiver numeriske værdier (jf. Operationalisering; Bilag 1). De indeværende afhængige variable opstilles på denne måde, hvorved en entydig og meningsfuld afstand opnås. Ved efterlevelsen af disse karakteristika kan de afhængige variable kategoriseres som tilnærmelsesvis intervalskalerede, hvilket muliggør anvendelsen af en lineær regression. Som antydnet i ovenstående skal forholdet mellem de

uafhængige (x) og afhængige variable (y) antyde linearitet. Eftersom de primære uafhængige variable er binært-skaleret kan denne antagelse anskues som værende af mindre betydning, eftersom et eventuelt scatterplot vil vise en ikke meningsgivende illustration (Møller Hansen & Lolle, 2020, s. 420). Modellen sammenligner forskelle i gennemsnit mellem de binært-skalerede variable, hvorfor et scatterplot blot vil vise to søjler med observationerne hertil. Dernæst skal modellens fejllad, også kaldet residualen, være normalfordelte. Dette er gældende for at sikre retmæssige P-værdier eller signifikanssandsynlighed. Et brud på dette opstår, når fordelingen af fejllad er højre- eller venstreskæv, hvormed P-værdierne beregnes ud fra et mere usikkert grundlag. Ligeledes skal modellens fejllad anviser samme varians for kategorierne af de uafhængige variable. Denne betingelse benævnes også homoskedasticitet, hvilket kan opsummeres til et ensartet fejllad på tværs af de primære uafhængige variable. Såfremt betingelsen af homoskedasticitet ikke opfyldes, vil estimeringen af signifikanssandsynligheden for ATE være uhensigtsmæssig. Betydningen af dette er, at signifikanssandsynligheden enten over- eller underestimeres, hvorved muligheden for uhensigtsmæssige resultater opstår. Fejllad som varierer i forlængelse af de uafhængige variable kaldes også for heteroskedasticitet. Betingelsen om homoskedasticitet granskes forud for anvendelsen af den lineære regression, hvoraf en eventuel tilstedeværelse af heteroskedasticitet behandles gennem brugen af robuste standardfejl (Hussain & Lauridsen, 2017, s. 40-44). Afslutningsvis for specificeringen af en lineær model skal omfanget af multikollinearitet granskes. Bekymringen vedrørende multikollinearitet indbefatter en højere grad af korrelation mellem modellens uafhængige variable, hvorved estimeringen af variabelernes betydning forringes. Tilstedeværelsen af stærk korrelation medfører biased standardfejl, der endvidere kan resultere i skævvredne estimater (Hussain & Lauridsen, 2017, s. 24-25). Granskningen heraf foretages ved anvendelse af den variansinflaterende faktor (VIF).

Som en supplerer til analysen af det eksperimentelle design vil der ligeledes blive foretaget en analyse af respondenterne reelle proximity (jf. Operationalisering). Årsagen hertil udspringer af en sondering vedrørende manipuleringen af proximity i eksperimentet samt teoretiske overvejelser. Respondenterne reelle proximity udgør et andet mål for proximity end surveyeksperimentet opstiller, hvorved den reelle distance til CO₂-afgiften kan granskes. Det skal påpeges, at respondenterne reelle nærhed til en CO₂-afgift på landbruget kan tænkes at betinge surveyeksperimentets stimuli, hvorfor stimuli ikke fungerer efter hensigten. Imidlertid

kan respondenternes tilknytning til landbrugssektoren bidrage hertil, hvormed betingelsen af stimuli kan undersøges. Forstået på den måde, at det undersøges om en interaktion mellem surveyeksperimentet og den reelle proximity anviser heterogene effekter. Hertil skal det bemærkes, at variabelen for tilknytning indeholder en variation af proximity, som ikke er et resultat af systematisk og eksogen tildeling. Det vil sige, at variabelen er ikke-eksperimentel, og dermed er den interne validitet af lavere grad, når respondenternes reelle proximity anvendes. Ydermere rapporteres den selvstændige betydning af tilknytning også i den statistiske analyse samtidigt med at den også anvendes i den videre granskning af H1A og H1B.

Analyse

Denne analyse tager udgangspunkt i surveydata, som er indsamlet gennem SurveyXact og behandlet i *STATA*. En nærmere gennemgang af opsætningen og behandlingen af data kan aflæses i bilag 3: *do-file*, som dermed giver mulighed for at replicere undersøgelsen og de statistiske metoder, der er anvendt til analysen. Forskningsspørgsmålet lyder således:

Hvorledes betinges holdninger til usikre policy outcomes af proximity?

Forud for specialets granskning af de opstillede hypoteser præsenteres den analytiske strategi. Af analysen vil der fremgå ustandardiserede koefficienter, hvor der angives stjerner for statistisk signifikans. Der anvendes forskellige niveauer for signifikans og fraværet af en stjerne(r) anviser insignifikante koefficienter. Dette er illustreret som følgende:

Statistisk signifikansniveau		
Symbol	P-værdi	Signifikansniveau
*	$0,01 < p \leq 0,05$	Svag
**	$0,001 < p \leq 0,01$	Moderat
***	$p \leq 0,001$	Stærk

Figur 10: Statistisk signifikansniveau.

Kilde: Hansen & Hansen, 2020, s. 399

I analysen anvendes der en lineær regressionsanalyse, men forud for denne foretages der en rekodning af relevante variable med formålet om at gøre alle variable meningsfulde. Dette indebærer blandt andet frasortering af “Ved ikke” og “Andet”. Efter relevante rekodninger påbegyndes den lineære regressionsanalyse. Imidlertid skal forudsætningerne for den lineære regression efterleves, hvoraf disse ikke vil fremgå eksplicit af analysen (jf. Statistisk analyse; Bilag 3). Analysen struktureres således, at hver hypotese undersøges, hvor der indledes med Hypotese 1, som også er specialets hovedhypotese. I forlængelse af hypotese 1 foretages analysen af hypotese 1A og 1B. I løbet af alle tre delanalyser anvendes ligeledes lineære regressionsanalyser med interaktion. Den lineære interaktionsmodel refererer til analysen mellem x og y, hvor sammenhængen påvirkes af en tredje variabel (jf. Statistisk analyse; Sønderskov, 2015, s. 233). For hver hypotese vil der fremgå en delkonklusion, som samler op på resultaterne og konkluderer på hypoteserne forud for specialets diskussion. Generelt for analysen vil stimulusgruppe 1 omtales som “Lavere Proximity” og stimulusgruppe 2 vil omtales som “Højere Proximity”. Der foretages ingen ændringer af titlen i forhold til kontrolgruppen.

Hypotese 1: Eksperimentiel stimuli

Nedenstående afsnit har til formål at analysere specialets hovedhypotese, som er opstillet på baggrund af specialets forskningsspørgsmål. Granskningen af hypotesen foretages indledningsvist gennem det eksperimentelle design. Hypotesen lyder således:

Hypotese 1 (H1): En højere grad af proximity medfører lavere opbakning til et usikkert policy outcome.

I analysen af hypotese 1 indgår “Lavere proximity” og “Højere proximity”. Kontrolgruppen udelades, da formålet med denne analysedel er at undersøge forskellen mellem stimulusgrupperne. Imidlertid kan kontrolgruppen inddrages for yderligere at belyse hypotese 1. De fire afhængige variable i analysen omhandler opfattet påvirkning af privatøkonomi, opfattet reduktion af CO₂-udledninger ved en CO₂-afgift, vurdering af om de potentielle konsekvenser ved afgiften er nødvendige samt respondenternes holdning til en CO₂-afgift på landbruget (jf. Vælgernes holdning til en CO₂-afgift på landbruget). Alle variable er skaleret således, at respondenterne angiver et svar på en 7-trinsskala, hvoraf yderpunkterne indeholder specifikke

labels, der er relevante for variablen, mens de mellemliggende skalatrin angiver numeriske værdier. De afhængige variable behandles derfor som tilnærmelsesvis intervallskalerede. For en nærmere gennemgang af de fire afhængige variable, se bilag 2.

Nedenstående figur 11 anviser den lineære regressionsanalyse af specialets stimulusgrupper som uafhængig variabel og de fire afhængige variable. Forud for analysen er de to stimulusgrupper rekodet og samlet til én variabel med to kategorier, hvor 0 angiver lavere proximity og 1 angiver højere proximity (Bilag 3). Det er denne rekodning, som anvendes i analysen, hvor eksperimentel proximity indgår.

Lineær regressionsanalyse <i>Eksperimentel proximity</i>	
Variabel	Koefficient
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 355	0,196
Opfattet reduktion af CO2-udledning n = 351	0,088
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 357	0,114
Holdning til CO2-afgift n = 353	-0,019

Figur 11: Lineær regressionsanalyse af eksperimentel proximity.

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,00$. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden, Tilknytning, Risikoaversion & Partitilhørsforhold.

Af ovenstående figur kan de ustandardiserede koefficienter for den lineære regressionsanalyse aflæses. Koefficienterne kan være positive eller negative og angiver den gennemsnitlige ændring i den afhængige variabel ved ændring i den uafhængige variabel. Det vil sige ændringen i y ved at gå fra lavere proximity til højere proximity. Det skal bemærkes, at ingen af resultaterne i figur 11 forekommer statistisk signifikante. Imidlertid er det stadig relevant at påpege, hvilken sammenhæng koefficienterne indikerer. Det kan aflæses, at koefficienten for variablen

omhandlende privatøkonomi er positiv med en værdi på 0,196, hvilket indikerer den forventede sammenhæng. Det vil sige, at respondenter, som indgår i stimulusgruppen for højere proximity, i højere grad angiver, at en CO₂-afgift på landbruget vil påvirke deres privatøkonomi negativt. I forhold til den forventede sammenhæng for denne variabel er forventningen, at respondenterne i gruppen med højere proximity føler en større påvirkning af policy-instrument, eftersom de er tættere på konsekvenserne. Imidlertid er det værd at bemærke, at eksponeringen for højere proximity gennemsnitlig kun angiver 0,196 skalatrin højere.

For variableerne vedrørende opfattet reduktion af CO₂-udledning og vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne, kan koefficienten ligeledes aflæses som positiv med værdier på henholdsvis 0,088 og 0,114. For opfattet reduktion af CO₂-udledningen vil det sige, at respondenter i gruppen med højere proximity i højere grad angiver, at udledningerne falder meget. En lignende sammenhæng kan observeres ved variabelen for nødvendigheden af konsekvenserne. Det vil sige, at respondenter med højere proximity er mere tilbøjelige til at erklære sig enige i, at konsekvenserne ved en CO₂-afgift er nødvendige for at nedbringe udledningerne. Ved at præsentere respondenterne for stimuli vedrørende stigende fødevarepriser og mindre lokalt udvalg af fødevarer er antagelsen, at respondenterne vil opfatte en følelse af større nærhed til CO₂-afgiftens konsekvenser. Antagelsen er, at respondenterne vil være tilbøjelige til at angive, at udledningerne vil falde mindre relativt til gruppen med lavere proximity, samt at konsekvenserne ved en CO₂-afgift er for store. Forventningen til udviklingen i de to afhængige variable skal ansues i forlængelse af de suboptimale betragtninger og teoretiseringen af proximity. Den teoretiske forståelsesramme giver anledning til en antagelse om, at en højere grad af proximity vedrørende et usikkert policy-instrument potentielt nedbryder respondenternes betragtninger og dermed deres tro på instrumentet, eftersom konsekvenserne i højere grad påføres dem. Samme forventning kan fremføres i forbindelse med nødvendigheden af konsekvenserne, hvorved nærheden til det usikre policy-instrument medfører en opfattelse af lavere nødvendighed relativt til en lavere grad af proximity. Resultaterne indikerer derimod det modsatte omend forskellene er statistisk insignifikante. Den sidste afhængige variabel angiver en negativ koefficient på -0,019, hvilket indikerer minimal forskel i holdningen til CO₂-afgiften som følge af stimuli. Sammenhængen kan ligeledes aflæses som statistisk insignifikant. Det vil sige, at respondenter som er blevet eksponeret for henholdsvis en lavere eller højere grad af proximity angiver samme opbakning til policy-instrumentet.

Opsummeret vil det sige, at variablerne vedrørende opfattet påvirkning af privatøkonomien og holdningen til en CO2-afgift er behjælpelige med at granske hypotese 1, da begge koefficienter indikerer en sammenhæng, som bekræfter de teoretiske antagelser. Imidlertid kan det aflæses for alle fire regressionsanalyser, at der ikke forekommer signifikante resultater, hvilket betyder, at de observerede forskelle mellem graden af proximity og svarafgivelsen på de fire afhængige variable ikke er forskellige fra hinanden. Den eksperimentelle stimulus varierer dermed ikke vurderingen af det usikre policy-instrument. I forlængelse heraf findes det relevant at inddrage kontrolgruppen. Dette gøres for at undersøge, om nogle af stimuligruppernes besvarelser er forskellige fra 'udgangspunktet'.

Lineær regressionsanalyse <i>Kontrolgruppen</i>		
Variabel	Koefficient Kontrol vs Lavere prox	Koefficient Kontrol vs Højere prox
Opfattet påvirkning af privatøkonomi	0,089 n = 383	0,204 n = 344
Opfattet reduktion af CO2-udledning	0,050 n = 380	0,124 n = 343
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne	-0,229 n = 388	-0,157 n = 349
Holdning til CO2-afgift	-0,103 n = 388	-0,145 n = 347

Figur 12: Lineær regressionsanalyse af kontrolgruppen overfor eksperimentel proximity.

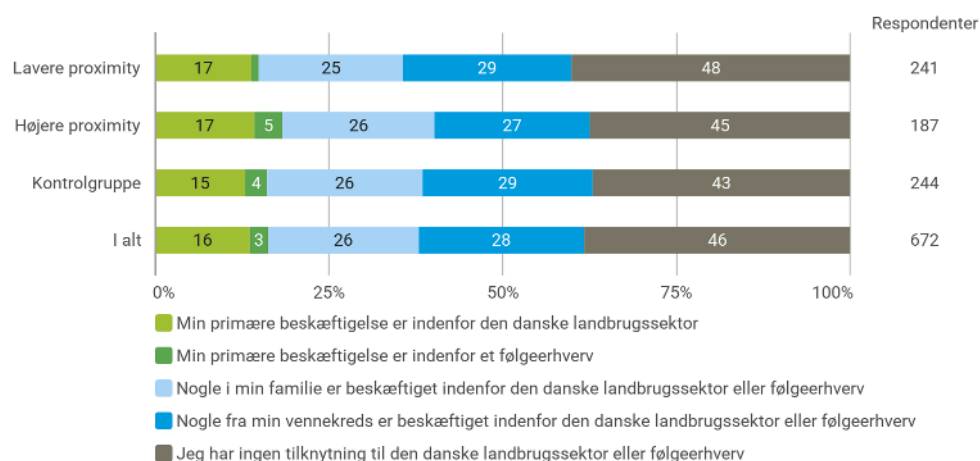
Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,00$. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden, Tilknytning, Risikovillighed & Partitilhørsforhold.

Kontrolgruppen eksponeres udelukkende for den indledende tekst omkring målsætningen om reducerede udledninger og anbefalingen af en CO2-afgift (jf. Eksperimentelle stimuli). Sammenligning med kontrolgruppen fungerer som granskning af det kontrafaktiske scenarie,

hvilket også kan anskues som ‘udgangspunktet’ inden tildelingen af stimuli. Imidlertid viser sammenligningen mellem kontrolgruppen og de to stimuligrupper ingen statistisk signifikante forskelle. Dette kan anskues som værende sigende for respondenternes holdningsdannelse, hvor den eksperimentelle proximity ikke påvirker processen. Det vil sige, at nærheden til policy og konsekvenserne heraf er af mindre betydning for vælgerne holdningsdannelse til et usikkert policy outcome. Ydermere giver sammenligningen anledning til overvejelser vedrørende surveyeksperimentets omstændigheder, som vil fremgå af diskussionsafsnittet.

Interaktionsanalyse med ikke-eksperimentiel proximity

Da resultaterne af ovenstående analyse ikke forekommer statistisk signifikante, findes det relevant at foretage en lineær regressionsanalyse med interaktion af variablen for ikke-eksperimentel proximity. Variablen for ikke eksperimentel-proximity vil i nedenstående analyse omtales som “Tilknytning”, da variablen omhandler respondenternes tilknytning til landbrugssektoren. Relevansen af følgende interaktionsanalyse udspringer af overvejelsen vedrørende betingelsen af surveyeksperimentets effekt. Det er plausibelt, at den eksperimentelle manipulation af proximity påvirkes af respondenternes tilknytning til landbrugssektoren. Eksempelvis er det sandsynligt, at det i højere grad er muligt at foretage manipulationen i forlængelse af respondenter, som ingen tilknytning har til landbruget. Ligeledes kan det medføre en utilstrækkelig granskning af hypotese 1, hvis respondenter med en højere grad af tilknytning ikke reagerer på stimuli givet deres politiske virkelighed. Det kan endvidere opfattes som, at effekten af stimuli estimeres på tværs af tilknytningen til modtagergruppen for CO2-afgiften, hvorved placeringen i modtagergruppen betinger omstændighederne for manipulation. Interaktionsanalysen skal således både anskues som værende en hensigtsmæssig test af hypotese 1, men også teoretisk relevant. Det skal bemærkes, at interaktionsanalysen forringer den interne validitet, eftersom tilknytningen til landbruget ikke kan forventes at være tilfældig, hvorfor nedenstående resultater blot skal ses som korrelationer og ikke kausale sammenhænge.

Figur 13: Fordeling af tilknytning til landbrugssektoren.

Note: Kategorierne “Min primære beskæftigelse er indenfor den danske landbrugssektor” og “Min primære beskæftigelse er indenfor et følgeerhverv” kodes sammen i analysen.

Figur 13 viser fordelingen af variabelen for tilknytning til landbrugssektoren. Det kan aflæses, at der på tværs af de tre eksperimentgrupper forekommer en grundlæggende lige fordeling med minimale udsving, hvorfor det kan antages, at respondenterne er tilfældigt fordelt mellem grupperne. Internt i eksperimentgrupperne kan det observeres, at svarmuligheden “Min primære beskæftigelse er indenfor et følgeerhverv” er delvist underrepræsenteret, især for eksperimentgruppen med lavere proximity. Da svarmuligheden på tværs af alle eksperimentgrupper forekommer af mindre størrelse, vælges det at kode denne svarmulighed sammen med “Min primære beskæftigelse er indenfor den danske landbrugssektor”. Dette gøres med formålet om at undgå statistisk misvisende resultater på grund af den lille størrelse. Derudover antages det, at gruppen ligeledes kan kategoriseres som høj tilknytning, hvorfor det er hensigtsmæssigt at kode dem sammen.

I nedenstående figur 14 kan interaktionsanalysen mellem proximity og tilknytning aflæses. Kolonnen for “Interaktionsled” angiver ændringen i koefficienten relativt til referencekategorien. Det vil sige, at et interaktionsled viser ændringen i effekten af surveyeksperimentet, og om denne ændring er statistisk signifikant forskellig fra referencekategorien. Som anført i ovenstående er det plausibelt, at tilknytningen til landbruget betinger effekten af eksperimentet, hvorfor den højeste grad af tilknytning udgør referencekategorien. Interaktionsleddene viser dermed den relative forskel i effekten af surveyeksperimentet for de øvrige grader af tilknytning (Figur 14).

Interaktionsanalyse <i>Graden af proximity × tilknytning</i>			
Variabel	Interaktionsled Ingen tilknytning	Interaktionsled Venskabelig tilknytning	Interaktionsled Familiær tilknytning
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 355	-0,246	-0,420	-0,214
Opfattet reduktion af CO ₂ -udledning n = 351	0,255	1,315*	0,707
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 357	0,477	0,989	0,703
Holdning til CO ₂ -afgift n = 353	0,116	0,934	0,423

Figur 14: Interaktionsanalyse mellem eksperimentel proximity og tilknytning.

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,000$. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden, Risikoaversion & Partitilhørsforhold. Referencekategori: Beskæftigelse i landbrugssektoren.

Resultaterne fra interaktionsanalysen viser, at interaktionsleddene overvejende ikke er statistisk signifikante. Dette betyder, at der ikke er belæg for, at effekten af proximity er forskellig ved varierende grader af tilknytning. Forskellen mellem en lavere og højere grad af proximity for gruppen med højest tilknytning er dermed ikke forskellig fra de øvrige grader af tilknytning. Imidlertid skal det bemærkes, at interaktionsleddet for venskabelig tilknytning er statistisk signifikant. Det vil sige, at interaktionsleddet viser, at respondenter med en venskabelig tilknytning til en person ansat i landbrugssektoren eller et følgeerhverv påvirkes positivt af stimuli angående afgiftens outcome, relativt til respondenter, der selv er ansat i landbrugssektoren.

Retningen af de øvrige interaktionseffekter er i overensstemmelse med forventningerne hertil. For den afhængige variabel om privatøkonomi indikerer resultaterne, at en lavere grad af tilknytning er forbundet med en negativ ændring i effekten af proximity. Øvrige grader af tilknytning opfatter dermed en mindre grad af påvirkning på deres privatøkonomi ved stimuli i forhold til referencekategorien. Denne fortolkning er omvendt for de øvrige afhængige variable, hvor en lavere grad af tilknytning anviser en positiv ændring i effekten af proximity. Den positive ændring indikerer, at individer med lavere grader af tilknytning i højere grad tror på CO2-afgiftens effektivitet, vurderer konsekvenserne som nødvendige og støtter policy-instrumentet, når de eksponeres for en højere grad af 'proximity' sammenlignet med referencekategorien. Denne tolkning af interaktionseffekterne skal anskues med forbehold for den statistiske insignifikans. Det vil sige, at ændringerne i effekten af surveyeksperimentet ikke kan behandles som gældende.

Betydningen af tilknytning og kontrolvariable

I forlængelse af ovenstående analyse angående den eksperimentelle proximity findes det relevant at belyse og rapportere den selvstændige betydning af tilknytning til landbrugssektoren samt kontrolvariable. Relevansen af tilknytning udspringer af den teoretiske forståelsesramme, hvor proximity også kan defineres som tilstedeværelse i modtagergruppen, hvilket i indeværende design omfatter beskæftigelse i landbrugssektoren. Den selvstændige betydning af tilknytning til landbrugssektoren skal dermed anskues som en udtømmende test af den teoretiske forståelsesramme vedrørende proximity i forhold til designet. Herudover rapporteres betydningen af kontrolvariable, som inkluderer køn, klimaholdning, uddannelse, alder samt politisk viden. Givet den kategoriske behandling af samtlige kontrolvariable vil nedenstående figur udelukkende rapportere statistisk signifikante koefficienter. Ligeledes vil figuren anvende et anderledes format end øvrige figurer i analysen af hensyn til overblikket. De afhængige variable fremgår af kolonnerne, mens de uafhængige variable er specificeret rækkevis.

Lineær regressionsanalyse <i>Kontrolvariable</i>				
	Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 355	Opfattet reduktion af CO2-udledning n = 351	Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 357	Holdning til CO2-afgift n = 353
Venskabelig tilknytning	-0,118	0,224	-0,185	-0,129
Familiær tilknytning	0,449	-0,109	-0,014	0,033
Beskæftigelse i landbruget	0,767*	-0,714*	-1,361***	-1,213***
Klimaholdning	-0,162**	0,178***	0,298***	0,299***
Køn	-	-0,563**	-	-
Ungdoms udd	-	-	-0,645*	-
Mellemlang udd	-	-0,655*	-	-
Politisk viden	-	-	0,109*	0,162**

Figur 15: Lineær regressionsanalyse af tilknytning og kontrolvariable.

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,000$. Resultaterne for variablerne stammer fra den samlede model for surveyeksperimentet (Figur 11). Referencekategori: Ingen tilknytning til landbrugssektoren, Mand, Lang videregående uddannelse, Region Nordjylland.

Indledningsvist for fortolkningen af ovenstående resultater skal referencekategoriernes specificeres. For variablen omkring tilknytning udgøres referencekategorien af respondenter med ingen tilknytning til landbrugssektoren. Det vil sige, at ovenstående koefficienter angiver den relative forskel til denne kategori på den afhængige variabel. Endvidere er referencekategorien 'Mand' i variablen omkring køn, mens referencen for uddannelse er 'Lang videregående uddannelse'. Politisk viden skal ansues som en tilnærmelses intervallskaleret variabel, hvorfor

koefficienten skal tolkes som den umiddelbare ændring i den afhængige variabel ved en gradvis højere politisk viden. Det samme er gældende for det konstruerede indeks omkring klimaholdning.

Overordnet for variabelen omkring tilknytning kan det observeres, at der udelukkende forekommer statistisk signifikante resultater for 'Beskæftigelse i landbruget'. Det vil sige, at svarafgivelserne for den højeste grad af tilknytning til landbrugssektoren er forskellige relativt til den laveste grad af tilknytning. Beskæftigelse i landbruget anviser en ustandardiseret forskel på 0,767 i forhold til privatøkonomi, hvilket indikerer en større opfattet påvirkning af deres privatøkonomi. Dette er forventeligt, eftersom graden af tilknytning til landbruget, og dermed CO₂-afgiften, medfører større økonomiske omkostninger. Hertil skal det påpeges, at ingen af de mellemliggende kategorier forekommer signifikante. Betydningen af tilknytning i forhold til privatøkonomi er således afgrænset til forskellen mellem den laveste og højeste tilknytning. Imidlertid skal det bemærkes, at forskellene overvejende anviser det forventede, omend de er insignifikante, idet en familiær relation medfører en ustandardiseret forskel på 0,449. Påvirkningen af privatøkonomi er således højere end referencekategorien, men lavere end den højeste grad af tilknytning. Endvidere for opfattelsen af privatøkonomisk påvirkning forekommer der en statistisk signifikant betydning af klimaholdning, der fremgår med en negativ koefficient. En højere grad af orientering mod klima og miljø indebærer dermed mindre opfattelse af privatøkonomisk påvirkning. Forklaringen til dette skal ansues i forlængelse af respondenternes præferencer, hvor en højere grad af klimaholdning indikerer præferencernes orientering mod klima og miljø. Den negative koefficient kan tolkes som forberedelse mod en eventuel indfrielse af præferencerne. Hermed er respondenter med en højere score på indekset for klimaholdninger indstillet på en CO₂-afgift og konsekvenserne herved.

Samme tendenser gælder for variabelen omkring CO₂-afgiftens forventede reduktion. Den relative forskel til gruppen med den højeste tilknytning forekommer statistisk signifikant med en ustandardiseret koefficient på -0,714. Respondenter med beskæftigelse i landbrugssektoren tror dermed i mindre grad på policy-instrumentet. De mellemliggende kategorier er fortsat insignifikante, mens de relative forskelle viser gradvis større tro på afgiftens reduktion i takt med lavere tilknytning. Overordnet kan disse forskelle understøtte betydningen af proximity for respondenternes betragtninger, hvorved deres håndtering af CO₂-afgiftens usikre outcome påvirkes af tilknytningen til landbrugssektoren. Det vil sige, at respondenter med den højeste

grad af tilknytning i mindre grad tror på CO₂-afgiftens reduktion relativt til referencekategorien, da nærheden til konsekvenserne øger omkostningerne ved de suboptimale betragtninger. Insignifikansen af de mellemliggende kategorier indebærer imidlertid, at denne variation i omkostningerne ved de suboptimale betragtninger givet proximity må afgrænses til direkte tilknytning til landbrugssektoren i form af beskæftigelse. Indekset for klimaholdning er ligeledes statistisk signifikant med koefficient på 0,178. En højere grad af orientering mod klima og miljø korrelerer således med større tro på afgiftens outcome, hvilket er forventeligt (Drews & van den Bergh, 2016; Klima- og miljøholdninger). Vignetterne beskriver CO₂-afgiftens outcome som værende usikker i forhold til omfanget af reduktion, hvormed implementeringen af policy-instrumentet ikke kan øge omfanget af udledninger. Koefficienten for klimaholdning kan således tolkes som optimisme forbundet med indfrielse af præferencer. Herudover er køn ligeledes statistisk signifikant, hvoraf den ustandardiserede koefficient på -0,563 er den relative forskel fra 'Mand' til 'Kvinde'. Kvinder tror dermed i lavere grad på CO₂-afgiftens outcome relativt til mænd. En umiddelbar tolkning af dette kunne tilkobles graden af risikoaversion ved køn, hvoraf mænd er mindre tilbøjelige til at være risikoaverse end kvinder (Filippin, 2022). Imidlertid kontrollerer ovenstående regressionsanalyse for graden af risikoaversion, hvorfor dette umiddelbart kan afvises. Dog kan målingen af risikoaversion ikke anskues som udtømmende, og det er derfor plausibelt, at kontrollen ikke korrigerer herfor. Den inddragede litteratur omkring klima- og miljøholdninger specificerer ikke en betydning af køn, hvormed ovenstående forklaring om risikoaversion findes sandsynlig. Afslutningsvis for variabelen omkring CO₂-afgiftens outcome kan det observeres, at respondenter med en mellemlang videregående uddannelse anviser en statistisk signifikant koefficient på -0,655 relativt til respondenter med en lang videregående uddannelse. Dette er overensstemmende med den inddragede litteratur omkring klima- og miljø, hvoraf det beskrives, at uddannelse kan have en betydning for opfattelsen af effektivitet ved et policy-instrument.

Tilknytning i form af beskæftigelse i landbrugssektoren og klimaholdning er endvidere statistisk signifikante angående nødvendigheden af konsekvenserne ved CO₂-afgiften. Førstnævnte skal anskues i forlængelse af nærheden til policy-instrumentets konsekvenser, hvoraf det at være en del af den gruppe, der direkte rammes af politikken (som landmænd ved en CO₂-afgift), fører til en anderledes vurdering. Denne forskel i nødvendigheden af konsekvenserne kan forklares ved tilstedeværelsen af incitamentseffekter- og

fortolkningseffekter. Beskæftigede i landbrugsektoren har i højere grad et incitament til at være imod policy-instrumentets konsekvenser, idet en CO₂-afgift påvirker deres indtægtsgrundlag. Endvidere kan landmænd fortolke CO₂-afgifter som en politisk og social kritik af deres erhverv. Når en afgift pålægges specifikt landbrugssektoren, kan det opfattes som en markering af sektoren som ugunstig for miljøet. Dette kan føre til en defensiv holdning og en følelse af at blive uretfærdigt udpeget, hvilket forstærker modstanden. Afgiften kan således opstille et skel mellem sektoren og den øvrige befolkning, hvor de beskæftigedes vurdering af konsekvenserne ved policy-instrumentet afspejler modstand mod dette. Betydningen af klimaholdning er overlappende med ovenstående omkring orientering og indfrielse af præferencer, hvoraf større omfang af klimaholdning korrelerer med nødvendigheden af konsekvenserne. CO₂-afgiftens konsekvenser er dermed i højere grad nødvendige, eftersom det er grundlaget for indfrielsen af deres præferencer. Endvidere forekommer der en statistisk signifikant forskel til ungdomsuddannelse, hvilket indikerer en socioøkonomisk betydning. Det vil sige, at et lavere uddannelsesniveau, relativt til en lang videregående uddannelse, medfører lavere nødvendighed af afgiftens konsekvenser. Afslutningsvis kan det observeres, at politisk viden ligeledes har en betydning. Dette kan forklares ved en højere grad af viden omkring den politiske virkelighed, hvoraf nødvendigheden af en CO₂-afgift synes at præge debatten omkring klimaforandringer (jf. Vælgernes dilemma).

For den sidste afhængige variabel, som omhandler respondenternes holdning til en CO₂-afgift på landbruget, kan det aflæses, at der forekommer en statistisk signifikant forskel mellem respondenter, som ingen tilknytning har og dem som er beskæftiget i landbrugssektoren. Den ustandardiserede koefficient kan aflæses til -1,213, hvilket indikerer, at beskæftigelse i landbrugssektoren medfører mindre opbakning til en CO₂-afgift. For tilknytning i form af venskabelig og familiær tilknytning er værd at bemærke, at koefficienterne forekommer lave og insignifikante, hvilket indikerer, at der ikke forekommer en forskel i svarafgivelsen mellem gruppen uden tilknytning overfor venskabelig og familiær tilknytning. Forklaringen vedrørende tilknytning skal ses i forlængelse af ovenstående argumenter, som bliver ført i forlængelse af respondenternes vurdering af konsekvenserne. Grundlæggende kan der argumenteres for, at respondenternes tilknytning til landbrugssektoren kan ses som en højere grad af proximity, hvilket åbner op for tilstedeværelsen af incitaments- og fortolkningseffekter. Udover denne sammenhæng kan det aflæses af figur 15, at variabelen for klimaholdning forekommer signifikant.

Den ustandardiserede koefficient kan aflæses med en positiv hældning, hvilket indikerer, at en højere grad af orientering mod klima og miljø anviser større opbakning til policy-instrumentet. Forklaringen bag dette kan være, at respondenternes opbakning til en CO₂-afgift på landbruget er betinget af deres orientering mod klima- og miljøpolitik, hvor en CO₂-afgift på landbruget vil imødekomme dette. Afslutningsvis kan det aflæses, at variabelen for politisk viden forekommer statistisk signifikant med en positiv koefficient på 0,162. Denne sammenhæng indikerer, at jo højere respondenterne har vurderet deres politiske viden, jo mere opbakning angiver de til CO₂-afgiften, hvilket kan forklares ved respondenternes øgede forståelse af, at afgiften er nødvendig (jf. Vælgernes dilemma).

Delkonklusion

På baggrund af den indledende analyse af surveyeksperimentet findes der ikke belæg for hypotese 1. Den eksperimentelle stimuli medfører variation mellem grupperne, men denne forekommer statistisk insignifikant. Variationen kan således ikke siges at være forskellig fra hinanden. Imidlertid kan fortolkningen af disse resultater give anledning til en overvejelse omkring betydningen af proximity, hvor respondenterne håndterer det usikre policy-instrumentet uafhængigt af deres nærhed til konsekvenserne. Det vil sige, at deres holdningsdannelse vedrørende CO₂-afgiften ikke påvirkes af, om deres politiske virkelighed frames som værende tæt på. I den forstand konstruerer det en forståelse af holdningsdannelsen, hvor respondenterne kan se bort fra egne gevinster og tab i form af incitaments- og fortolkningseffekter. Imidlertid kan analysen af surveyeksperimentet også anskues som værende en utilstrækkelig afprøvning af hypotese 1, eftersom stikprøven indeholder variation omkring tilknytning til landbruget. Der kan således fremføres et argument om uhensigtsmæssige omstændigheder for at manipulere nærheden til afgiften, men også en manglende granskning af den teoretiske forståelsesramme. For at imødekomme dette udføres en interaktionsanalyse med tilknytning, hvor alle interaktionsled forekommer statistisk insignifikante med undtagelse af gruppen med venskabelig tilknytning i forhold til afgiftens outcome (Figur 14). Tolkningen af disse resultater skal gøres med forbehold for den interne validitet, eftersom tilknytningen ikke kan forventes at være tilfældigt fordelt blandt respondenterne. Interaktionsanalysen viser dermed ikke belæg for overvejsen vedrørende uhensigtsmæssig granskning af hypotese 1, hvorved der fortsat ikke er belæg for hypotesen. Imidlertid anviser afrapporteringen fra den lineære regression med

tilknytning belæg for hypotese 1, idet denne variabel indfanger ikke-eksperimentel proximity (Figur 15). Af analysen forekommer den relative forskel mellem ingen tilknytning og beskæftigelse i landbrugssektoren statistisk signifikant på tværs af alle fire afhængige variable. Det vil sige, at en højere grad af tilknytning til landbrugssektoren anviser en større opfattelse af privatøkonomiske omkostninger, lavere tro på afgiftens effektivitet, lavere nødvendighed af konsekvenserne ved afgiften samt lavere opbakning til selve policy-instrumentet.

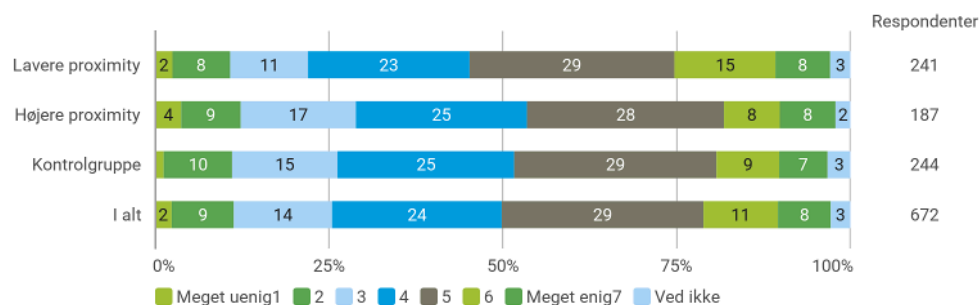
Resultaterne fra den eksperimentelle analyse giver dermed anledning til falsificering af hypotese 1. På baggrund heraf findes det nødvendigt at genbesøge den opstillede teoretiske ramme, hvor betydningen af proximity i højere grad kan tilkobles tilstedeværelsen i modtagergruppen, forstået som tilknytning til landbrugssektoren. Det vil sige, at betydningen af proximity i forbindelse med et usikkert policy outcome skal ansues i forlængelse af modtagergruppen.

Hypotese 1A: Risikoaversion

Analysens anden del tager udgangspunkt i hypotese 1A. Hypotese 1A er udformet som en underhypotese til hypotese 1, hvorfor den i højere grad tager afsæt i litteraturen omkring risikoaversion (jf. Usikkerhed som et grundvilkår i politik).

Hypotese 1A: En højere grad af risikoaversion medfører større modstand overfor et usikkert policy outcome.

For at analysere den forventede sammenhæng mellem graden af risikoaversion og holdningen til en CO₂-afgift på landbruget anvendes der en lineær regression, hvor ustandardiserede koefficienter afrapporteres. Efterfølgende foretages en interaktionsanalyse mellem surveyeksperimentet og graden af risikoaversion for at granske det indbyrdes forhold mellem faktorerne (Figur 2). Afslutningsvist inddrages variabelen for tilknytning ligeledes i en interaktionsanalyse for at granske betydningen af ikke-eksperimentel proximity givet risikoaversion. Indledningsvist foretages der deskriptiv statistik af variabelen for risikoaversion. “Meget uenig” angiver risikoaversion, mens “Meget enig” angiver risikovillighed.

Figur 16: Fordeling af risikoaversion.

Note: Spg.: *Hvor enig er du i følgende udsagn: - Jeg er generelt villig til at tage chancer.* Svarkategorien “Ved ikke” kodes som missing i analysen.

Det kan aflæses af figur 16, at fordelingen internt i de tre eksperimentgrupper forekommer med udsving. Svarkategorierne “4” og “5” udgør de største andele med en samlet andel på omkring 53% af svarafgivelserne. Omvendt kan det aflæses, at kategorierne “Meget uenig” og “Meget enig” forekommer af mindre størrelse. Imidlertid forekommer svarafgivelserne lige fordelt på tværs af de tre eksperimentgrupper.

Figur 17 viser den lineære regressionsanalyse mellem risikoaversion og de fire afhængige variable. Det vil sige den horisontale linje i figur 2, som blev præsenteret under opstillingen af hypotesen (jf. Risikoaversion - Hypotese 1A).

Lineær regressionsanalyse <i>Risikoaversion</i>	
Variabel	Koefficient
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 355	0,142*
Opfattet reduktion af CO2-udledning n = 351	0,169*
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 357	0,105

Holdning til CO2-afgift n = 353	0,083
------------------------------------	-------

Figur 17: Lineær regression med risikoaversion.

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,000$. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden, Tilknytning & Partitilhørsforhold.

Af figur 17 kan der aflæses to signifikante resultater ved henholdsvis opfattet påvirkning af privatøkonomi samt reduktion af udledninger. Omvendt kan det aflæses, at variablerne for konsekvensernes nødvendighed og holdningen til CO2-afgiften forekommer insignifikante. For variablen omhandlende privatøkonomi indebærer den positive koefficient, at respondenter, som i højere grad er risikovillige, opfatter en større påvirkning af deres privatøkonomi. I forhold til den teoretiske forståelsesramme kan der argumenteres for, at respondenter, som er mere risikovillige, er villige til at acceptere de økonomiske konsekvenser ved en usikker CO2-afgift. Dette kan være en indikation af, at risikovillige respondenter er bevidste omkring hvilke risici, der er forbundet med et usikkert policy-instrument. For den afhængige variabel vedrørende opfattet reduktion af CO2-udledningerne kan koefficienten ligeledes aflæses som positiv, hvilket betyder, at en højere grad af risikovillighed korrelerer positivt med troen på, at en CO2-afgift vil medvirke til reduktion af udledningerne. Dette kan forklares ved teoretiseringen af risikoaversion og de suboptimale betragtninger, hvoraf policy-instrumentets usikkerhed udgør forskellig størrelse. For de risikoaverse respondenter udgør usikkerheden ved afgiften en større betydning og påvirker dermed deres betragtninger, mens et gradvist større fravær af risikoaversion mindsker betydningen. Dette kan ligeledes sammenholdes med den tredje afhængige variabel, som ligeledes indikerer en positiv sammenhæng, hvorved risikovillige respondenter i højere grad erklærer sig enige i, at konsekvenserne ved en CO2-afgift er nødvendige. For den sidste afhængige variabel kan det aflæses, at koefficienten ligeledes er positiv, hvilket indikerer sammenhæng mellem en højere grad af risikovillighed og opbakning til policy instrumentet, dog med forbehold for insignifikans.

De positive sammenhænge mellem de fire afhængige variable kan forklares ved, at respondenter, der er mere tilbøjelige til at tage risici, også er mere tilbøjelige til at acceptere risiciene ved afgiften. Dette kan potentielt skyldes deres tro på afgiftens effektivitet som et instrument, hvilket er forbundet med deres overbevisning om, at den vil reducere

CO2-udledninger. De risikovillige respondenter opfatter dermed et mere effektivt instrument, hvoraf de i højere grad også kan identificere dens implikationer, såsom økonomiske konsekvenser. Imidlertid er det ikke alle koefficienter som angiver signifikante sammenhænge. For de afhængige variable vedrørende opfattet påvirkning af privatøkonomien og opfattet reduktion af CO2-udledningen forekommer sammenhængene signifikante. Det vil sige, at de bidrager til granskningen af hypotese 1A og betydningen af risikoaversion ved et usikkert policy outcome. Det kan aflæses for variablene omhandlende vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne og holdningen til en CO2-afgift, at disse forekommer insignifikante. Analysen giver dermed ikke belæg for hypotese 1A, eftersom risikoaversion ikke korrelerer med lavere opbakning til afgiften.

I forlængelse af ovenstående analyseres interaktionen mellem eksperimentel proximity og risikoaversion (jf. Risikoaversion - Hypotese 1A; Figur 2). Følgende figur viser interaktionsanalysen mellem proximity og risikoaversion fordelt mellem de fire afhængige variable.

Interaktionsanalyse <i>Graden af proximity × risikoaversion</i>	
Variabel	Interaktionsled
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 355	-0,121
Opfattet reduktion af CO2-udledning n = 351	0,149
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 357	0,069
Holdning til CO2-afgift n = 353	0,104

Figur 18: Interaktionsanalyse mellem eksperimentel proximity og risikoaversion.

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,000$. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden, Tilknytning & Partitilhørsforhold.

Det kan aflæses af figur 18, at ingen af interaktionsleddene forekommer statistisk signifikante. Herved er effekten af proximity ikke forskellig givet variationen i respondenternes grad af risikoaversion. Imidlertid kan det observeres af leddenes retning, at de stemmer overens med den teoretiske forventning. For påvirkningen af privatøkonomi fremgår der et negativt interaktionsled, hvilket indikerer, at effekten af stimuli er relativt lavere givet variationen i risikoaversion. Det vil sige, at eksponeringen for en højere grad af proximity anviser mindre privatøkonomisk påvirkning relativt til en lavere grad givet variationen i risikoaversion. Interaktionsleddets retning stemmer overens med forventningen, eftersom risikovillige respondenter i mindre grad påvirkes af nærheden til et usikkert policy-instrument. Resultaterne for de øvrige interaktionsled kan aflæses som positivt rettede, hvilket ligeledes er teoretisk forventet. Eksponeringen for en højere grad af proximity relativt til lavere grad anviser dermed en større tro på afgiftens effektivitet, nødvendigheden af konsekvenserne samt opbakning til policy-instrumentet ved variationen af risikoaversion. Interaktionsleddene indikerer dermed, at respondenter som i højere grad er risikovillige, håndterer nærheden til et usikkert policy-instrument og dets konsekvenser anderledes, omend leddene er insignifikante.

I analysen af hypotese 1A anvendes variablen for tilknytning til landbrugssektoren som en supplerende variabel for proximity. Hermed inddrages den ikke-eksperimentelle proximity, som indfanges på anden vis end ved surveyeksperimentet. Omstændighederne vedrørende den interne validitet indbefatter fortsat en lavere grad.

Interaktionsanalyse <i>Tilknytning × risikoaversion</i>			
Variabel	Interaktionsled Ingen tilknytning	Interaktionsled Venskabelig tilknytning	Interaktionsled Familiær tilknytning
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 355	-0,116	-0,243	-0,288
Opfattet reduktion af CO ₂ -udledning n = 351	0,363*	0,297	0,306

Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 357	0,620***	0,181	0,534**
Holdning til CO2-afgift n = 353	0,498***	0,174	0,274

Figur 19: Interaktionsanalyse mellem tilknytning og risikoaversion

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,000$. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden & Partitilhørsforhold. Eksperimentet er yderligere inddraget som kontrol. Referencekategori: Beskæftigelse i landbrugssektoren.

Af figur 19 kan interaktionsanalysen mellem tilknytning og risikoaversion aflæses, hvor der kan tolkes på interaktionsleddene. For variablen vedrørende opfattet påvirkning af privatøkonomi forekommer der ikke nogen statistisk signifikante resultater. Det vil sige, at der ikke er forskel mellem forskellige grader af tilknytning og respondenternes svarafgivelse på privatøkonomi givet variation af risikoaversion.

For variablen vedrørende CO2-afgiftens effektivitet kan det aflæses, at interaktionsleddet for gruppen uden tilknytning til landbrugssektoren er statistisk signifikant og positiv. Dette betyder, at respondenter uden tilknytning til landbrugssektoren i højere grad tror på effekten af policy-instrumentet sammenlignet med de respondenter, som besidder den højeste tilknytning, afhængigt af variationen i graden af risikoaversion. Forklaringen heraf knytter sig til betydningen af nærhed og risikoaversion i forhold til respondenternes betragtninger. En lavere grad af nærhed distancerer respondenterne fra afgiftens usikre outcome og konsekvenserne. Imidlertid er usikkerheden fortsat af betydning for respondenternes suboptimale betragtninger, hvoraf det signifikante interaktionsled indikerer, at denne betydning mindskes ved gradvis større præference for risiko. Den laveste grad af tilknytning til CO2-afgiften og en gradvist højere grad af risikovillighed indebærer dermed en relativt større tro på afgiftens effektivitet, eftersom usikkerheden udgør en mindre størrelse. De øvrige grader af nærhed i form af venskabelig og familiær tilknytning forekommer insignifikante, mens interaktionsleddene kan aflæses som positive. Hermed er betydningen af nærhed givet variation i risikoaversion afgrænset til forholdet mellem den laveste og højeste grad af tilknytning.

For variabelen vedrørende konsekvensernes nødvendighed kan det aflæses, at interaktionsleddet for respondenter uden tilknytning til landbrugssektoren forekommer statistisk signifikant med en ændring på 0,620. Dette betyder, at respondenter uden tilknytning til landbrugssektoren i højere grad vurderer konsekvenserne som nødvendige sammenlignet med de respondenter, som besidder den højeste tilknytning, afhængigt af variation i graden af risikoaversion. Ydermere kan det aflæses, at respondenter med en familiær tilknytning har et interaktionsled på 0,534, som også er statistisk signifikant. Årsagen til disse forskelle i nødvendigheden af konsekvenserne skal ansues i forlængelse af ovenstående, hvoraf distancen til afgiftens usikre outcome og konsekvenserne varierer grundlaget for respondenternes vurdering. Forstået på den måde, at en lavere grad af nærhed samt en større præference for risiko medfører større accept af konsekvenserne, eftersom respondenternes kontaktflade til afgiften er lavere relativt til referencekategorien, som har den højeste tilknytning.

Afslutningsvis kan det aflæses, at respondenternes holdning til en CO₂-afgift på landbruget er statistisk signifikant for respondenter uden tilknytning til landbrugssektoren. Dette betyder, at respondenter uden tilknytning i højere grad støtter en CO₂-afgift sammenlignet med de respondenter, som besidder den højeste tilknytning givet variation i graden af risikovillighed. På tværs af alle tre former for tilknytning kan hældningen på interaktionsleddet aflæses som positivt, hvilket generelt indikerer en større relativ opbakning til policy-instrumentet givet variationen i risikoaversion. Det statistisk signifikante resultat vedrørende holdningen for respondenter uden tilknytning anviser det forventede forhold mellem proximity og risikoaversion. Dette skyldes, at respondenter med den laveste grad af nærhed til afgiften i højere grad er for policy-instrumentet givet deres variation i præferencen for risiko. Den relativt større opbakning til afgiften skal ansues i forlængelse af kontaktfladen til policy-instrumentet, hvoraf den mindste kontaktflade og gradvist større præference for risiko indebærer en relativt mindre betydning af usikkerheden, eftersom konsekvenserne ikke relateres direkte hertil, mens dette er gældende for den største kontaktflade.

Opsummeret kan der argumenteres for, at interaktionsanalysen mellem tilknytning og risikoaversion indikerer, at betydningen af tilknytning til landbrugssektoren varierer respondenternes svarafgivelse på de afhængige variable afhængigt af risikoaversion.

Delkonklusion - Hypotese 1A

Analysen for hypotese 1A viser, at risikoaversion er af mindre betydning end teoretiseret. Overordnet har graden af risikoaversion en statistisk signifikant betydning for opfattet privatøkonomi og policy-instrumentets effektivitet. Det betyder, at graden af risikoaversion medfører en variation i perspektivet på CO2-afgiftens påvirkning af privatøkonomi samt opfattelse af policy-instrumentets effektivitet. Påvirkningen af privatøkonomi skal forstås som, at risikovillige respondenter er opmærksomme på usikkerheden ved afgiftens outcome og anerkender en eventuel privatøkonomisk påvirkning. Omvendt er risikoaverse respondenter ligeledes orienteret omkring usikkerheden, men vil forsøge at afbløde eller aflaste en privatøkonomisk påvirkning. Endvidere viser resultaterne, at risikovillige respondenter i højere grad tror på afgiftens outcome, hvilket stemmer overens med den teoretiske forståelsesramme. Risikovillige reagerer i mindre omfang på policy-instrumentets usikkerhed, hvorfor de forventer en større reduktion, mens risikoaverse respondenter inkluderer usikkerheden i deres suboptimale betragtninger. Imidlertid viser graden af risikoaversion ingen betydning for opbakningen til afgiften, hvorfor der ikke findes belæg for hypotese 1A og denne må falsificeres.

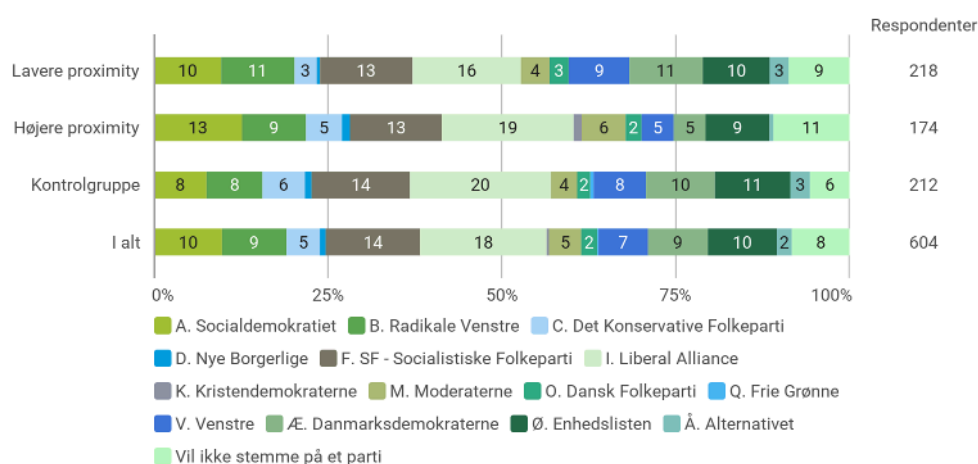
For en yderligere granskning af hypotese 1A foretages der i ovenstående analyse to interaktionsanalyser. Interaktionsanalysen for graden af proximity og risikoaversion indikerer ingen statistisk signifikante interaktionsled, hvilket betyder, at graden af risikoaversion ikke varierer effekten af stimuli. Herved er der ikke belæg for det indbyrdes forhold mellem den eksperimentelle stimuli og risikoaversion (Figur 2). Omvendt kan det aflæses af interaktionsanalysen mellem tilknytning og risikoaversion, at der er signifikante interaktionsled, hvilket anviser, at betydningen af tilknytning til landbrugssektoren varierer givet graden af risikoaversion. Det vil sige, at der findes belæg for forholdet mellem tilknytning og risikoaversion, hvilket understøtter det opstillede kryds, som præsenteres i figur 2.

Hypotese 1B: Partitilhørsforhold

Afslutningsvis for analysen vil hypotese 1B blive gransket. Denne omhandler betydningen af partitilhørsforhold i forlængelse af et usikkert policy outcome:

Hypotese 1B: Ved et usikkert policy outcome er vælgerne mere tilbøjelige til at følge deres partitilhørsforhold.

Den opstillede hypotese centrerer sig omkring respondenternes partitilhørsforhold, hvoraf dette er målt gennem en variabel, som indfanger deres forventede stemme til et fremtidigt folketingsvalg (Bilag 1; jf. Operationalisering). Som anført i udfoldelsen af hypotesen knytter betydningen af partitilhørsforholdet sig til de suboptimale betragtninger, hvorved respondenterne anvender deres partipolitiske orientering til at udbedre deres viden omkring og troen på en CO2-afgift på landbruget (jf. Teoretisk forståelsesramme; Partitilhørsforhold - Hypotese 1B). Der foretages indledningsvist deskriptiv statistik af variabelen vedrørende partitilhørsforhold.

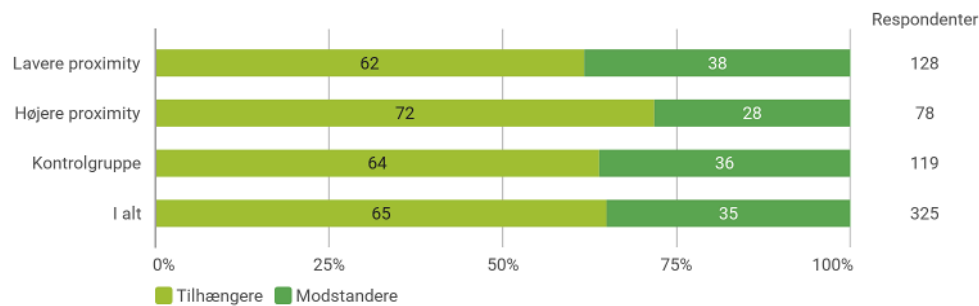
Figur 20: Fordeling af partitilhørsforhold.

Note: Kategorierne “Vil ikke stemme” & “Vil stemme blank” er kodet sammen til “Vil ikke stemme på et parti”. Derudover er “Andet parti”, “Har ikke stemmeret” og “Ønsker ikke at svare” kodet som missing.

Af figur 20 kan det aflæses, at alle partier er repræsenteret i større eller mindre grad blandt respondenterne. Den interne fordeling mellem partierne forholder sig således, at “Liberal Alliance” og “SF” er de partier med størst tilslutning, mens “Nye Borgerlige” og “Kristendemokraterne” er af mindst størrelse.

Analysen af hypotese 1B forudsætter, at partierne kan opdeles i henholdsvis tilhængere overfor modstandere af en CO2-afgift på landbruget, hvorfor der foretages en rekodning af variabelen forud for analysen. Opdelingen baserer sig på partiernes udmeldinger vedrørende afgiften samt eventuelt historiske forhold. På baggrund af udtalelser kan Danmarksdemokraterne, Venstre, Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige kategoriseres som modstandere, mens SF, Alternativet, Radikale Venstre og Enhedslisten som tilhængere. Venstre inddrages og

kategoriseres som modstander på grund af de historiske forhold. Hertil skal det nævnes, at dette i overvejende grad baserer sig på partiets historie som landbrugsparti (jf. Hvorfor er vælgerne usikre?). Derudover er det relevant at påpege, at variabelen indfanger respondenternes forventede stemmeafgivelse ved et folketingsvalg, hvorfor dette historiske forhold forventes afspejlet heri.

Figur 21: Fordeling af tilhængere og modstandere.

Note: Tilhænger = Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og SF; Modstander = Danmarksdemokraterne, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige og Venstre. Øvrige partier og stemmeadfærd er kodet som missing.

Fordelingen af variabelen på tværs af grupperne viser, at andelen af modstandere og tilhængere ikke er ligeligt fordelt. Der forekommer en større andel af tilhængere i gruppen, som har fået vignetten omkring en højere grad af proximity relativt til gruppen med en lavere grad. Dette betyder endvidere, at omfanget af modstandere også er forskelligt mellem stimuligrupperne. Fordelingen indebærer også, at der generelt i det indsamlede data forekommer en større andel af tilhængere end modstandere. Endvidere skal det bemærkes, at der forekommer en forskel i mængden af respondenter i grupperne, hvor der blandt andet kun er 78 respondenter i eksperimentgruppen for højere proximity. Nedenstående figur 22 viser resultaterne fra en regressionsanalyse for hver af de afhængige variable, hvor variabelen for modstander og tilhænger er den uafhængige variabel.

Lineær regressionsanalyse <i>Partitilhørsforhold</i>	
Variabel	Koefficient Tilhænger vs Modstander
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 184	1,040**
Opfattet reduktion af CO2-udledning n = 181	-0,695
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 186	-1,376**
Holdning til CO2-afgift n = 182	-1,695***

Figur 22: Lineær regressionsanalyse med partitilhørsforhold.

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,000$. Tilhænger = Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre & SF. Modstander = Danmarksdemokraterne, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige & Venstre. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden, Tilknytning & Risikoaversion.

Figuren angiver den gennemsnitlige forskel på den respektive afhængige variabel, hvoraf forskellen estimeres som den relative forskel fra tilhænger til modstander (Bilag 3). Resultaterne i tabellen skal anskues som en umiddelbar granskning af hypotese 1B. Herved undersøges det, om kategoriseringen som tilhænger korrelerer med opbakning og tro på CO2-afgiften. Imidlertid skal det nævnes, at respondenternes partitilhørsforhold ikke kan forventes at være tilfældigt fordelt. Analysen bærer således præg af at granske forskelle, men ikke en nærmere årsagssammenhæng. Regressionsanalyserne indeholder relevante tredje variable for at imødekomme betingelserne omkring spuriøsitet (jf. Statistisk analyse). Det skal bemærkes, at det kun er resultatet for opfattet reduktion af udledninger, som forekommer insignifikant.

Øverst i tabellen kan det aflæses, at en partipolitisk orientering som modstander i højere grad medfører, at en CO2-afgift på landbruget vil påvirke deres privatøkonomi negativt. Koefficienten kan aflæses til 1,040 og anviser dermed, at opfattelsen af påvirkning på

privatøkonomi stiger, når respondenterne har et partitilhørsforhold, der kan kategoriseres som modstander. Tilhørsforholdet som modstander medfører således i højere grad en opfattelse af, at de vil blive påvirket negativt af en CO₂-afgift på landbruget. I forlængelse heraf skal det nævnes, at analysen blandt andet kontrollerer for tilknytning til landbrugssektoren, hvorfor denne forskel kan afgrænses fra beskæftigelse indenfor landbruget. Endvidere fremgår det af tabellen, at orienteringen som modstander medfører lavere tro på CO₂-afgiftens effekt på udledninger relativt til tilhænger. Troen på policy-instrumentets effekt falder med -0,695 skalatrin, hvilket indikerer, at en partipolitisk orientering som modstander i højere grad bærer præg af et relativt mindre effektivt tiltag. Imidlertid forekommer denne forskel statistisk insignifikant, hvorved betragtninger må ansues som værende overlappende. I modsætning hertil er nødvendigheden af CO₂-afgiftens konsekvenser signifikant forskellig mellem grupperne med en ustandardiseret koefficient på -1,376. Dette betyder, at respondenter som angiver partipolitisk overbevisning som modstander i lavere grad vurderer, at konsekvenserne af policy-instrumentet er nødvendige for at indfri præferencer vedrørende klima og miljø. I forlængelse af de suboptimale betragtninger skal dette forstås som en understøttelse af vælgernes forsøg på at udbedre disse gennem partitilhørsforhold. Med den interne validitet in mente kan det observeres, at en partipolitisk orientering som 'modstander' korrelerer med en lavere grad af accept af konsekvenserne. Udbedringen kan forstås som, at respondenterne søger imod partiet, som forventes at maksimere indfrielsen af deres præferencer. Omvendt kan der også argumenteres for, at selve partitilhørsforholdet påvirker respondenternes præferencer, hvorfor deres accept af konsekvenserne afspejler dette. Opsummeret forekommer der en forskel i nødvendigheden af konsekvenserne, hvilket understøtter betydningen af partitilhørsforholdet i forlængelse af betragtninger. Afslutningsvis i Figur 22 fremgår holdningen til en CO₂-afgift på landbruget, hvor et partitilhørsforhold som modstander korrelerer negativt med opbakningen til afgiften. Den relative forskel mellem tilhænger og modstander er -1,695 skalatrin. Forskellen er statistisk signifikant, mens argumentationen herfor er overlappende med ovenstående. Forstået på den måde, at partipolitisk orientering som modstander medfører negativ korrelation med opbakning til policy-instrumentet.

Resultaterne i Figur 22 giver belæg for hypotese 1B, idet respondenternes holdning og vurderinger vedrørende en CO₂-afgift på landbruget varierer i overensstemmelse med deres partitilhørsforhold. I konteksten af afgiftens usikkerhed kan det observeres, at påvirkningen af

privatøkonomi, nødvendigheden af konsekvenser samt holdningen til selve afgiften er statistisk signifikant forskellig mellem tilhænger og modstander. Hermed kan hypotese 1B umiddelbart accepteres, dog med forbehold for en lavere grad af intern validitet. Det skal bemærkes, at vurderingen af afgiftens effekt ikke varierer på tværs af grupperne. En eventuel forklaring herpå omhandler, at grupperne er ligeligt opmærksomme og afklarede omkring effektiviteten af policy-instrumentet, mens dette ikke er gældende for selve konsekvenserne og omkostningerne.

I forlængelse af ovenstående resultater vil det blive gransket, om effekten af surveyeksperimentet interagerer med partitilhørsforhold. Denne analyse udføres med udgangspunkt i den teoretiske udfoldelse af disse faktorer indbyrdes forhold, hvor det eksempelvis forventes, at en højere grad af proximity samtidigt med partipolitisk orientering som modstander vil medføre maksimal modstand imod CO2-afgiften (jf. Partitilhørsforhold - Hypotese 1B). Analysen foretages ved at granske det opstillede kryds i Figur 3. Herved undersøges det, om effekten af surveyeksperimentet er forskellig på tværs af partitilhørsforhold.

Interaktionsanalyse <i>Graden af proximity × partitilhørsforhold</i>	
Variabel	Interaktionsled
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 184	-0,861
Opfattet reduktion af CO2-udledning n = 181	0,593
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 186	0,318
Holdning til CO2-afgift n = 182	0,137

Figur 23: Interaktionsanalyse mellem eksperimentel proximity og partitilhørsforhold.

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,00$. Tilhænger = Enhedslisten, Radikale Venstre, Alternativet & SF. Modstander = Danmarksdemokraterne, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige & Venstre. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden, Tilknytning & Risikovillighed.

I figur 23 kan interaktionsleddene for proximity og partitilhørsforhold aflæses. Aflæsningen af disse er overensstemmende med foregående interaktionsanalyser, hvoraf leddene anviser effekten af surveyeksperimentet givet variation i tilhørsforholdet som enten modstander eller tilhænger. For alle interaktionsleddene kan det observeres, at ingen af disse forekommer statistisk signifikante. Det vil sige, at effekten af stimuli ikke varierer som følge af respondenternes partipolitiske forhold som modstander eller tilhænger. Retningen af interaktionsleddene kan imidlertid betragtes for en umiddelbar granskning af de teoretiske forventninger. Ledet for privatøkonomisk påvirkning anviser, at et partipolitisk forhold som modstander medfører en negativ forskel i påvirkningen af surveyeksperimentet relativt til forholdet som tilhænger. Det vil sige, at forskellen i stimuli anviser en relativt mindre privatøkonomisk påvirkning. En forklaring herpå kan skyldes det partipolitiske perspektiv på præferencer, hvoraf forholdet som modstander er centreret omkring påvirkningen af landbruget, mens præferencerne i mindre grad omhandler den individuelle privatøkonomiske påvirkning. Interaktionsleddene angående afgiftens outcome og nødvendigheden af konsekvenserne viser en positiv rettet interaktion. Dette indikerer, at effekten af stimuli på afgiftens outcome og nødvendigheden af konsekvenserne medfører en relativt større tro på og nødvendighed givet forholdet som modstander end for tilhænger. Det vil sige, at respondenter med en partipolitisk orientering som modstander har en større tro på afgiftens outcome og nødvendigheden af konsekvenserne, når de udsættes for stimuli, sammenlignet med respondenter, der er tilhænger. Afslutningsvis fremgår forskellen i effekten af stimuli på holdningen til CO₂-afgiften, hvoraf denne kan observeres som 0,137. I overensstemmelse med insignifikansen af leddet fremgår der ingen yderligere indikation om en eventuel forskel.

I forlængelse af ovenstående udføres en interaktionsanalyse mellem tilknytning og partipolitisk orientering som henholdsvis modstander eller tilhænger af en CO₂-afgift. Analysen skal fortsat anskues som en supplerende til granskningen af det indbyrdes forhold mellem proximity og partitilhørsforhold.

Interaktionsanalyse <i>Tilknytning × partitilhørsforhold</i>			
Variabel	Interaktionsled Ingen tilknytning	Interaktionsled Venskabelig tilknytning	Interaktionsled Familiær tilknytning
Opfattet påvirkning af privatøkonomi n = 184	0,239	1,032	0,104
Opfattet reduktion af CO2-udledning n = 181	-0,409	-1,089	0,049
Vurdering af nødvendigheden af konsekvenserne n = 186	1,806*	0,483	2,001*
Holdning til CO2-afgift n = 182	1,978*	0,216	1,568

Figur 24: Interaktionsanalyse mellem tilknytning og partitilhørsforhold

Note: Koefficienterne er ustandardiserede. Statistisk signifikans: * = $0,01 < p \leq 0,05$; ** = $0,001 < p \leq 0,01$; *** = $p \leq 0,00$. Tilhænger = Enhedslisten, Radikale Venstre, Alternativet & SF. Modstander = Danmarksdemokraterne, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige & Venstre. Kontrolvariable: Køn, Alder, Klimaholdning, Uddannelse, Region, Politisk viden & Risikoaversion. Eksperimentet er yderligere inddraget som kontrol. Referencekategori: Beskæftigelse i landbrugssektoren.

Af figur 24 fremgår interaktionsanalysen mellem tilknytning til landbrugssektoren og partipolitisk orientering som henholdsvis modstander og tilhænger. Der forekommer ingen statistisk signifikante interaktionsled for variablerne vedrørende påvirkning på privatøkonomi og CO2-afgiftens effektivitet. Det vil sige, at betydningen af tilknytning på privatøkonomisk påvirkning ikke varierer ved partipolitisk orientering som henholdsvis tilhænger eller modstander. Samme tendens er gældende angående CO2-afgiftens effektivitet.

Imidlertid kan leddene vedrørende nødvendigheden af konsekvenserne aflæses som statistisk signifikante. Dette er gældende for ingen og familiær tilknytning til landbrugssektoren, hvoraf begge led forekommer positive. Hermed varierer betydningen af tilknytning ved

partipolitisk orientering relativt til den højeste grad af tilknytning. For 'Ingen tilknytning' er ændringen i nødvendigheden af konsekvenser 1,806 i forhold til referencekategorien, mens 'Familiær tilknytning' anviser en ændring på 2,001. Hermed anviser forskellene i betydningen af tilknytning ved partipolitisk orientering, at en lavere grad tilknytning har en relativt større accept af afgiftens konsekvenser sammenlignet med referencekategoriens forskel ved partipolitisk orientering. I relation til den teoretiske forståelsesramme skal dette anskues i forlængelse af respondenternes indfrielse af præferencer og anvendelsen af partier som heuristik. Respondenterne anvender dermed deres partipolitiske orientering i vurderingen af afgiftens konsekvenser samtidigt med nærheden, hvoraf forholdet herimellem observeres ved den relative forskel i accepten af konsekvenserne. Der kan argumenteres for, at den relative forskel til respondenter med den laveste grad af tilknytning indebærer, at de i højere grad anvender partiets standpunkt vedrørende en CO2-afgift på landbruget, da respondenterne ikke har en kontaktflade til policy-instrumentet. Den relative forskel til referencekategorien anviser dermed også en indikation af, at den højeste grad af tilknytning indebærer en vurdering af afgiftens konsekvenser, som bærer præg af både tilknytning og partipolitisk orientering.

Afslutningsvis fremgår interaktionsleddene vedrørende holdningen til CO2-afgiften, hvor 'Ingen tilknytning' til landbrugssektoren forekommer statistisk signifikant. Interaktionsleddet kan aflæses som 1,978. Dette indikerer, at betydningen af tilknytning for holdningen til afgiften varierer ved partipolitisk orientering. Sammenligneligt med ovenstående forklaring vedrørende vurderingen af konsekvenserne for en CO2-afgift på landbruget, kan der ligeledes argumenteres for, at respondenter med lavere tilknytning anvender deres heuristik for partipolitisk orientering, mens referencekategoriens holdning også præges af tilknytningen til det usikre policy-instrument og dets konsekvenser.

Delkonklusion - Hypotese 1B

Ovenstående analyse af hypotese 1B omhandlende betydningen af partitilhørsforhold anviser, at der ved udvalgte variable forekommer statistisk signifikante sammenhænge i forhold til respondenternes partipolitiske orientering. Overordnet finder analysen belæg for hypotesen, eftersom partitilhørsforhold medfører forskelle i henholdsvis påvirkning af privatøkonomi, nødvendigheden af konsekvenser og holdning til CO2-afgiften. I konteksten af et usikkert policy outcome anvender respondenterne deres partitilhørsforhold til at tage stilling til

policy-instrumentet. Dog forekommer der ikke en forskel i opfattelsen af afgiftens effektivitet. På baggrund heraf accepteres hypotese 1B med forbehold for omstændighederne vedrørende den interne validitet.

Imidlertid viser interaktionsanalysen mellem den eksperimentelle stimuli og partitilhørsforhold ingen signifikante interaktionsled, hvorfor denne ikke anviser et indbyrdes forhold mellem variablerne (jf. Figur 3). Det vil sige, at et partipolitisk forhold som modstander eller tilhænger ikke betinger effekten af stimuli. Omvendt kan det aflæses af interaktionsanalysen for tilknytning og partitilhørsforhold, at der forekommer signifikante interaktionsled for de afhængige variable vedrørende vurderingen af konsekvenserne samt holdningen til afgiften. Disse resultater indikerer, at der forekommer en sammenhæng mellem respondenternes svarafgivelse på den afhængige variabel og deres grad af tilknytning afhængigt af deres partitilhørsforhold. Dermed kan der argumenteres for, at der findes belæg for det opstillede kryds i figur 3.

Diskussion

På baggrund af resultaterne fra analysen findes det relevant at diskutere grundlaget og præmisserne for det opstillede surveyeksperiment. Dette indebærer behandling af indeværende præmis omkring manipulation af proximity, hvilket relaterer sig til granskningen af hypotese 1, der anviser statistisk insignifikante resultater (jf. Hypotese 1: Eksperimentel stimuli). Ydermere findes det relevant at behandle den teoretiske forståelsesramme og det opstillede surveyeksperiments test af denne. Afslutningsvis diskuteres resultaterne i forlængelse af designets politiske virkelighed og det udvalgte policy-instrument, en CO₂-afgift på landbruget.

Manipulering af proximity

Granskningen af hypotese 1 viser statistisk insignifikante resultater, hvoraf en umiddelbar fortolkning vidner om en holdningsdannelse hos respondenterne, hvor nærheden til CO₂-afgiftens konsekvenser og omkostninger ikke påvirker troen eller holdningen hertil. Denne fortolkning synes at antyde, at proximity ikke spiller en rolle i respondenternes holdningsdannelse vedrørende et usikkert policy outcome. Imidlertid er en anden overvejelse, at surveyeksperimentets primæs omkring manipulation af proximity kan være utilstrækkelig. Denne

overvejelse udspringer blandt andet af sammenligning med kontrolgruppen, hvor ingen af stimuligruppernes svarafgivelser afviger herfra (jf. Hypotese 1: Eksperimentel stimuli). Herved kan det antydes, at manipuleringen af proximity, der blev forsøgt opnået, potentielt ikke var tilstrækkelig til at generere en forskel i respondenternes betragtninger og holdning. En revurdering af indeværende forskningsdesign bør således forsøge at skabe endnu større afstand mellem graderne af eksperimentel proximity for at behandle denne overvejelse. Dette kunne blandt andet gøres ved at øge omfanget af incitaments- og fortolkningseffekter, der omfatter konsekvenser indenfor andre dimensioner end privatøkonomi. Endvidere kunne en geografisk stratificeret stikprøve muliggøre en manipulering af geografisk proximity. Overvejselen vedrørende utilstrækkelig manipulation kan ikke udelukkende baseres på indeværende resultater, blandt andet på baggrund af begrænsningerne i data, men bør også udbygges ved yderligere granskning af proximity.

I forlængelse af ovenstående overvejelse vedrørende betydningen af den eksperimentelle proximity, kan der fremføres en specificering af den teoretiske forståelsesramme. Proximity betegnes som individets nærhed til policy, hvoraf surveyeksperimentet forsøger at manipulere dette. Imidlertid kan den teoretiske forståelse af proximity opdeles i to dele, hvor den ene del omhandler proximity igennem tid, incitaments- og fortolkningseffekter samt geografi, mens den anden indebærer tilstedeværelse i modtagergruppen. Det opstillede surveyeksperiment forsøger at manipulere den førstnævnte del, hvoraf blandt andet Hedegaard (2014) anvender den anden del. Resultaterne af analysen viser imidlertid, at nærheden til policy ikke nødvendigvis kan adskilles fra tilstedeværelsen i modtagergruppen, eftersom analysen af tilknytning anviser, at en højere grad af tilknytning korrelerer med modstand til CO₂-afgiften (jf. Betydning af tilknytning og kontrolvariable). I den forstand understøttes argumentationen fra Hedegaard (2014), hvor tilstedeværelsen i modtagergruppen i sig selv udgør omfanget af incitaments- og fortolkningseffekter. Hertil skal det nævnes, at indeværende analyse anviser en modsatrettet tendens, hvor graden af proximity korrelerer negativt med opbakningen til policy. Denne opdeling mellem proximity gennem modtagergruppe og øvrig nærhed skal ligeledes behandles gennem videre granskning. Eventuelt gennem undersøgelser af policy, hvor modtagergruppen er svært definerbar eller ved tilfældig variation i modtagergruppen. En svært definerbar modtagergruppe muliggør en granskning af øvrig nærhed, hvor omfanget af incitaments- og

fortolkningseffekter herigennem er minimeret, mens tilfældig variation i modtagergruppen tillader en specifik afgrænsning af tilhørsforholdets effekt.

Alternativt eksperimentelt setup

Ud fra den teoretiske forståelsesramme forventes det, at vælgernes proximity til policy betinger deres opbakning til policy-instrumentet. Hertil opstilles den teoretiske forståelse på baggrund af, at usikkerhed forbundet med policy outcomes åbner for, at vælgerne udbedrer deres holdning og forståelse af policy instrumentet på baggrund af deres proximity. Imidlertid viser resultaterne af hypotese 1, at den manipulerede proximity ikke ændrer vælgernes suboptimale betragtninger eller holdningen til en CO₂-afgift på landbruget. Dette gælder også for påvirkningen af privatøkonomien og hvorvidt de afledte konsekvenser anses for at være nødvendige. Dette giver anledning til at sætte spørgsmålstejn ved det opstillede design i forbindelse med udvælgelsen af måleinstrumenter. Hvis vælgernes holdning til en CO₂-afgift på landbruget er stærkt præget af deres præference for miljø- og klimapolitik, vil instrumentet, trods usikkerhed, relativt indfri præferencen, hvorfor de suboptimale betragtninger ikke ændres af den eksperimentelle proximity. På den baggrund kan der argumenteres for en revurdering af den forventede ændring i holdningen. En anden opstilling af eksperimentet kunne inkludere muligheden for at vælge et andet, men tilsvarende policy-instrument, som også forekommer usikkert. Dette skal forstås i forlængelse af valget af et miljø- og klimapolitisk policy-instrument, som bliver diskuteret i nedenstående. Opstillingen giver anledning til en anden måling af en ændring i holdningen ved manipulering af proximity, idet respondenterne har mulighed for at vælge et alternativt instrument, som stadig indfrier præferencen, men er betinget af en anden nærhed. Hertil kan opstillingen videreføres i en videre granskning af proximity, hvilket vil forbedre den økologiske validitet, eftersom den politiske virkelighed i højere grad vil afspejle debatten omkring reduktionen af udledninger.

Valg af policy-instrument

En CO₂-afgift på landbruget er udvalgt med formålet om at kunne beskrive et usikkert policy outcome med dertilhørende konsekvenser og herefter variere graden af proximity til disse. Imidlertid findes det relevant at diskutere, om valget af CO₂-afgiften på landbruget har betydning for resultaterne af analysen.

I øjeblikket er der stor bevågenhed blandt politikere og medier om, hvorvidt der skal indføres en CO₂-afgift på landbruget. Dette udspringer af de tre modeller, som ekspertgruppen for en grøn skattereform fremførte i februar 2024 (jf. Hvorfor er vælgerne usikre?). Opsummeret vil det sige, at det valgte policy-instrument forekommer højaktuelt. På den baggrund kan det potentielt have en betydning for, hvordan respondenterne reagerer på den stimulus, som de udsættes for under surveyeksperimentet. De insignifikante resultater af hypotese 1 kan potentielt antyde, at stimuli ikke har haft den ønskede virkning. Det kan diskuteres om virkningen af manipulationen forekommer af lavere grad, hvis respondenterne på forhånd har dannet en holdning til CO₂-afgiften på grund af aktualiteten, hvorfor de ikke bliver påvirket af stimuli som forventet. Desuden kan de mange mediediskussioner om afgiftens konsekvenser betyde, at disse ikke fremstår som nye oplysninger for respondenterne. Dette gælder både for lav og høj proximity. Sammenfattende kan valget af en CO₂-afgift på landbruget påvirke reliabiliteten af undersøgelsen. Den højaktuelle karakter af emnet kan føre til mere konsistente svar blandt respondenterne, men det kan også medføre mindre variation og en reduceret effekt af stimuli.

I sammenhæng med ovenstående findes det relevant at diskutere reliabiliteten i forlængelse af det valgte policy-instrument. En CO₂-afgift på landbruget er udvalgt med formålet om at imødekomme forskningsspørgsmålets element vedrørende usikkerhed, da udfaldet ved policy-instrumentet endnu er usikkert. Det forholder sig således, at usikkerheden ved policy-instrumentet kan karakteriseres som dynamisk, hvilket betyder, at det på sigt vil ændre sig, idet både udfaldet og konsekvenserne vil blive erstattet af de reelle konsekvenser efter eventuel implementering eller øget viden. Ovenfor blev det diskuteret, hvorvidt policy-instrumentet vedrørende en CO₂-afgift på landbruget kan have påvirket respondenternes svarafgivelse på grund af aktualitet, men det er netop denne aktualitet, der forudsættes i granskningen af forskningsspørgsmålet. Aktualiteten af instrumentet, samt at forslagene bag CO₂-afgiften forekommer forholdsvis nye, giver mulighed for at anvende policy-instrumentet som usikkert, da befolkningen endnu ikke kender til det reelle udfald og konsekvenser. Derudover beskrives det i litteraturen vedrørende miljø- og klimaholdninger, at opbakningen til et policy-instrument stiger efter implementeringen af instrumentet, samt synliggørelsen af konsekvenserne (jf. Klima- og miljøholdninger). Denne betragtning i holdningsdannelsen ved klima- og miljøpolitik taler dermed for at vælge et instrument som endnu er ukendt, da kendte og implementerede instrumenter fører til en højere opbakning. Anvendelsen af et højaktuelt emne

afspejles ligeledes i litteraturen om usikkerhed ved policy outcome, hvor Christensen (2021b) selv anvender policy-instrumenter fra igangværende debatter (jf. Usikkerhed ved policy outcome).

Elementet af usikkerhed i policy-instrumentet, samt at denne usikkerhed over tid vil ændre sig, gør det mere besværligt at gentage specialet indenfor de præmisser, som er opstillet hertil. Der kan dermed argumenteres for, at valget af en CO₂-afgift på landbruget påvirker reliabiliteten. Omvendt vurderes det, at det er forudsætningen for at opnå de relevante omstændigheder for at undersøge forskningsspørgsmålet.

Konklusion

Nærværende afsnit har til formål at konkludere på og besvare det opstillede forskningsspørgsmål. Forskningsspørgsmålet centrerer sig om betydningen af proximity i vælgeres holdningsdannelse ved usikre policy outcomes. Opsummeret i kontekst til specialets genstandsfelt; hvordan vælgerne reagerer på en CO₂-afgift på landbruget, hvor udfaldet forekommer usikkert og graden af proximity varierer. Dette granskes gennem et surveyeksperiment, hvoraf respondenterne eksponeres for omstændighederne ved afgiften og dens usikre outcome, mens nærheden til konsekvenserne varierer. Resultaterne af analysen viser, at der for de afhængige variable vedrørende påvirkning af privatøkonomi, CO₂-afgiftens effektivitet, konsekvensernes nødvendighed, samt holdningen til CO₂-afgiften på landbruget, ikke forekommer statistisk signifikante resultater for undersøgelsen af hypotese 1. Med afsæt i forskningsspørgsmålet og analysen af hypotese 1 kan det konkluderes, at en manipulation af proximity gennem surveyeksperimentet ikke varierer respondenternes holdning til et usikkert policy outcome. I forhold til specialets litterære udgangspunkt vil det sige, at der ikke findes den forventede effekt af eksperimentel proximity, hvorfor der kan sættes spørgsmålstejn ved den teoretiske sammenfatning mellem usikkerhed og proximity (Hedegaard, 2014; Christensen, 2021b). Inddragelsen af ikke-eksperimentel proximity i form af tilknytning til landbrugssektoren viser imidlertid noget andet. Resultaterne heraf viser, at der forekommer en statistisk signifikant forskel mellem respondenter uden tilknytning til landbrugssektoren og de respondenter, som er ansat i landbrugssektoren. Generelt anvises det, at de respondenter, som har en tilknytning generelt er mere modvillige overfor CO₂-afgiften. Med afsæt i disse resultater kan det konkluderes, at tilknytning, og dermed proximity, har en betydning for holdningsdannelsen

angående et usikkert policy-instrument. De forskellige resultater for henholdsvis eksperimentel og ikke-eksperimentel proximity fordrer en overvejelse vedrørende betydningen heraf, hvoraf proximity i højere grad skal henføres til tilstedeværelsen i modtagergruppen end øvrig nærhed og kontakt til policy.

For hypotese 1A kan det aflæses, at risikoaversion har en mindre betydning end den eksisterende litteratur og teoretiske forståelsesramme giver anledning til. Resultaterne af den lineære regressionsanalyse anviser, at graden af risikoaversion medfører statistisk signifikant variation i respondenternes betragtninger. Dette indebærer, at en gradvis større præference for risikovillighed korrelerer med troen på CO₂-afgiftens effektivitet. Imidlertid forekommer der ikke en statistisk signifikant betydning af risikoaversion vedrørende opbakningen til afgiften. Indeværende analyse af risikoaversion finder således ikke belæg for hypotese 1A. På baggrund heraf kan der opstilles en sondring, hvor præferencen for risiko er af betydning i vælgernes holdningsdannelse, men at omstændighederne ved surveyeksperimentet ikke formår at indfange dette. Det er plausibelt, at variationen i opbakningen til afgiften givet risikoaversion udebliver, eftersom eksperimentet opstiller en kunstig politisk virkelighed, hvor respondenterne udelukkende skal forholde sig til et enkelt policy-instrument. Variationen i opbakning kan således tænkes at opstå, hvis respondenterne undervejs præsenteres for alternative policy-instrumenter, der systematisk varierer graden af usikkerhed og indfrielsen af præferencer. Interaktionsanalysen mellem tilknytning og risikoaversion imødekommer imidlertid denne overvejelse, idet respondenternes reelle proximity udnyttes. Heraf anviser resultaterne det forventede forhold, hvoraf graden af risikoaversion varierer betydningen af tilknytning. Dette er gældende for CO₂-afgiftens effektivitet, konsekvensernes nødvendighed samt holdningen til afgiften. Respondenter med den laveste grad af tilknytning til landbrugssektoren er overvejende mere positive vedrørende et usikkert policy-instrumentet givet risikoaversion relativt til den højeste grad. Forstået på den måde, at graden af risikoaversion varierer betydningen af distancen til policy-instrumentet i håndteringen af usikkerheden.

Imidlertid anviser resultaterne af hypotese 1B, at partitilhørsforhold har en betydning i respondenternes svarafgivelse, hvor et partipolitisk tilhørsforhold som enten modstander eller tilhænger af afgiften, blandt andet varierer opbakningen til CO₂-afgiften. I analysen kan det aflæses, at der er statistisk signifikant korrelation mellem de afhængige variable for privatøkonomi, vurdering af konsekvenserne samt holdningen til afgiften. Det vil sige, at

respondenterne anvender deres partitilhørsforhold i forbindelse med holdningsdannelsen vedrørende et usikkert policy-instrument (jf. Partitilhørsforhold - Hypotese 1B). Omvendt viser interaktionsanalysen af forholdet mellem eksperimentet og partitilhørsforhold ikke signifikante resultater. Der forefindes således ikke belæg for, at respondenternes partipolitiske orientering indebærer forskellige omstændigheder for den eksperimentelle stimuli vedrørende et usikkert policy-instrument. I modsætning til forholdet mellem stimuli og partitilhørsforhold anviser interaktionsanalysen mellem tilknytning og partitilhørsforhold signifikante resultater. Det vil sige, at partipolitisk orientering varierer betydningen af tilknytning til landbrugssektoren. Respondenter med den laveste grad af tilknytning er relativt mere accepterende over for konsekvenserne og positive over for afgiften, givet variationen i det partipolitiske forhold, sammenlignet med den højeste grad af tilknytning.

Opsummeret kan det konkluderes, at det eksperimentelle setup finder sammenlignelige resultater med den eksisterende litteratur om usikkerhed ved outcome (Christensen, 2021b; Milita et al., 2017; Tomz & Van Houweling, 2009; Berinsky & Lewis, 2006). Herfor skal resultaterne af den eksperimentelle proximity ansues som en understøttelse af den eksisterende litteratur, hvorved betydningen af usikkerhed er mindre end forventet. Imidlertid findes der belæg for, at proximity, i form af tilknytning, har en betydning for opbakningen til et usikkert policy outcome, hvorfor resultaterne endvidere understøtter betydningen af nærhed til policy (Hedegaard, 2014). Det vil sige, at betydningen af proximity kan udvides til vælgeres håndtering af et usikkert policy-instrument. Modsætningen i resultaterne mellem den eksperimentelle og ikke-eksperimentelle proximity fordrer en række overvejelser vedrørende teoretiseringen af nærhed samt betydningen heraf i håndteringen af usikkerhed. Forstået på den måde, at resultaterne fra surveyeksperimentet indebærer en højere grad af intern validitet, men på bekostning af den økologisk validitet. Omvendt bærer analysen af tilknytning præg af en lavere grad intern validitet, hvoraf resultaterne skal ansues som korrelation. Fortolkningen af de modstridende resultater skal dermed gøres med forbehold for de metodiske præmisser.

Litteraturliste

Aarhus Universitet. (n.d.). *Demand characteristics*. Metodeguiden. Retrieved April 4, 2024, from <https://metodeguiden.au.dk/demand-characteristics>

Andersen, L. B., Lausten, L., & Cecchini, M. (2020). Forskningskriterier. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (pp. 97-121). Hans Reitzel.

Bækgaard, M., Dahlgaard, J. O., & Hansen, K. M. (2020). Det eksperimentelle forskningsdesign. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (pp. 122-150). Hans Reitzel.

Bejder, P., & Kristensen, B. (2012, 26). *Jordskredsvalget i 1973*. Danmarkshistorien.dk. Retrieved March 20, 2024, from <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/jordskredsvalget-i-1973>

Berinsky, A. J., & Lewis, J. B. (2006). *An Estimate of Risk Aversion in the U.S. Electorate*. Department of Political Science.

Bjarnøe, C., & Møller Hansen, K. (2020). Kvantitative datakilder. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab*. Hans Reitzel.

Chong, D., & Druckman, J. N. (2007b). Framing theory. *Annual Review of Political Science*, 10(1), 103-126. <https://www-annualreviews-org.zorac.aub.aau.dk/doi/10.1146/annurev.polisci.10.072805.103054>

Chong, D., & Druckman, J. N. (2007a). A Theory of Framing and Opinion Formation in Competitive Elite Environments. *Journal of Communication*, 57(1), 99-118. Library & Information Science Abstracts (LISA). 10.1111/j.1460-2466.2006.00331.x

Christensen, L. (2021b). How Does Uncertainty Affect Voters' Preferences? *British Journal of Political Science*, 52, 1186–1204. 10.1017/S0007123421000247

Christensen, L. (2021a). *Uncertainty and Persuasion - Essays on Behavioral Political Economy*. University of Gothenburg.

Clement, S. L. (2017). I respondentens sted: Forståelse, viden og hukommelse. In *Survey*. Hans Reitzels Forlag.

CONCITO. (2024b, February 7). *Dansk CO2-afgift på landbruget vil ikke føre til store udledninger i udlandet*. CONCITO. Retrieved March 31, 2024, from <https://concito.dk/nyheder/dansk-co2-afgift-paa-landbruget-vil-ikke-foere-til-store-udledninger-i-udlandet>

CONCITO. (2024a, 3). *Risikoen ved CO2-afgifter tales ofte op. Men der er intet til hinder for, at en afgift kobles med en landingsbane*. CONCITO. Retrieved March 31, 2024, from <https://concito.dk/nyheder/risikoen-ved-co2-afgifter-ales-ofte-op-men-er-intet-til-hinder-afgift-kobles-med>

Danmarks Radio. (2024). *Deadline - Michael Svarers tre bud på en landbrugsafgift*. Retrieved 02 23, 2024, from https://www.dr.dk/drtv/se/deadline_-michael-svarers-tre-bud-paa-en-landbrugsafgift_439055

Danmarks Statistik. (n.d.). *Befolkningstal*. Danmarks Statistik. Retrieved April 25, 2024, from <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/befolkning/befolkningstal>

Date, S. F. (2024, February 23). *Tabuet er brudt. Atomkraft vinder frem hos vælgerne*. Altinget. Retrieved March 7, 2024, from <https://www.altinget.dk/artikel/naesten-hver-anden-vaelger-mener-atomkraft-kan-blive-noedvendigt>

De Økonomiske Råd. (2019). *Kapitel II: Lækage af drivhusgasudledninger og dansk klimapolitik*. De Økonomiske Råd. Retrieved February 24, 2024, from <https://dors.dk/vismandsrapporter/oekonomi-miljoe-2019/kapitel-ii-laekage-drivhusgasudledning-er-dansk-klimapolitik>

Det kriminalpræventive råd. (n.d.). *Hadforbrydelser i statistik og lovgivning*. Det Kriminalpræventive råd. Retrieved February 21, 2024, from <https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-hadforbrydelser>

Downs, A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. Harper and Row.

Drews, S., & van den Bergh, J. (2016). *What explains public support for climate policies? A review of empirical and experimental studies*. Tanfonline. Retrieved March 25, 2024, from <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14693062.2015.1058240>

Eller, E. (2024, February 22). *De har nærstuderet valget, og på flere punkter opfører vælgerne sig som aldrig før*. DR. Retrieved March 7, 2024, from <https://www.dr.dk/nyheder/politik/de-har-naerstuderet-valget-og-paa-flere-punkter-opfoerer-vaelgerne-sig-som-aldrig>

Elster, J. (1989). *Nuts and Bolts for the Social Sciences*. Cambridge University Press.

Entman, R. M. (2015). Framing: Til afklaring af et spredt paradigme. *Journal of media and communication research*, (58), 115-123.

Europa-Kommissionen. (n.d.). *Konsekvenserne af klimaforandringerne - Europa-Kommissionen*. Climate Action. Retrieved March 7, 2024, from https://climate.ec.europa.eu/climate-change/consequences-climate-change_da

Farbøl, R., Olesen, T. B., & Olesen, N. W. (2018, November 5). *Atomkraft-politik i Danmark, 1973-1985*. Danmarkshistorien.dk. Retrieved March 7, 2024, from <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/atomkraft-politik-i-danmark-1973-1985>

Filippin, A. (2022, October). *Gender differences in risk attitudes*. IZA World of Labor. Retrieved May 27, 2024, from <https://wol.iza.org/articles/gender-differences-in-risk-attitudes/long>

Flinch, F., & Jørgensen, E. H. (2024, February 21). *Ekspertter skyder populært klimaforslag ned: Landbrugets CO2-afgift skal ikke lægges i køledisken*. Altinget. Retrieved March 8, 2024, from <https://www.altinget.dk/artikel/ekspertter-skyder-populaert-klimaforslag-ned-landbrugets-co2-afgift-skal-ikke-laegges-i-koeledisken>

Fyhn Christensen, M. (2024, April 2). Ny meningsmåling afslører danskernes holdning til landbruget: »Det vil nok overraske en del københavnske meningsdannere«. *Berlingske*.
<https://www.berlingske.dk/samfund/ny-meningsmaaling-afsloerer-danskernes-holdning-til-landbruget-det-vil-nok>

Gallesio, G. (n.d.). *Overview*. International Plant Protection Convention. Retrieved March 8, 2024, from <https://www.ippc.int/en/about/overview/>

Greene, S. (2004). Social Identity Theory and Party Identification. *Social Science Quarterly*, 85(1), 136-153. Retrieved 02 28, 2024, from <https://www.jstor.org/stable/42955932>

Hansen, K. M., & Hansen, S. (2020). Bivariat analyse. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (pp. 393-413). Hans Reitzel.

Hansen, K. M., & Hansen, S. (2020b). Univariat analyse. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (p. 368). Hans Reitzel.

Harrits, G., Pedersen, C., Halkier, B., & Møller, A. M. (2020). Indsamling af interviewdata. In L. B. Andersen, K. M. Hansen, & S. W. Hansen (Eds.), *Metoder i Statskundskab* (pp. 180-211). Hans Reitzel.

Hedegaard, T., & Larsen, C. (2014). Chapter 13 How proximate and visible policies shape self-interest satisfaction, and spending support: the case of public service production. In S. Kumlin & I. Stadelmann-Steffen (Eds.), *How Welfare States Shape the Democratic Public: Policy Feedback, Participation, Voting, and Attitudes* (pp. 269–288). Edward Elgar.

Hedegaard, T. F. (2014). The Policy Design Effect: Proximity as a Micro-level Explanation of the Effect of Policy Designs on Social Benefit Attitudes. *Nordic Political Science Association*.

Heide, H. (2022, October 29). *Atomkraft ja eller nej tak? Her er partiernes svar*. Nordjyske. Retrieved March 8, 2024, from <https://nordjyske.dk/nyheder/politik/her-er-partiernes-svar-til-det-gamle-spoergsmaal-atomkraft-ja-eller-nej-tak/3487307>

Heymann, M. (2009, September 27). *Klimaforskningens historie*. Videnskab.dk. Retrieved April 10, 2024, from <https://videnskab.dk/kultur-samfund/klimaforskningens-historie/>

Hjorth, F. (2017). Issue voting ved folketingsvalget 2015. In *Oprør fra udkanten - Folketingsvalget 2015*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Hjorth, F., & Larsen, M. V. (2020). British Journal of Political Science Article contents Abstract Electoral Effects of Mainstream Left Position Taking on Immigration Empirical Setting and Research Design Results Conclusion Data availability statement References When Does Accommodation Work. *Cambridge University Press*.

Ho, S. S., Leong, A. D., Looi, J., Chen, L., Pang, N., & Tandoc, E. (2023, January 6). *Science Literacy or Value Predisposition? A Meta-Analysis of Factors Predicting Public Perceptions of Benefits, Risks, and Acceptance of Nuclear Energy*. Tandfonline. Retrieved March 25, 2024, from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17524032.2017.1394891>

Holst, E. (2021, July 31). *Rekordmange vælgere besluttede sig først i valgkampen – og de valgte i høj grad et nyt parti*. Altinget. Retrieved March 7, 2024, from <https://www.alinget.dk/artikel/rekordmange-vaelgere-besluttede-sig-foerst-i-valgkampen-og-de-valgte-i-hoej-grad-et-nyt-parti>

Ingemann, J. H. (2013). *Videnskabsteori for Økonomi, Politik og Forvaltning*. Samfunds litteratur.

Jacobsen, J. (2022, October 29). *Atomkraft ja eller nej tak? Her er partiernes svar*. Nordjyske. Retrieved March 7, 2024, from <https://nordjyske.dk/nyheder/politik/her-er-partiernes-svar-til-det-gamle-spoergsmaal-atomkraft-ja-eller-nej-tak/3487307>

Jensen, J. M. (2017). Faktoranalyse. In M. A. Hussain & J. T. Lauridsen (Eds.), *Videregående Kvantitative Metoder* (pp. 195-224). Samfundslitteratur.

Jerit, J. (2009). How Predictive Appeals Affect Policy Opinions. *American Journal of Political Science*, 53(2), 411-426.

Jørgenssen, S. A. (2024, February 21). *Ekspertgruppes bud på en klimaafgift for landbruget er klar*. Jyllands-Posten. Retrieved March 8, 2024, from <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE16866012/ekspertgruppes-bud-paa-en-klimaafgift-for-landbruget-er-klar/>

Klima-, Energi- og forsyningsministeriet. (n.d.). *Vedvarende energi*. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Retrieved April 19, 2024, from <https://kefm.dk/energi/energiforsyning/vedvarende-energi>

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. (2023, September 29). *Klimaprogram 2023: Regeringen vil bygge vejen til 2025- og 2030-målet færdig*. kefm.dk. Retrieved March 6, 2024, from <https://kefm.dk/aktuelt/nyheder/2023/sep/klimaprogram-2023-regeringen-vil-bygge-vejen-til-2025-og-2030-maalet-faerdig>

Kongshøj, K., & Hedegaard, T. F. (2022, November 1). *Atomkraft er tilbage på dagsordenen, men danskerne er splittede*. Videnskab.dk. Retrieved March 22, 2024, from <https://videnskab.dk/kultur-samfund/atomkraft-er-tilbage-paa-dagsordenen-men-danskerne-er-splittede/>

Milita, K., Simas, E., Ryan, J., & Krupnikov, Y. (2017). The effects of ambiguous rhetoric in congressional elections. *Electoral Studies*, 46, 48e63.

Møller Hansen, K. (2020). Spørgeskemadesign. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab*. Hans Reitzel.

Møller Hansen, K., & Lolle, H. (2020). Lineær regression. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (pp. 414-432). Hans Reitzel.

Mouritsen, P. (2009). Politisk Teori efter 1945. In L. B. Kaspersen & J. Loftager (Eds.), *Klassisk og moderne politisk teori*. Hans Reitzels Forlag.

Munksgaard, P., Ringberg, J., & Schjerbeck, J. (2024, February 28). Messerschmidt afslører, hvad der kan få ham til at sige ja til afgift på landbrug. *DR*.

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/messerschmidt-afsloerer-hvad-der-kan-faa-ham-til-sige-ja-til-a-fgift-paa-landbrug>

Nielsen, J. S. (2021, March 17). *Landmand om klimaafgift: »Mærkeligt at tage penge fra folk, der skal investere grønt«*. Information. Retrieved March 8, 2024, from <https://www.information.dk/indland/2021/03/landmand-klimaafgift-maerkeligt-tage-penge-folk-i-nvestere-groent>

Nielsen, K. T. (2009). Vælgeradfærdsteori. In *Klassisk og Moderne Politisk Teori* (pp. 1188-1206). Han Ritzels Forlag.

Øyen, M. (2016). *Flertal af danskerne afviser forskning i atomkraft*. Altinget. Retrieved March 7, 2024, from <https://www.altinget.dk/energi/artikel/flertal-af-danskerne-afviser-forskning-i-atomkraft>

Øyen, M. (2021, June 24). *Valgforskere afblæser generationskampen: Folketingsvalget var et klimavalg for både unge og ældre*. Altinget. Retrieved April 10, 2024, from <https://www.altinget.dk/artikel/valgforskere-afblaeser-generationskampen-folketingsvalget-var-et-klimavalg-for-baade-unge-og-aeldre>

Øyen, M. (2023a, September 11). *Ny måling: Mere end hver anden vælger er åben for atomkraft i Danmark*. Altinget. Retrieved March 7, 2024, from <https://www.altinget.dk/artikel/ny-maaling-mere-end-hver-anden-vaelger-er-aaben-for-atomkraft-i-danmark>

Øyen, M. (2023b, October 11). *Markant flertal af vælgerne vil have en klimaafgift på landbruget*. Altinget. Retrieved March 8, 2024, from <https://www.altinget.dk/artikel/274117->

Petersen, M. B. (2020). Indekskonstruktion. In L. Bøgh Andersen, S. Welling Hansen, K. Møller Hansen, & Kamma Lund Jensen (Eds.), *Metoder i statskundskab* (pp. 433-454). Hans Reitzel.

Radikale Venstre. (2024, February 22). *Samira Nawa om CO2-afgift på landbruget: Vi skal gå efter den mest ambitiøse model*. Radikale Venstre. Retrieved May 17, 2024, from <https://www.radikale.dk/aktuelt/nyhed/samira-nawa-om-co2-afgift-pa-landbruget-vi-skal-ga-efter-den-mest-ambitiose-model/>

Rathlev, J., Hermansen, J., & Bay, H. (2017). *Survey*. Hans Reitzels Forlag.

Reimar, M. (2024, February 28). Venstre er nødt til at vælge side i spørgsmålet om CO2-afgiften. *Altinget*.

<https://www.alinget.dk/artikel/venstre-er-noedt-til-at-vaelge-side-i-spoergsmaalet-om-co2-afgift-en>

Sabah, M.-B. (2023, November 29). *Engang stemte vi på noget, nu stemmer vi på nogen*.

Velkommen til ansigternes politik. Zetland. Retrieved May 7, 2024, from

<https://www.zetland.dk/historie/sop0j9B9-aeAEaNN5-231fa>

Skatteministeriet. (2024). *Grøn skattereform - endelig afrapportering*. Skatteministeriet.

<https://skm.dk/aktuelt/publikationer/rapporter/groen-skattereform-endelig-afrapportering>

Skatteministeriet. (2024, February 21). *Ekspertgruppen præsenterer tre modeller for en*

CO2e-afgift for landbruget. Skatteministeriet. Retrieved February 24, 2024, from

<https://skm.dk/aktuelt/presse-nyheder/pressemeddelelser/ekspertgruppen-praesenterer-tre-modeller-for-en-co2e-afgift-for-landbruget>

Slothuus, R., & Bisgaard, M. (2021). How Political Parties Shape Public Opinion in the Real World. *American journal of political science*, 65(4), 896-911. Wiley Online Library.

10.1111/ajps.12550

Sønderskov, K. M. (2015). *Stata: A Practical Introduction* (K. M. Sønderskov, Trans.). Hans Reitzel.

Soss, J., & Schram, S. (2007). A Public Transformed? Welfare Reform as Policy Feedback. *The American Political Science Review*, 101(1), 111-127.

Steenbech, R. (2024, February 21). Afgifter på landbrug skaber debat på Christiansborg – Støjberg vil stå på bremsen. *TV2*.

<https://nyheder.tv2.dk/politik/2024-02-21-afgifter-paa-landbrug-skaber-debat-paa-christiansborg-stoejberg-vil-staa-paa-bremsen>

Stubager, R., & Møller Hansen, K. (Eds.). (2024). *Partiledernes kamp om midten: folketingsvalget 2022*. Djøf.

Thomsen, A. L. (2024, February 28). *Landbrug & Fødevarer: Det kan være farligt for Danmark at lytte til Svarer-udvalgets beregninger*. DR. Retrieved March 11, 2024, from <https://www.dr.dk/nyheder/viden/klima/landbrug-foedevarer-det-kan-vaere-farligt-danmark-lytte-til-svarer-udvalgets>

Tomz, M., & Van Houweling, R. (2009). The Electoral Implications of Candidate Ambiguity. *American Political Science Review*, 103(1), 83-98.

Tulinius, B. (2022, October 6). Tvivlen er større, end den plejer at være: Hvor skal jeg sætte mit kryds? *Kristeligt Dagblad*.
<https://www.kristeligt-dagblad.dk/liv-og-sjael/tvivlen-er-stoerre-end-den-plejer-vaere-hvor-skal-jeg-saette-mit-kryds>